T.C.
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNİN ÖĞRENCİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Erdi YILDIRIM

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Doç. Dr. Özlem Yeşim ÖZBEK

Çankırı – 2023

T.C.
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNİN ÖĞRENCİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Erdi YILDIRIM
ORCID: 0000-0003-4053-697X

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Doç. Dr. Özlem Yeşim ÖZBEK

Çankırı – 2023

İÇİNDEKİLER

Sayfa

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ iv
TEZ KABUL VE ONAY v
ÖNSÖZ vi
ÖZET vii
ABSTRACT viii
KISALTMALAR ix
TABLO LİSTESİ x

1. GİRİŞ 1

1.1. Problem Durumu 3
1.2. Araştırmanın Problem Cümlesi 4
1.2.1. Alt Problemler 4
1.3. Araştırmanın Amacı 4
1.4. Araştırmanın Önemi 5
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları 6
1.6. Araştırmanın Varsayımları 7
1.7. Tanımlar 7

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR 8

2.1. Eğitim Nedir? 8
2.2. Uzaktan Eğitimin Tanımı 9
2.3. Uzaktan Eğitimin Önemi 10
2.4. Uzaktan Eğitimin Amaçları 10
2.5. Uzaktan Eğitimin Avantajları 11
2.6. Uzaktan Eğitimin Dezavantajları 12
2.7. Uzaktan Eğitimin Öğeleri 12
2.7.1. Öğrenen 13
2.7.2. Öğreten 13
2.7.3. İçerik 14
2.7.4. Uzaktan Eğitimde Kullanılan Materyaller 15
2.8. Yeni İletişim Teknolojileriyle Uzaktan Eğitim 15
2.8.1. Elektronik Öğrenme 16
2.8.2. Çevrim İçi Öğrenme 17
2.8.3. Web Tabanlı Eğitim 17
2.8.4. Mobil Öğrenme 17
2.8.5. İnternet Tabanlı Eğitim 18
2.8.6. Sanal Üniversiteler 18
2.9. Dünyada Uzaktan Eğitim 19
2.10. Türkiye'de Uzaktan Eğitim 20
2.11. Dünyada Zorunlu Uzaktan Eğitim 22
2.11.1. Ülke Uygulamaları 22

2.12. Türkiye'de Zorunlu Uzaktan Eğitim 24
2.13. Uzaktan Eğitimde İnternet Ortamı Güvenli mi? 26
2.14. Uzaktan Eğitim ve İlkokul Öğrencileri 27
2.15. Akademik Başarı 27
2.16. Öz disiplin 28
2.17. Psikomotor Beceri 28
2.18. Sosyalleşme Şekilleri 29
2.19. Sağlık 30
2.20. Teknolojik Bağımlılık 30
2.20.1. Mesajlaşma Bağımlılığı 31
2.20.2. Sosyal Ağ Bağımlılığı 32
2.20.3. Online Oyun Bağımlılığı 33
2.20.4. Web Siteleri Bağımlılığı 33
2.21. Teknolojik Bilgi ve Beceri 34
2.22. Akran Zorbalığı 34
2.23. Uzaktan Eğitime Yönelik Araştırmalar 35

3. YÖNTEM 40

3.1. Araştırmanın Modeli 40
3.2. Evren ve Örneklem 41
3.3. Veri Toplama Aracının Hazırlanması ve Verilerin Toplanması 47
3.4. Güvenirlik 48
3.5. Geçerlilik 48
3.6. Verilerin Analizi 48

4. BULGULAR VE YORUM 49

4.1. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde akademik başarılarına ilişkin bulgular 49
4.2. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde teknolojik bilgi ve becerilerine ilişkin bulgular 54
4.3. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde sosyalleşme şekillerine ilişkin bulgular 55
4.4. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde psikomotor becerilerine ilişkin bulgular 61
4.5. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde öz disiplin becerilerine ilişkin bulgular 64
4.6. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde sağlıklarına ilişkin bulgular . 69
4.7. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde akran zorbalığına ilişkin bulgular 77

5. SONUÇ VE ÖNERİLER 80

5.1. Sonuçlar 80
5.1.1. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde akademik başarılarına yönelik sonuçlar 80
5.1.2. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde teknolojik bilgi ve becerilerine yönelik sonuçlar 82
5.1.3. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde sosyalleşme şekillerine ilişkin sonuçlar 83

5.1.4. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde psikomotor becerilerine ilişkin sonuçlar 84
5.1.5. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde öz disiplin becerilerine ilişkin sonuçlar 85
5.1.6. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde beden ve ruh sağlıklarına ilişkin sonuçlar 86
5.1.7. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları akran zorbalığına ilişkin sonuçlar 89
5.2. Öneriler 90
KAYNAKÇA 92
EKLER 117
ÖZGEÇMİŞ 133

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım *Uzaktan Eğitim Sürecinin Öğrenciler Üzerindeki Etkileri* adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlanmasına kadar geçen süreçtebilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, teziçindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

16/ 03/ 2023

İmza

Erdi YILDIRIM

TEZ KABUL VE ONAY

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Erdi YILDIRIM tarafından hazırlanan Uzaktan Eğitim Sürecinin Öğrenciler Üzerindeki Etkileri başlıklı bu çalışma, *16/03/2023* tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda *oybirliği* başarılı bulunarak jürimiz *tarafından* Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ (Unvanı, Adı ve Soyadı)

Danışman	: Doç. Dr. Özlem Yeşim ÖZBEK	İmza: ……..
Üye	: Prof. Dr. Gülay BEDİR	İmza: ……..
Üye	:Doç. Dr. Nazan Karakaş ÖZÜR	İmza: ……..

ONAY

Bu Tez, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun ...../..../ 20.... tarih ve ..... sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Prof.Dr.Coşkun POLAT

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Bu araştırmada, COVID-19 döneminde ülkemizde ilkokullarda gerçekleşen uzaktan eğitim sürecinin öğrenciler üzerindeki etkilerine yönelik öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma konusunun seçiminde bana yardımcı olan ve araştırmam boyunca bana yol gösterip, desteklerini esirgemeyen, araştırma sürecinde sürekli dönütler sağlayarak özgün bir çalışma olması için çalışmama katkı sağlayan Sayın Doç. Dr. Özlem Yeşim ÖZBEK'e sonsuz şükranlarımı sunuyorum.

Tez savunma jürime katılarak araştırmama değerli katkılarını sunan Prof. Dr. Gülay BEDİR ve Doç. Dr. Nazan Karakaş ÖZÜR hocalarıma teşekkürü borç bilirim.

Bu araştırmamı, zorlu hazırlık sürecinde araştırmalarıma katkı sağlayan ve çocuklarımıza bakmam gerektiği zamanlarda yükümlülüğü kendi üstüne alan hayat yoldaşım, eşim Elife YILDIRIM'a, oğullarım Yavuz Kaan YILDIRIM ve Kerem YILDIRIM'a ithaf ediyorum.

16/03/ 2023

Erdi YILDIRIM

ÖZET

Tezin Başlığı : Uzaktan Eğitim Sürecinin Öğrenciler Üzerindeki Etkileri
Tezin Yazarı : Erdi YILDIRIM
Danışman : Doç. Dr. Özlem Yeşim ÖZBEK
Anabilim Dalı : Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Tezin Türü : Yüksek Lisans
Kabul Tarihi : 16/03/2023

2020 yılında ülkemizde de görülmeye başlanan Covid-19 salgını birçok alanda etkisini göstermiştir. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de yüz yüze eğitime ara verilmek zorunda kalınmıştır. Milyonlarca öğrencinin eğitimden mahrum kalmaması için acilen açık ve uzaktan eğitim sistemine geçilmiştir. Araştırmanın amacı Covid -19 salgını sürecinde uygulanan uzaktan eğitim sürecinin ilkokul öğrencileri üzerindeki etkisini (akademik başarıları, teknolojik bilgi ve becerileri, psikomotor becerileri, sosyalleşme şekilleri, öz disiplin becerileri, sağlıkları ve akran zorbalığı davranışları) değerlendirmektir. Araştırmada bu temel amaç doğrultusunda öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerine başvurulmuştur.

Çalışmanın evrenini 2020/2021 eğitim- öğretim yılında Türkiye'de zorunlu uzaktan eğitim alan İlkokul öğrencilerinin tamamı oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Türkiye genelinden amaçlı örnekleme yoluyla seçilen 1500 ilkokul öğrencisi, 1500 veli ve 1500 ilkokul öğretmeni oluşturmuştur. Veriler araştırmacı tarafından hazırlanan ve uzman görüşü alınarak kapsam geçerliği sağlanan öğrenci, öğretmen ve veli anketleri yoluyla toplanmıştır. Anketlerden elde edilen veriler üzerinde SPSS-22 programı ile frekans ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır.

Araştırma uzaktan eğitimde ilkokul öğrencilerinin teknolojik bilgi/becerilerinin, öz disiplin becerilerinin arttığını, sosyalleşme şekillerinin farklılaştığını, ruh ve beden sağlıklarının bozulduğunu, psikomotor becerilerinin azaldığını, akademik başarılarının değişmediğini ve siber zorbalık davranışlarına maruz kaldıklarını göstermiştir. Araştırmanın, uzaktan eğitim sürecinin ilkokul öğrencileri üzerindeki etkisinin daha iyi anlaşılmasına öncülük edeceği umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, ilkokul öğrencileri, öğretim programlar

ABSTRACT

Thesis Title : Effects of Distance Education Process on Students
Author : Erdi YILDIRIM
Supervisor : Associate Professor Özlem Yeşim ÖZBEK
Department : Department of Educational Sciences
Thesis Type : Master's Thesis
Date : 16/03/2023

The Covid-19 epidemic, which started to be seen in our country in 2020, has shown its effect in many areas. As in the whole world, face-to-face education had to be suspended in our country as well. In order to prevent millions of students from being deprived of education, open and distance education systems were urgently adopted. The aim of the research is to evaluate the effect of the distance education process applied during the Covid -19 epidemic on primary school students (academic achievements, technological knowledge and skills, psychomotor skills, socialization styles, self-discipline skills, health and peer bullying behaviors). In the research, the opinions of students, teachers and parents were consulted in line with this main purpose.

The universe of the study consists of all primary school students who receive compulsory distance education in Turkey in the 2020/2021 academic year. The sample of the study consisted of 1500 primary school students, 1500 parents and 1500 primary school teachers selected by purposeful sampling from all over Turkey. The data were collected through student, teacher and parent questionnaires prepared by the researcher and whose content validity was ensured by taking expert opinion. Frequency and percentage calculations were made with the SPSS-22 program on the data obtained from the questionnaires.

The research showed that the technological knowledge/skills and self-discipline skills of primary school students increased, their socialization styles differed, their mental and physical health deteriorated, their psychomotor skills decreased, their academic achievements did not change and they were exposed to cyber bullying behaviors in distance education. It is hoped that the research will lead to a better understanding of the impact of the distance education process on primary school students.

Keywords:Distance education, primary school students, teaching programs

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
EBA	Eğitim Bilişim Ağı
FATİH	Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
s.	Sayfa
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
TEDMEM	Türk Eğitim Derneği
UNICEF	Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
vd.	Ve diğerleri
WHO	Dünya Sağlık Örgütü
YAYKUR	Yaygın Yükseköğretim Kurulu

TABLO LİSTESİ

Tablo No: **Sayfa**

Tablo 3.1: 2020-2021 Eğitim Öğretim Yılı ilkokullarda okul türlerine göre öğrenci ve öğretmen sayısı 41
Tablo 3.2:İlkokul öğretmenlerinin demografik dağılımı 42
Tablo 3.3: İlkokul öğrenci velilerinin demografik dağılımı 44
Tablo 3.4:İlkokul öğrencilerinin demografik dağılımı 46
Tablo 4.1:Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin akademik başarılarına ilişkin görüşleri 51
Tablo 4.2:Velilerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin akademik başarılarına ilişkin görüşleri 52
Tablo 4.3: İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde akademik başarılarına ilişkin görüşleri 53
Tablo 4.4: Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin teknolojik bilgi ve becerilerine ilişkin görüşleri 54
Tablo 4.5: Velilerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin teknolojik bilgi ve becerilerine ilişkin görüşleri 55
Tablo 4.6: İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde teknolojik bilgi ve becerilerine ilişkin görüşleri 55
Tablo 4.7: Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin sosyalleşme şekillerine ilişkin görüşleri 57
Tablo 4.8:Velilerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin sosyalleşme şekillerine ilişkin görüşleri 59
Tablo 4.9:İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde sosyalleşme şekillerine ilişkin görüşleri 60
Tablo 4.10: Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin psikomotor becerilerine ilişkin görüşleri 62
Tablo 4.11:Velilerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin psikomotor becerilerine ilişkin görüşleri 63
Tablo 4.12: İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde psikomotor becerilerine ilişkin görüşleri 64

Tablo 4.13: Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin öz disiplin becerilerine ilişkin görüşleri..... 65
Tablo 4.14: Velilerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin öz disiplin becerilerine ilişkin görüşleri..... 67
Tablo 4.15: İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde öz disiplin becerilerine ilişkin görüşleri 68
Tablo 4.16: Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin sağlıklarına ilişkin görüşleri-1 70
Tablo 4.17:Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin sağlıklarına ilişkin görüşleri-2 71
Tablo 4.18: Velilerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin sağlıklarına ilişkin görüşleri-1 73
Tablo 4.19: Velilerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin sağlıklarına ilişkin görüşleri-2 75
Tablo 4.20:İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde sağlıklarına ilişkin görüşleri-1 76
Tablo 4.21:İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde sağlıklarına ilişkin görüşleri-2 77
Tablo 4.22: Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin akran zorbalığına ilişkin görüşleri..... 78
Tablo 4.23: Velilerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin akran zorbalığına ilişkin görüşleri..... 79
Tablo 4.24: İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde akran zorbalığına ilişkin görüşleri..... 79

1. GİRİŞ

Bilgi çağı olarak adlandırılan ve bilginin toplumların elindeki en büyük güç olduğu günümüz dünyasında bilginin üretilmesi ve aktarılması eğitim yoluyla olmaktadır (Durgun, 2002). Eğitim günümüze kadar tüm toplumların vazgeçilmezi olmuştur. Bireylerin aldıkları eğitimin niteliği ne kadar artarsa toplumun gelişmişlik düzeyi de doğru orantılı artmaktadır (Çakmak, 2008). Özellikle son yüzyılda ülkelerin gelişmişliği sahip oldukları doğal zenginlikleriyle değil birçok alanda kendini geliştirmiş meziyetli kişilerin olması ile ölçülmektedirler. Eldeki bilgiyi teknoloji ile harmanlayarak üreten kişilerin çok olduğu ülkelerin gelişmişlik düzeyi açısından diğer ülkelere göre üstün olduğu kabul edilmektedir (Taş, 2007). Durgun (2002) devletler birbirlerine karşı üstünlük sağlamak istiyorsa eğitim daha çok önem vermesi gerektiğini belirtmiştir. Durgun (2002) bilginin hızlı bir şekilde topluma yayılması sonucunda üretkenliğin artacağını ifade etmiştir. Bilgi paylaşımını ve bilgi teknolojilerini kullanmayı önemseyen bir kurumsal kültürün oluşturulmasıyla rakiplere üstünlük sağlanacağını vurgulamıştır.

20. yüzyılın sonlarında ve 21. yüzyılda teknolojinin hızla gelişmesi insanların yaşam şekillerini de değiştirmiştir. Ortaya çıkan her yeni teknoloji sosyal dönüşümlere ve toplumsal değişmelere neden olmuştur (Bijker, 2010, s.71; Odabaş, 2003). Özellikle iletişim araçlarının gelişmesi toplumların geçmişten gelen bir arada yaşama alışkanlıklarının değişmesine sebep olmuştur (Uslu, 2007). Bu değişimler toplumun kültürünün, iş hayatlarının ve eğitim sistemlerinin de değişmesine yol açmıştır (Çaycı, 2015; Ritzer, 2011; Toprak ve Uça-Güneş, 2015).

Bu dijital dönüşüm özellikle eğitim sistemlerini çok fazla etkilemiştir. Eğitim sistemlerinde köklü değişmelere yol açmış geleneksel eğitim anlayışı yerini teknoloji temelli bir eğitim anlayışına bırakmıştır. Bu denli bir gelişim ortamı içinde eğitime dijital bir yüz kazandırma gereği doğmuştur. Günümüzde teknolojik imkânlardan yararlanmayan eğitim, çağın gereksinimlerine ve beklentilerine yanıt verememektedir (Karasar, 2004, s.117). Bilgi alışverişinin ve dijital iletişimin hızlı gelişmesi farklı ders tasarımlarının gelişmesine ortam sağlamış bununla beraber

uzaktan eğitim, uzaktan öğrenme vb. kavramları karşımıza çıkarmıştır (Ateş ve Altun, 2008; Valenta, Therriaut, Dieter ve Mrtek, 2001).

Deprem, sel, doğal afet ve salgın hastalık gibi birçok farklı sebepten dolayı örgün eğitim kesintiye uğramakta ve okullarda kısa süreli veya belli bir dönem eğitime ara verilmesi eğitim ve öğretimin aksamasına neden olmaktadır. Bu bağlamda eğitime devam amacıyla farklı çözümler üretilmeye çalışılmıştır. Yüz yüze eğitimin kesintiye uğradığı dönemlerde uzaktan eğitim yapılabilmesi eğitim açısından büyük avantaj sağlayabilmektedir.

Türkiye'deki eğitimcilerde bu dijital dönüşüme ayak uydurulması ve ezberci eğitim sisteminin terk edilmesi gerektiği üzerinde durmuşlardır (Eşme, Cumhuriyet, Temmuz, 2002; İnal, 2004).Dijital dönüşüm bağlamında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından dijital eğitim platformları kurulmuştur. Bu platformlardan birisi de Eğitim Bilişim Ağı (EBA)'dır.

Eğitim Bilişim Ağı (EBA), Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından bireylerin kullanımına ücretsiz bir biçimde sunulmuş çevrimiçi bir sosyal eğitim platformudur (Eğitim Bilişim Ağı, 2016). EBA zengin içeriği ile öğrencilere kendi hızlarında bireysel öğrenme fırsatları sunmakta ve eğitimin sadece okulla sınırlı kalmadığını göstermektedir.

Eğitimde dijital dönüşüm öğrencilere sadece bireysel öğrenme olanağı sağlamamaktadır. Aynı zamanda deprem, sel, doğal afet, salgın hastalık ya da kar tatili gibi öğrencilerin sınıflara ulaşamadığı durumlarda dijital sınıf olanağı sağlayarak çevrimiçi olarak etkileşimli bir şekilde derslerin işlenmesini sağlamaktadır.

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütünden (UNESCO) (2020a) edinilen verilere göre; 7 Nisan 2020 itibariyle Covid-19 pandemisi sebebiyle 192 ülkede okullar kapanmış ve dünya genelinde yaklaşık bir buçuk milyar öğrenci bu süreçten olumsuz yönde etkilemiştir. Türkiye'de de 2020 yılı Mart ayının ortasında eğitime ara verilerek ülke genelinde 23 Mart itibariyle uzaktan eğitime geçilmiştir. Tüm

dünyada ve ülkemizde bir yandan salgının önlenmesi için mücadele edilirken bir yandan da eğitim ve öğretimin devam etmesi, öğrenme eksiliğinin en alt düzeyde tutulması ve eğitimin sürekliliğinin sağlanması için çaba harcanmıştır. Eğitmenler ve öğrenciler uzaktan eğitim faaliyetlerine katılmak için sosyal medya ağlarını ve çeşitli uygulamaları(Zoom Skype, Whatsapp, Telegram, Facebook, Google Meet, vb.) ve teknolojik cihazları (bilgisayar, tablet telefon vb.) kullanmışlardır (Moraes ve diğ., 2021).

Pandemi döneminde eğitim faaliyetlerinin dijital platformlar üzerinden çevrimiçi olarak yapılması öğrencileri birçok açıdan etkilemiştir. Öğrencilerin akademik başarıları, sosyalleşme şekilleri, psikomotor becerileri, öz disiplin becerileri, ruh ve beden sağlıkları, teknolojik bilgi ve becerileri ve akran zorbalığı davranışları gibi durumlar bu süreçten doğrudan veya dolaylı etkilenmiştir.

1.1. Problem Durumu

Alanyazın incelendiğinde 2020 Mart ayına kadar uzaktan eğitimle ilgili daha az çalışma varken pandemi döneminin başlamasıyla birlikte uzaktan eğitime ilişkin çalışmaların hızla arttığını göstermiştir (URL 1). Bu çalışmaların birçoğu uzaktan eğitim sürecine ilişkin okul toplumunun değerlendirme çalışmalarıdır (Deniz, 2021; Kaya, 2021; Mengüç, 2022; Özgen,2022). Bunun yanı sıra öğretmenlerin uzaktan eğitimde öz yeterlilik algısına ilişkin yapılmıştır (Baran, 2021; Çok, 2021; Toptaş,2022). Yapılan çalışmalarda genel itibariyle öğretmen esas alınarak ve öğretmenlerin yaptığı değerlendirmelere göre veriler elde edilmiştir (Baran, 2021; Çok, 2021; Deniz, 2021; Toptaş, 2022; Uzun,2021). Bu konudaki çalışmalar çoğunlukla uzaktan eğitimin öğrencilerin akademik başarısıyla sınırlı olduğu görülmüştür (Akşar, 2022; Özkan, 2022; Sungur, 2022; Şengün, 2022). Bu bağlamda uzaktan eğitim konusunda pek çok çalışma bulunmakla birlikte yüz yüze eğitimden çevrim içi eğitime geçmenin öğrencilerin akademik başarıları, sosyalleşme şekilleri, psikomotor becerileri, öz disiplinbecerileri, teknolojik bilgi ve becerileri, akran zorbalığı davranışları, ruh ve beden sağlıkları alanlarına etkisini inceleyen çok boyutlu bir çalışmaya henüz rastlanmamıştır. Yapılan bu çalışma, uzaktan eğitimin

öğrenci üzerindeki olumsuz etkilerinin ortadan kaldırılmasına ve çevrimiçi eğitim süreçlerinin daha etkin planlanmasına yardım edecektir.

1.2. Araştırmanın Problem Cümlesi

Uzaktan eğitim sürecinin ilkokul öğrencileri üzerindeki etkilerine yönelik öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşleri nelerdir?

1.2.1. Alt Problemler

Bu çalışmada aşağıda verilen alt sorulara cevap aranmaktadır.

1. Uzaktan eğitimde ilkokul öğrencilerinin akademik başarılarına yönelik öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşleri nelerdir?
2. Uzaktan eğitimde ilkokul öğrencilerinin teknolojik bilgi ve becerilerine yönelik öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşleri nelerdir?
3. Uzaktan eğitimde ilkokul öğrencilerinin sosyalleşme şekillerine yönelik öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşleri nelerdir?
4. Uzaktan eğitimde ilkokul öğrencilerinin psikomotor becerilerine yönelik öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşleri nelerdir?
5. Uzaktan eğitimde ilkokul öğrencilerinin öz disiplin becerilerine yönelik öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşleri nelerdir?
6. Uzaktan eğitimde ilkokul öğrencilerinin ruh ve beden sağlıklarına yönelik öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşleri nelerdir?
7. Uzaktan eğitimde ilkokul öğrencilerinin akran zorbalığı davranışlarına yönelik öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşleri nelerdir?

Araştırma bu sorulara cevap ararken gelecekteki uzaktan eğitim uygulamalarına da yol gösterici olacaktır.

1.3. Araştırmanın Amacı

İnsanlık 21. Yüzyılda Covid-19 salgını nedeniyle zor bir süreçten geçmektedir. Covid-19 hayatın her yönünü etkilediği gibi eğitimi de etkilemiştir. Salgın sürecinde

kalabalık sınıflardaki yüksek bulaş riskinden ve hastalığın hızla yayılmasından dolayı ülkeler yüz yüze eğitime ara vererek dijital/çevrimiçi eğitimi tercih etmek durumunda kalmışlardır. Çevrimi içi ya da uzaktan eğitim olarak da adlandırılan bu süreçte eğitim faaliyetleri teknolojik aygıtlar (TV, bilgisayar, tablet telefon vb.) üzerinden ve çoğunlukla da internet kullanılarak yürütülmüştür.

Pandemi döneminde ve öncesinde yapılan çalışmalar detaylı incelendiğinde uzaktan eğitimle ilgili değerlendirmeler, öz yeterlilik ve akademik başarı üzerinde yoğunlaşmıştır (Uzun, 2021; Özgen, 2022; Mengüç, 2022). Bu kapsamda uzaktan eğitimde öğrencilerin akademik başarılarını, teknolojik bilgi ve becerilerini, psikomotor becerilerini, sosyalleşme şekillerini, öz disiplin becerilerini, ruh ve beden sağlıklarını, akran zorbalığı davranışlarını inceleyen çok boyutlu bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Bu araştırmanın amacı pandemi sürecinde uygulanan uzaktan eğitimin ilkokul öğrencilerinin akademik başarılarına, teknolojik bilgi ve becerilerine, psikomotor becerilerine, sosyalleşme şekillerine, öz disiplin becerilerine, ruh ve beden sağlıklarına, akran zorbalığı davranışlarına yönelik öğrenci, öğretmen ve velilerin görüşlerini belirlemektir.

1.4. Araştırmanın Önemi

Türkiye'de yapılan araştırmalar incelendiğinde yapılan çalışmalar genel itibariyle tek boyutlu çalışmalar olup pandemi sürecinde uzaktan eğitimin işleyişine ilişkin Öğrencilerin yaşamını etkileyen çok boyutlu (akademik boyut, teknolojik bilgi boyutu, sosyal boyut, psikomotor boyutu, öz disiplin boyutu, sağlık boyutu, akran zorbalığı boyutu) bir araştırma yapılmamıştır (Gür, 2022; Özkan, 2022; Öztürk, 2021). Yapılacak olan bu çalışma ileride bu konuda çalışacak olan bireylere yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Pandemi sürecinde Türkiye'de yapılan araştırmaların önemli bir kısmının uzaktan eğitim sistemine ilişkin çalışmalar olduğu görülmüştür (Bakioğlu ve Çevik, 2020; Kahraman, 2020; Özdoğan ve Berkant, 2020; Serçeli ve Kurnaz, 2020). Uzaktan

eğitim konusunda pek çok çalışma bulunmakla birlikte, yüz yüze eğitimden çevrim içi eğitime geçmenin öğrencilerin akademik başarıları, teknolojik bilgi ve becerileri, sosyalleşme şekilleri, psikomotor becerileri, öz disiplin becerileri, ruh ve beden sağlıkları ve akran zorbalığı davranışları alanlarına etkisini inceleyen çok boyutlu bir çalışmaya henüz rastlanmamıştır. Yapılan araştırmalar genelde akademik başarıya yoğunlaşsa da yüz yüze eğitimden çevrim içi eğitime geçiş öğrencilerin sosyal, psikomotor öz disiplin becerilerini, sağlıklarını ve akranlarına davranışlarını da etkilemiştir (Adıgüzel, 2020; Atik ve Tar, 2020; Aydemir ve diğerleri, 2022; Cürgül, 2022). Bu yönüyle araştırmanın bütüncül bir bakış açısı sağlayarak uzaktan eğitimin etkilerinin daha iyi anlaşılmasına hizmet etmesi beklenmektedir. Ayrıca araştırmada veli, öğrenci ve öğretmen olmak üzere bütün eğitim ortaklarının görüşleri alınarak uzaktan eğitimin öğrenci yaşamına etkisi bütüncül bir pencereden incelenmeye çalışılmıştır. Bu yönüyle yapılan çalışmanın uzaktan eğitimin öğrenciler üzerindeki etkisinin daha geniş bir perspektiften incelenmesine, eğitimde dijital dönüşüm çalışmalarının planlanmasına öncülük edeceği umulmaktadır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma,

1. 2020-2021 Öğretim Döneminde zorunlu uzaktan eğitim sürecine katılan öğretmen, öğrenci ve öğrenci velileri ile,
2. Araştırmacı tarafından hazırlanan anket sorularıyla,
3. Araştırmanın örneklemi ile,
4. Alanyazın taramasının yapıldığı Çankırı Karatekin Üniversitesi uzaktan erişim kaynakları, YÖKTEZ, GOOGLE Schoolar ,
5. Araştırmada incelenen değişkenler ilkokul öğrencilerinin akademik başarı düzeyleri, teknolojik bilgileri ve becerileri, sosyalleşme şekilleri, psikomotor becerileri, öz disiplin becerileri, sağlıkları, akran zorbalığı davranışları ile sınırlıdır.

1.6. Araştırmanın Varsayımları

1. Öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin anketlere verdikleri cevapların pandemi sürecindeki uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerini yansıttığı, ankette yer alan soruların araştırmanın problem cümlesi için yeterli olduğu,
2. Araştırmaya katılan kişilerin anketteki sorulara içtenlikle cevap verdiği ve
3. Örneklemin evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.

1.7. Tanımlar

Pandemi: Bir salgının belirli bir bölgenin de dışına taşarak, büyük bir nüfusu ve hatta bütün bir insanlığı etkilemeye başlaması olarak ifade edilmektedir (Aslan, 2020).

Eğitim programı: Öğrenene, okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneğidir (Demirel, 1997).

Açık ve Uzaktan Öğrenme: Açık ve uzaktan öğrenme, öğrenenlerin birbirlerinden ve öğrenme kaynaklarından zaman ve/veya mekân bağlamında uzaktan olduğu, birbirleriyle ve öğrenme kaynaklarıyla etkileşimlerinin uzaktan iletişim sistemlerine dayalı olarak gerçekleştirildiği öğrenme sürecidir (Aydın, 2011).

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde eğitim, uzaktan eğitim gibi temel kavramlara Covid-19 döneminde uzaktan eğitim, Dünya'da ve Türkiyede uzaktan eğitim, uzaktan eğitimde materyal ve teknoloji kullanımı, uzaktan eğitimi etkileyen faktörler ve uzaktan eğitim konusundaki araştırmalara yer verilmiştir. .

2.1. Eğitim Nedir?

Eğitimin günümüze kadar pek çok tanımı yapılmıştır. Eğitim genel anlamda belli deneyimler sonucu davranış değiştirme süreci olarak tanımlanmaktadır. Başaran, eğitimi "*İnsan davranışında yetenek, istidat, karakter ve bilgi bakımından belli gelişmeler sağlamak amacıyla yürütülen etkiler sistemi*" olarak tanımlamıştır (1978, s.77).Başka bir tanımda Ertürk tarafından *"Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir"* şeklinde verilmiştir (1994, s.41).

T.C.Anayasasının 42. maddesinde her birey eğitim almakta özgürdür. Alınan eğitimler devlet gözetiminde olmalıdır. Atatürk'ün ilke ve inkılâplarını temel alarak çağdaş eğitim ve bilime uygun olarak eğitim alması gerektiğini belirtilmiştir. Anayasada eğitimle ilgili vurgulanan en önemli madde çağdaş eğitim ve bilime uygun olması gerektiğidir.

Sanayinin gelişmesi ile beraber toplumda eğitime olan ihtiyaçta aynı hızda ivme kazanmıştır. Bu dönemden sonra yüz yüze yapılan eğitimlerin ihtiyacı karşılayamadığı görülmüş ve alternatif üretilmeye çalışılmıştır (Gümüş ve Fırat, 2016). Bu sebeple bireyler, hem sosyal yaşamlarını devam ettirip sorumluklarını yerine getirebildikleri, hem de kişisel gelişimlerinin devamına imkân veren uzaktan öğretime yönelme eğilimi sergilemişlerdir. Özellikle 20. yüzyılın ikinci yarısından sonra bilgisayar ve internet teknolojilerin hızla gelişmesi uygarlığımızın ileri gitmesinde önemli rol oynamıştır ve bu teknolojiler uzaktan eğitiminde hızla gelişmesini sağlamıştır.

2.2. Uzaktan Eğitimin Tanımı

Yapılan Alanyacın taramalarına göre uzaktan eğitimin birçok tanımı olduğu görülmektedir. İşman (2011) ve Özer (1990) uzaktan eğitimi, öğrenci ile öğretmen arasında eğitimin devam ettirilmesini ve desteklenmesini amaç edinerek değişik araç ve gereçler vasıtasıyla uzaktan sağlanan sistematik bir eğitim metodu olarak tanımlamıştır. Moore ve Kearsley (2012) uzaktan eğitimi, farklı yerlerdeki öğretmen ve öğrencinin bir kurum tarafından oluşturulan teknoloji ile planlı bir şekilde yapılan eğitim ve öğretim süreci olarak belirtmiştir. Hızal (1983) tarafından yapılan tanımına göre uzaktan eğitim, geleneksel eğitim uygulamalarına göre mekân, zaman, yaş, amaç ve yöntem gibi kısıtlamalar olmadan hedefe yönelik hazırlanan yazılı materyallerin kitle iletişim araçlarıyla beraber kullanılarak eğitimin eş güdümlü yürütülmesi olarak ifade etmiştir. Türk Dil Kurumuna göre uzaktan eğitim, öğretmen ve öğrencinin yüz yüze gelmeden türlü iletişim araçları ile merkezi belli olan bir yerden yapılan eğitim biçimi olarak tanımlanmıştır (URL 2). Uzaktan eğitim, öğrencilerin bulundukları yerden eğitim ve öğretim faaliyetlerine katılmalarını sağlamıştır. Bu bakımdan geleneksel yüz yüze eğitim anlayışına bir alternatif olmaktadır.

Uzaktan eğitim uygulaması ilk yazışmalı (mektup) olarak ortaya çıkmıştır (Çoban, 2013). Gün geçtikçe radyo, televizyon, telefon, tablet ve bilgisayarlar acılığıyla yapılmaya devam edilmiştir. Günümüzde ise e-posta, bilgisayarlı konferans sistemleri ve internet gibi ürünler kullanılarak uzaktan eğitimin avantajları artırılmaya çalışılmıştır. Kullanılan bu araçlarla öğrenciler öğretmenleriyle anlık iletişimde bulunabilmektedirler (Cedefop, 2021; İşman, 2011).

Teknolojik gelişmeler toplumun birçok alanını önemli ölçüde etkilemiştir. Gelişen teknolojinin en çok etkilediği alanlarından başında da eğitim gelmektedir (Akpınar, 2003). Teknolojinin vazgeçilmez olduğu günümüzde önceden ulaşılması güç olan birçok bilgiye ve veriye şu an hızlı bir şekilde ulaşılabilmektedir. Teknoloji birçok alanda kullanılırken özellikle eğitim alanında da yoğun olarak kullanılmaktadır. Eğitimin birçok alanında kullanılan bu teknoloji hem öğreticiler hem de öğrenciler

açısından büyük kolaylıklar sunmaktadır. Özellikle uzaktan eğitimin teknoloji ile uyumlu olması bireylere büyük avantajlar sağlamaktadır.

2.3. Uzaktan Eğitimin Önemi

Yüz yüze eğitimde bireyler çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu sorunların başında eğitim verilen mevkiye uzaklık ve öğretici eksikliği ve kurumun yetersizliği gelmektedir (Altıparmak, 2011, s. 320). Bu nedenle birçok ülke geleneksel eğitime alternatif olarak uzaktan eğitim uygulamaları yaparak bu eksiklikleri gidermeye çalışmışlardır (Alakoç, 2001; Willhelm, 2003). Bilgi ve birikimin artması bunun yanı sıra teknolojinin gelişmesi uzaktan eğitim konusunda büyük aşamalar kaydetmeye yardımcı olmuştur. Yaş fark etmeksizin her birey uzaktan eğitim sayesinde öğrenme ihtiyacını gidermeye çalışmıştır (Willhelm, 2003). Uzaktan eğitim bireylere öğrenmenin ve eğitimin hayat boyu devam ettiğini kanıtlar nitelikte olduğunu göstermiştir. Bu açıdan bütün bireyler için uzaktan eğitim iyi bir alternatif olmaktadır.

2.4. Uzaktan Eğitimin Amaçları

Uzaktan eğitimin amacını belirlemek için neden gereksinim duyulduğuna ve gelişmesinin dayanak noktasına bakmak gerekmektedir. Uzaktan eğitimin asıl hedefi bütün bireylerin eğitime ulaşmasına yardımcı olmak, istedikleri alanda gelişmesini sağlamak ve bilgi-birikimlerini artırmaktır. Uzaktan eğitimin bir diğer amacı ise bütün bireylere standart eğitim vermeyi hedefler. Uzaktan eğitimde öğretmen ile öğrencinin aynı ortamda bulunmasına gerek yoktur (Özer, 1990). Bu da hem zamandan hem de maddi anlamda bireylere yarar sağlamayı hedef edinmiştir (URL 3).

Uzaktan eğitimin tanımlarına (İçten, 2006; İşman, 2011; Özer, 1990; Moore ve Kearsley, 2012) bakıldığında uzaktan eğitimin amacı; eğitimin aksamasına neden olan zaman ve coğrafi engelleri ortadan kaldırarak, gelişen teknolojiye ayak uydurabilen, mekândan ve zamandan etkilenmeden bireyin eğitimine katkı sağlayabilen sistemlerle bireylere eğitim-öğretim imkânı sunmaktır. Uzaktan

eğitimde kullanılan son teknolojileri genele yayarak bilgi paylaşımını ve bilgiye erişime en üst noktaya çıkarmayı hedef edinmektedir. İhtiyaca uygun eğitimin en kısa sürede uzmanları aracılığıyla verilmesini amaçlar. Uygulamalar ve eğitim arasındaki harcanan süreyi azaltarak bireysel başarı ve beceriyi artırmayı amaç edinmektedir (Çekiç, 2010).

2.5. Uzaktan Eğitimin Avantajları

Uzaktan eğitim; eğitim kurumlarına bağlılığı ortadan kaldırarak, hayat boyu öğrenmeyi teşvik eder ve öğretmen veya öğretici eksikliği sorununu ortadan kaldırır (Özer, 1990). Bireyler hangi alana ilgi duyuyorsa o alana yönelik çalışmalarını daha fazla destekler. Ayrıca bireylerin katıldığı ortamların önemi yoktur (Dinçer, 2016). Yöntem ve tekniklerde alternatif sunar. Kamu kurumlarında ya da özel kurumlarda çalışan ve örgün bir eğitime düzenli olarak katılamayacak bireyler için fırsatlar sunar (Eygü ve Karaman, 2013). Bireyin mahkûmiyet, engellilik gibi durumlarında kişiye avantajlar sağlar. Geniş kitlelere ulaşmak açısından kullanışlı olduğu söylenmektedir (Dinçer, 2016). Ayrıca eğitim yapılan yerlere ulaşmada ve eğitim yapılan yerlerde harcanan zamanı azaltır. Uzaktan eğitimde derslerin kayıt edilmesiyle öğrenciler kaçırdığı veya anlamadığı dersleri tekrar etme ve izleme olanağı olabilmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasası'nın "*Eğitim ve Öğrenim Hakkı ve Ödevi*" başlığını taşıyan 42. maddesinin 3. fıkrası gereği devletin denetimi ve gözetimi altında yapılmaktadır. Bunun yanı sıra aynı maddenin 6. fıkrası uyarınca, özel ve ilk dereceli okulların bağlı olduğu esaslar, devlet okulları ile erişilmek istenen seviyeye uygun olarak kanunla düzenlenmektedir. Bu bakımdan kişilerin eğitim alma hakkının korunması, eğitimde fırsat eşitliğinin korunması ve eğitimin her durumda devlet tarafından desteklenmesi gerekmektedir. Eğitimde fırsat eşitliği, bireysel ve sosyal açıdan önemli etkileri bulunan çok boyutlu bir olgudur. Eğitimde fırsat eşitliğinin en görünür, belirgin şekli başarı olanaklarında eşitliktir (Eğitim Reformu Girişimi [ERG], 2020). Fırsat eşitliği, bireylerin hayatta başarılı olmaları için mevcut fırsatlara ya da olanaklara sahip olmaları gerektiği görüşüne dayanmaktadır (Ashford, 2015). Öğrenme ortamlarının niteliğinin eşitlik ilkesine uygun geliştirilerek eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması için zorunlu eğitim süresi, fiziki

olanaklar, teknolojik alt yapının güçlendirilmesi önemlidir. Bu bağlamda uzaktan eğitim bireylerin eğitime ulaşmasına yönelik fırsat eşitliği sunabilmektedir.

2.6. Uzaktan Eğitimin Dezavantajları

Uzaktan eğitim de kurama dayalı öğrenmeler kolayca yapılırken uygulamaya dayalı öğrenmeler için çok uygun bir eğitim aracı değildir. Yüz yüze eğitimle karşılaştırıldığında uzaktan eğitimde öğrencilerin sosyal davranışlarının gelişimi olumsuz etkilenmektedir (Duman, 2020; Kaya, 2002). Bu sistemin kendi kendine çalışma ve öz düzenleme becerisi olmayan bireylere etkisi en alt düzeydedir. Öğrencilerin veya öğretmenlerin derslerde motivasyonu sağlamanın zordur (Doğan ve Paydar, 2019). Ayrıca uzaktan eğitim için gerekli olan televizyon, internet, bilgisayar gibi donanımların yetersizliği eğitime ulaşma da sıkıntılar yaratacaktır Yurdakul, 2015, s. 274-280). Uzaktan eğitime katılan birey sayısındaki fazlalık nedeniyle iletişim sıkıntıları yaşanabilir ve uzaktan eğitim konusundaki yazılımların yetersiz bununla beraber teknolojiyi kullanmayı bilmeyen bireyler için problem olacaktır. Uzaktan eğitimde öğrencilere yapılan dönütler yetersizdir (Yadigâr, 2010).

2.7. Uzaktan Eğitimin Öğeleri

Yüz yüze eğitimde olduğu gibi uzaktan gerçekleştirilen eğitimde de çeşitli öğeler mevcuttur. Uzaktan eğitimde bulunan öğeleri farklı araştırmacılar çeşitli şekillerde açıklasalar da yapılan çalışmalarda fikir birliğine varılmış öğeler; öğrenen, öğreten ve içeriktir (Moore, 1989; Garrison, 1993). Uzaktan eğitimin türüne göre bu öğelere ek olarak eğitim materyali hazırlama organizasyonları ve destek hizmetleri de eklenebilir (Keegan, 1986). Uzaktan eğitim günümüzde teknolojik gelişmelerin hızla artması sebebiyle artık internet ortamında yapılması bilgisayar yazılımları ve sunucular da uzaktan eğitimin öğeleri haline gelmiştir.

Alanyazın incelendiğinde fikir birliğine varılan öğelerin birbiri ile olan ilişkisine bakıldığında öğrenen-öğrenen, öğreten-öğrenen ve içerik-öğrenen öğeleri arasındaki etkileşime değinilmektedir (Amundsen, 1993; Garrison, 1993; Schlosser ve Anderson, 1994). Bu etkileşim türleri en alt düzeyde gerçekleştirilecek bir uzaktan

eğitim etkinliği için gereken temel bileşenlerdir (Altun, 2020).Daha teknolojik ve gelişmiş uzaktan eğitim etkinliklerinde ise içerik hazırlama elemanı, mühendisler, destek elemanı, yazılım geliştiren elemanlar ve yöneticiler de eğitim sürecine dâhil edilebilmektedir (Altun, 2020).

2.7.1. Öğrenen

Schlosser ve Anderson (1994) tarafından yapılan çalışmalara bakıldığında uzaktan eğitim ile eğitim görmek isteyen öğrenenlerin çoğunluğunun yetişkinlerinden oluştuğu söylenebilir. Uzaktan eğitimde kullanılan teknolojilerin artması uzaktan eğitime katılan öğrenen sayısını da her geçen gün artırmaktadır (Simonson vd., 2015). Bu bakımdan uzaktan eğitim almak isteyen kişiler asgari düzeyde teknoloji okuryazarı olmalıdır(Tomei, 2010).Teknoloji okuryazarlık seviyesi arttıkça uzaktan eğitimin niteliği de artmaktadır (Simonson ve vd., 2015).

Uzaktan eğitimde eğitim alan ideal bir öğrencinin özellikleri aşağıda maddeler halinde verilmiştir:

- ✓ Yeteneklerini artırmayı hedefler ve meraklıdır (Pallof ve Pratt, 2003).
- ✓ Kendi kendine öğrenmeye yatkındır.
- ✓ Eleştirel bakış açısına sahiptir.
- ✓ Sorumluluk almaktan kaçmaz.
- ✓ Kendi öğrenmelerini değerlendirebilir ve ölçebilir (İşman ve diğerleri, 2004).
- ✓ İletişim becerisi yüksektir(Tomei, 2010).
- ✓ İşbirliği yapma konusunda isteklidir (Tomei, 2010).
- ✓ Kendini ifade edebilme becerisi yüksektir.

2.7.2. Öğreten

Uzaktan eğitimin öğelerinden bir diğeride öğretendir. Öğreten örgün eğitimde sınıf içinde kontrolü elinde tutarken uzaktan eğitimde de sınıf yönetimini olanaklar çerçevesinde teknolojiyi kullanarak sağlayabileceği düşünülmektedir (Relan ve Gillani, 1997). Bu açıdan öğretenlerin asgari düzeyde teknolojiden anlaması ve bunu uygulamaya dönük çalışması gerekmektedir. Öğretenler uzaktan eğitim yaparken

hem içerik üretme hem de rehberlik yapmak durumundadır (Tomei, 2010; Schlosser ve Anderson, 1994).

Uzaktan eğitimde eğitim veren ideal bir öğretmenin özellikleri aşağıda maddeler halinde verilmiştir:

- ✓ Olaylara eleştirel bakabilir.
- ✓ İletişimdeki engelleri ortadan kaldırmak için çalışır.
- ✓ Öğrenenlerin daha kolay öğrenmesini sağlamak için çalışır.
- ✓ Verimli öğrenme ortamları oluşturabilir(İşman ve diğerleri, 2004).
- ✓ Öğrenenler hakkında bilgi edinir.
- ✓ Derse en uygun teknolojik yazılımı ve donanımı kullanır(Tomei, 2010).
- ✓ Zamanı etkin ve verimli kullanır(Simonson ve diğerleri, 2015).
- ✓ Öğrenenlerle istişareye ve diyaloğa açıktır.

2.7.3. İçerik

İçerik, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilere kazandırılacak bilgiler bütününü oluşturur. Bir öğretim programı belirli olguları, kavramları, ilkeleri, genellemeleri vb. ifade eder (Connely ve Clandinin, 1991, s. 330). İçerik çağdaş, bilimsel, sanatsal ve felsefi bilgiye ters düşmemelidir. Diğer bir araştırmacı Garrison (1993) içeriği, hedef davranışlara ulaşmak için bir araç olarak tanımlamıştır. İnsanın kendini gerçekleştirmesinde ve donanımlı bir birey olmasını sağlamada kullanılabilecek tek araç bilgidir. İçeriğin niteliği öğrenmeyi doğrudan etkilemektedir. Bu açıdan niteliği düşük bir içeriğin eğitimi hedeflerine ulaştırması oldukça güçtür (İşman ve diğerleri, 2004).

Yüz yüze eğitimde olduğu gibi uzaktan eğitimde de içerik oldukça önemlidir (Garrison, 1993). Uzaktan eğitimin ilk dönemlerinde derslerde kullanılan içerikler genel olarak yazılı metinlerden oluşurken teknolojideki gelişmeler ile içeriklerinde görsel–işitsel materyaller ve uygulamalar olarak çeşitlenmiştir (Gujjar ve Malik, 2007).

2.7.4. Uzaktan Eğitimde Kullanılan Materyaller

Uzaktan eğitimde temel olarak kullanılan materyaller; yazılı-basılı materyaller, görsel-işitsel materyaller, işitsel materyaller, interaktif-multimedya materyaller olarak sınıflandırılabilir. Yazılı-basılı materyallere; ders kitapları, grafikler, şemalar, dergi ve gazeteler, yaprak testler ve sunumlardır. İşitsel materyallere; Podcastler, sesli kitaplar, ünite özeti seslendirmeleri örnek verilebilir. Multimedya-interatif materyaller; oyunlar, bilgisayar destekli eğitim yazılımları, çevrim içi deneme, ders forumları, mobil forumlar olarak örneklendirilebilir. Görsel –işitsel materyaller ise konu anlatım videoları, uzaktan eğitim dersleri, canlı yayınlar seminer kayıtları televizyon yayınları olarak sayılabilir (Altun, 2020).

Hem ekonomik oluşu hem kullanılması ve hazırlanması bakımından kolay olması nedeniyle belli bir döneme kadar uzaktan eğitim de en çok kullanılan materyaller metin tabanlı ders materyalleri idi (Melton, 2002). Günümüzde ise değişen ve gelişen teknolojiye bağlı olarak seçenekler artmıştır. Ayrıca uzaktan eğitim sürecinin tasarımcıları öğrenenlerin durumunu, verilecek eğitimin içeriklerini ve süresini göz önünde bulundurarak en uygun olan ders materyallerine seçerek buna göre planlamaları yapmaktadırlar (Simonson vd., 2015).

2.8. Yeni İletişim Teknolojileriyle Uzaktan Eğitim

İlk olarak bir gelişim ve değişim sürecini ifade eden yeni iletişim teknolojileri genel itibariyle bilgisayar ve internet tabanlı teknolojik gelişmenin sonucu şeklinde tanımlanmaktadır (Alankuş, 2005, s. 91). Bu açıdan İnternet teknolojilerinin kullanıldığı tüm araçlar yeni iletişim teknolojilerini nitelemektedir. Bu teknolojilerinin en belirgin özelliği, etkileşim kurulabilen ve zaman sınırını ortadan kaldıran sistemler olmasıdır.

Günümüzde teknoloji, sağlıktan iletişime, eğitimden ticarete kadar pek çok alanı etkilemekle beraber bu alanlarda birtakım dönüşümlere de neden olmuştur. Bireyin kimliğini dahi etkileyebilen teknolojik araçlar toplumun değişimindeki itici gücü oluşturmaktadır. İnternet aracığıyla kullanılan bu araçlar, bilgi ve enformasyona

kolay bir şekilde ulaşmanın yanında toplumsal hareketleri de meydana getirerek bireylerin algı süreçlerini de etkilemektedir. Gezgin (2002) bu teknolojileri dünyanın bilgi toplumuna dönüşmesinde önemli rol edindiğini belirtmiştir. Bireyler bu ağlar sayesinde istediği mekânda ve istediği zamanda daha fazla bilgiye ulaşabilmektedir (Timisi, 2003, s. 101).

Toplumun her alanını etkileyen yeni iletişim teknolojilerinin yoğun kullanımı eğitim alanında da etkisini göstermiş ve eğitim sisteminin köklü değişiklikler geçirmesine neden olmuştur. Eskiden mektupla yapılan uzaktan eğitim, yeni nesil teknolojiler ile birlikte ağırlıklı olarak çevrimiçi ortamların desteği ile yürütülmektedir. Çevrimiçi eğitime olan ilginin temelinde, İnternet ve world wide web gibi teknolojilerin, bilgiyi oluşturma, saklama, dağıtma ve paylaşmada sağladığı olanaklar yatmaktadır (Aydın, 2002). Teknoloji ile birlikte uzaktan eğitim kavramları da değişikliğe uğrayarak İnternet destekli öğrenme, elektronik öğrenme, çevrimiçi-çevrimdışı eğitim veya web tabanlı eğitim olarak anılmaya başlamıştır. Bu kavramların bazıları zaman zaman birbirlerinin yerlerine kullanılsalar da aralarında küçük farklar bulunmaktadır.

2.8.1. Elektronik Öğrenme

E-öğrenme, eğitim ve öğrenme faaliyetlerinin bilgi teknolojilerinden faydalanarak elektronik platformlarda gerçekleştirmesidir (Wu vd., 2010). Rosenberg (2001) E-öğrenmeyi, eğitim ve öğretim etkinliklerinin bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığıyla elektronik ortamda gerçekleştirilmesi olarak tanımlamıştır. Başka bir tanımda ise E-öğrenme, intranet veya internet teknolojileri aracılığıyla, öğreticinin ve öğrencinin zamansal ya da fiziksel olarak farklı ortamlarda bulundukları eğitim tekniklerinden biri olarak açıklanmıştır (Duran, Önal ve Kurtuluş, 2006).

Bu eğitim tekniğinin mekân ve zaman sınırlaması olmaması özelliği, bireylerin eğitim alabilecek uygun eğitim kurumu bulamama ve zaman bulamama gibi engelleri hemen hemen ortadan kaldırması birçok kurum ve kuruluşu bu eğitim tekniğinden faydalanmaya itmiştir. Bu açıdan hem ülkemizde ve hem de dünyada birçok ülkede çoğu yüksek öğretim kurumu e-öğrenmeyi temele alan dersleri ve etkinlikleri eğitim programlarına almıştır (Duran, Önal ve Kurtuluş, 2006). E-öğrenme uygulamaları

arasında web tabanlı eğitimler, sanal sınıflar, dijital içerikler ve bilgisayar destekli eğitimler yer almaktadır. Bu eğitim etkinliğini ülkemizde İstanbul Boğaziçi Enstitüsü ve dünyada Udemy, Khan Academy, Open Culture Online Courses, Harvard Online Learning, Academic Earth kullanmaktadır.

2.8.2. Çevrim İçi Öğrenme

Ağ yolu ile bir bilgisayarın başka bir bilgisayar bağlanmasına çevrimiçi bağlanma denir. Bir bilgiyi öğretme maksadıyla bilgisayar ve iletişim araçlarıyla bireylere dağıtan etkileşimli öğrenme sistemlerinin tümüne çevrimiçi öğrenme denir. Bu öğrenme sisteminde temel gereç bilgisayar ve internet ağlarıdır. Bu sistemden bireyler etkileşimli olarak faydalanmaktadır (Cosgun, 2007).

2.8.3. Web Tabanlı Eğitim

Web tabanlı eğitim, internetin aktif bir şekilde kullanıldığı bir eğitim türüdür. Web kelimesi yalnızca internet kelimesini çağrıştırmamaktadır. Yerel ağlarla yapılan bağlantılar ile de web tabanlı uygulamalar yapılabilmektedir. Genel olarak flash ve html gibi web dilleri kullanılmaktadır. Eğitimin daha kolay yapılabilmesi için videolar, ses kayıtları ve sunular önceden hazırlanması eğitimi ve ya toplantıyı daha kolay yapılabilir kılmaktadır.

2.8.4. Mobil Öğrenme

Bilginin hızlı bir biçimde üretilip tüketildiği, internet ve mobil teknolojiler ile anında küresel bilgiye erişilebilen günümüz teknoloji çağında öğrenme ile mobil teknolojiler arasında sıkı bir bağ olması kaçınılmazdır (Ally, 2007). Bu bağlamda mobil cihazlarda öğrenmenin bir parçası olarak kabul edilebilmektedir.

Mobil öğrenme, mobil cihazlar ile yapılan e-öğrenme modelidir. Günümüzün en önemli mobil öğrenme aracı olarak akıllı telefonlar akla gelmektedir. Bunun yanı sıra tabletler, cep bilgisayarları, diz üstü bilgisayarlarda mobil öğrenme aracı olarak adlandırılır. Mobil cihazların sosyal etkileşime ve iletişime fırsat sağlamaları,

taşınabilir olmaları, bulunulan zaman, mekan ve çevreye göre eş zamanlı ve gerçek veri toplama olanağı sunmaları, diğer cihazlar ile bağlantı kurabilmeleri ve bireyselleştirmeye fırsat sağlamaları açısından birçok eğitsel fırsat tanımaktadır (Delil, 2017).

2.8.5. İnternet Tabanlı Eğitim

Akgül (2000)'e göre internet; tanıtım, iletişim, ticaret, halkla ilişkiler, kültür ve sanat ortamı olmasının yanında bireysel veya ortak kullanılan öğrenme ve eğitim ortamıdır. Bireylerin bilgiyi oluşturma, bilgiye erişebilme, bilgiyi saklama ve paylaşma gereksinimleri nedeniyle ortaya çıkan ve giderek büyüyen bir iletişim sistemi haline gelen internet, sunduğu hizmetler ile eğitim başta olmak üzere savunma, sanayi, sağlık, kamu ve özel sektörlerde kullanılmaktadır. Bireylerin internet aracılığıyla her saniye hızla değişen ve güncellenen bilgiye istenilen yer ve zamanda erişme imkânı bulunmaktadır (Kesim,2002).

Hoffmann (2002) internet tabanlı öğrenmeyi, İnternete bağlı bilgisayarlar aracılığı ile yapılan öğretme faaliyeti olarak tanımlamışlardır. Diğer bir tanıma göre İnternet tabanlı öğrenme, bilgiye hızlı ve kolay eşim olanakları sunarak, öğrenme etkinliklerini ve ortamlarını zenginleştiren ve öğrencilerin bilgiyi zihinlerinde yapılandırarak kavramalarını sağlayan bir süreçtir (Minotti, 2003). Türkoğlu (2001) ise internet tabanlı eğitimi, eğitimin dosya aktarım protokolü, elektronik posta, www (world wide web) gibi internete ait olan çeşitli araçlardan faydalanarak gerçekleştirilmesi yöntemi olarak tanımlamaktadır. İnternet tabanlı eğitimin posta yolu ile cd-rom destekli ve geleneksel eğitimlere göre maliyeti düşük, anında dönüt, başarının takibi ve değerlendirilmesi açısından birçok üstünlüğü bulunmaktadır. Eş zamanlı ya da eş zamansız bir şekilde internet ağları üzerinde yapılan eğitim olarak adlandırılır. Web tabanlı eğitimin daha geniş hali olarak düşünülebilir.

2.8.6. Sanal Üniversiteler

Sanal üniversiteler, geleneksel eğitim anlayışından farklı olarak, fiziki bir ortamı bulunmayan, sınıfları ve kampüsü olmayan, derslerin sadece internet üzerinden

işlendiği, teknolojik olanakları sonuna kadar kullanabilen üniversite modelidir. Yeni bir model ortaya çıkarmak var olan modelin sağladığı imkânlara benzer veya daha yakın olanakları öğrencilere sağlamalıdır. Geleneksel öğretimin sağladığı sosyal ve kültürel imkânları bu sistemde de sanal ortamda, sohbet odaları, kütüphaneler, ziyaret odaları oluşturularak sağlanmaya çalışılmıştır. Dünyada yaygınlaşmaya başlamıştır fakat ülkemizde bulunmamaktadır. Bilinen iyi örnekleri ABD'de bulunmaktadır (Karasar,2004).

ABD'ndeki baslıca sanal üniversite girişim ve oluşumları Kaliforniya Sanal Üniversitesi (CVU), Ulusal Teknoloji Üniversitesi (NTU), Seton Hall Sanal Üniversitesi (SHU),Batı Valiler Üniversitesi (WGU), Global Sanal Üniversite (GVU) ve bir Dünya Bankası Projesi olarak ABD'nde geliştirilen ancak Afrika bölgesine hizmet etmesi düşünülen Afrika Sanal Üniversitesi (AVU)'dir (Karasar,2004).

2.9. Dünyada Uzaktan Eğitim

Çoban (2013)'e göre uzaktan eğitimin ne zaman ortaya çıktığı bilinmese de, Çoban (2013) ilk uzaktan eğitim uygulamasının 1728 yılında Boston gazetesinde kendisi de bir eğitimci olan Caleb Philips'in verdiği bir ilan ile başladığını belirtmiştir. 1833 yılında İsveç'te yayını yapılan ve kompozisyon yazmanın öğretilmesi üzerine bir ilanın uzaktan öğretimi başlatan bir uygulamanın varlığı bilinmektedir (İşman, 1998). Uzaktan eğitimin ortaya çıkış tarihi tartışmalı olsa da uzaktan eğitim metotlarının organize bir yapıda kullanımına 19. Yüzyılda rastlanmaktadır.

Boettcher ve Sherron (1996) ise uzaktan eğitim faaliyetlerin dört nesil üzerinde ele almışlardır. Nesiller değiştikçe eğitim olanakları, iletişim materyalleri, eğitimde kullanılan araç ve gereçlerin özeliklerinde hızlı bir gelişme olduğunu saptamışlardır. Yapılan bu çalışmaya göre ilk nesil 1850 ve 1960 yılları arasında uzaktan eğitimini mektupla yapmıştır. 1950 yılında sonra televizyonların kullanılmaya başlanmasıyla uzaktan eğitim televizyonlar aracılığıyla sürmeye devam etmiştir. Bunun yanında 1960 ve 1985 yılları arasında faks, video, radyo gibi teknolojik araçlar kullanılmıştır. Üçüncü nesilde yani 1985 ve 1995 yılları arasında Bilgisayar kullanımın artmasıyla

ve bunun yanında çevrimiçi sohbet ortamları, e-posta, CD, DVD ve internet kullanımın artması uzaktan eğitime hız kazandırmış ve yaygınlaşmasında büyük rol oynamıştır. Dördüncü nesilde yani 1995 ve sonrasında ise birçok gelişmiş teknoloji kullanılmıştır. Bunlardan en önemli çevrimiçi anlık eğitimler olarak göze çarpmaktadır. Özellikle 1990'lı yıllardan sonra hızla gelişen internet bu dönemde uzaktan eğitime daha fazla bir ivme katmıştır. Öğrenciler ile anlık ve etkileşimli gerçekleştirilen eğitimler sayesinde uzaktan eğitim kalitesi artmıştır.

Dünyada uzaktan eğitim faaliyetlerine başlayan okullar incelendiğinde; İngiltere'de Open University (Açık Üniversite) 1960 yılında, İspanya'da Ulusal Uzaktan Öğretim Üniversitesi 1972 yılında ve Amerika Birleşik Devletleri'nde National Technological University (Ulusal Teknoloji Üniversitesi) 1984 yılında başlayarak uzaktan eğitim faaliyetlerine devam etmektedirler (Uşun, 2006, s.215).

2.10. Türkiye'de Uzaktan Eğitim

Türkiye'de uzaktan eğitime yönelik çalışmalar incelendiğinde ilk adımın 1927 yılında atıldığı görülmektedir (Bozkurt, 2017). Yeni kurulan bir ülke olarak eğitim kurumlarında fiziki eksiklikler mevcut olması sebebiyle Milli Eğitim Bakanlığı tarafından eğitimin nasıl işlevselleştirileceği konusunda alternatifler aranmıştır. Bu kapsamda 2 Haziran 1927 tarihinde Milli Eğitim Bakanı, Müsteşar, Milli Talim ve Terbiye Azaları, 11 Maarif Emini ve Umum Müdürü bir araya gelerek Türkiye'de eğitimin temel sorunlarını ele almışlardır. Yapılan bu toplantıda gelişmiş ülkelerin eğitim sistemleri incelenerek Türkiye 'deki eğitim sorununun çözümünde mektupla öğretim yönteminin kullanılacağı konusunda kararlar alınmıştır (Arar, 1999, s. 26). 1950'li yıllara geçişle birlikte Milli Eğitim Bakanlığı uzaktan eğitime yönelik yatırım oranlarını artırarak teşvik etmiştir. Bu kapsamda 1956 yılında banka çalışanlarının mektup kullanarak eğitim almaları amacıyla Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsünde uzaktan eğitim programları başlatılmıştır (Alkan, 1987). Böylece 2 Haziran 1927 'de alınan uzaktan eğitim kararı gecikmeli de olsa uygulanmaya başlanmıştır. 1957 yılında ise yaygın eğitim ayrıntılı olarak 6. Milli Eğitim Şurası toplantısına konu olmuştur (İşman, 2001). Bu kapsamda yaygın eğitimin içeriğine yönelik çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar neticesinde 1961

yılında İstatistik Yayın Müdürlüğü içinde Mektupla Öğretim Merkezi kurulmuştur (Halıcı ve diğerleri, 2006). Mektupla Öğretim Merkezi; sınırlı bir eğitim olanağı sağlasa da Türkiye'nin uzaktan eğitime verdiği önemi açıkça göstermektedir. Mektupla Öğretim Merkezi'nin başarısı Deneme Yüksek Öğretmen Okulu, Açık Öğretim Fakültesi, Açık Öğretim Lisesi, Açık İlköğretim ve Yayın Yükseköğretim Kurumu'nun (YAYKUR) oluşturulmasına zemin hazırlamıştır (Arar, 1999, s. 26).

1964 yılında Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) tarafından radyo üzerinden eğitsel yayınlar yapılmaya başlanmıştır (Aziz, 1982). Radyo ve televizyonun yaygınlaşmasının etkisiyle 1968 yılında Mektupla Öğretim Merkezi'nin adı Radyo ve Televizyonla Eğitim Merkezi olmuştur. 1973 yılında eski adıyla Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi ve şimdiki adıyla Anadolu Üniversitesi bünyesinde Televizyon ve Eğitim enstitüsü kurulmuştur. Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi tarafından atılan bu adım uzaktan eğitim adına daha yapılacak çalışmaların birinci adımı olmuştur (Demiray ve Adıyaman, 2002). 1980'li yılardan itibaren Türkiye'de teknolojik alt yapının yenilenmesi ile uzaktan eğitim halkın ihtiyacını karşılayacak düzeye gelmiştir. Yüksek öğretim programları 1981 yılında yürürlüğe giren 2547 sayılı kanunla yeniden düzenlenerek yükseköğretimde uzaktan eğitim uygulamaları üniversitelere verilmiştir. Bu uygulama 1982 yılında ilk olarak Eskişehir Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi'nde başlamıştır (Kaya, 1996). Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nin yanı sıra 1990 yılında Elazığ Fırat Üniversitesinde, 1997 yılında Ortadoğu Teknik Üniversitesinde, 2010 yılında Erzurum Atatürk üniversitesinde ve 2011 yılında da İstanbul üniversitesinde uzaktan eğitim uygulamalarına başlanmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı içerisinde ise Açık öğretim lisesi adıyla 1992 yılında uzaktan eğitim faaliyetleri uygulanmaya başlanmıştır. Dersler televizyon ve radyo yayınları ile verilerek basılı kaynaklar ile desteklenmiştir (Uluğ, 1995). Bakanlığın 1997 tarih ve 1651 sayılı yazısı ile de Açık İlköğretim Okulu açılmıştır. Açılan bu okul ile 1998 yılından itibaren ilköğretim çağı dışına çıkmış bireylerin temel eğitim becerilerini kazanarak bir üst eğitim kurumuna geçişi sağlanmak istenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından 2012 yılında FATİH projesi ile Eğitim Bilişim Ağı (EBA) sistemi oluşturulmuş ve öğrencilere bu

proje kapsamında ücretsiz olarak tablet bilgisayarlar verilmiştir. EBA öğrencilerin sosyal etkileşim sağlayabilecekleri, işitsel ve görsel olarak bilgiye ulaşabilecekleri bir eğitim uygulaması olarak karşımıza çıkmaktadır. Günümüzde ise etkin olarak kullanılmaktadır.

Bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de artan teknolojiyle uzaktan eğitime katılan kuruluşların sayısı artmaktadır. Artık birçok ülke çoğu sertifika programlarını ve kurs programlarını katılımcılarına uzaktan eğitim yolu ile vermektedir. Bu da ülkelerin hızla bilişim teknolojisine yatırım yapması ve gerekli altyapıyı oluşturması gerektiği sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

2.11. Dünyada Zorunlu Uzaktan Eğitim

2.11.1. Ülke Uygulamaları

Dünyanın son yıllarda yaşamış olduğu en büyük krizlerden biri olan Covid 19 pandemisi hemen hemen tüm ülkeleri etkisi altına almış ve Covid -19 pandemisi nedeniyle tüm ülkeler belirli kısıtlamaya gitmek zorunda kalmıştır (WHO, 2020). Hayati önem arz eden hizmetler ve sağlık hizmetleri dışında diğer bütün hizmetleri durma noktasına getiren bu pandemi eğitimi de oldukça fazla etkilemiştir. Ülkelerin birçoğunda okulların tamamı geçici olarak kapatılırken bazı ülkelerde yerel olarak kapatılmalara gidilmiştir. 13 Nisan 2020 tarihi itibariyle eğitimde yaşanan kısıtlamalar nedeniyle dünyadaki öğrenci nüfusunun yaklaşık %91,4'ü eğitimden uzak kalmıştır. Bu oran 192 ülkede yaklaşık olarak 1,6 milyar öğrenciye denk gelmektedir (ILO, 2020). Ülkelerin eğitim sektörünü ilgilendiren karar ve politikaları incelendiğinde uygulamalar büyük oranda benzerlik gösterse de farklılaşan noktalar olmuştur. Bu sürecin etkisi ile eğitimin nasıl yapılacağı hususunda önemli sorunlar oluşmuştur. Bu konuda ülkeler hızlı bir biçimde uzaktan eğitime geçmeye çalışmışlar ve eğitim açığını kapatmaya çalışmışlardır.

Covid-19 sürecinde hastalığın başlangıç yeri olan Çin'de uzaktan eğitimin ilk uygulamaları görülmüştür. Okul Öncesinden başlayarak her kademede uzaktan eğitime geçilmeye çalışılmıştır. Çin'de eğitime katılan öğrenci sayısının fazla olması

uzaktan eğitim konusunda problemler yaşanmasına neden olmuştur. Bu problemleri aşmak amacıyla televizyon kanallarında ilk ve orta dereceli okullar için ders yayınları yapmışlardır. UNESCO'nun verdiği rakamlara göre Çin ve komşusu Mongolya'da yaklaşık olarak 278 milyon öğrenci süreçten etkilenmiştir. Bu öğrenci sayısı dünyadaki öğrenci sayısının yaklaşık olarak %18'lik kısmına denk gelmektedir (UNESCO, 2020b).

İtalya, Avrupa'da hastalığın yayıldığı ilk yer olarak gösterilmektedir. İtalya'nın Çin'den sonra en çok vakanın görüldüğü yer olması ve salgının Avrupa'daki merkezi haline gelmesi İtalyan hükümetini bir takım kısıtlamalar uygulamak zorunda bırakmıştır. Bu tehlikeli durumu engellemek amacıyla 4 Mart 2020 tarihinde ilk tedbirler alınarak yerel olarak okullar bütün kademelerde geçici olarak kapatılmıştır. Ancak yerel okul kapatmaların yeterli düzeyde olmadığı anlaşılmış ve bölgeyi karantina altına almayan İtalya pandeminin ülke çapında yayılmasına neden olmuştur. Bu nedenle okulların ülkenin tamamında kapatılması kaçınılmaz olmuştur. Bologna üniversitesinde salgının başlamasıyla birlikte çevrimiçi öğrenmeye geçen profesörlerin bazıları yeniden yüz yüze eğitimin birkaç hafta içinde başlayacağını söylese de durum sanıldığı gibi olmamıştır. 5 Mart 2020'de İtalya'da okullar ülkenin tamamında kapatılmıştır (Pınar, 2020). Salgınla mücadelenin nasıl olacağı konusunda internet siteleri üzerinde bilgilendirmeler yapılmıştır.

ABD'de ise bazı eyaletlerde küresel salgın sebebiyle kapanan okulların sayısı azımsanmayacak orandadır ve 48 eyalette yaklaşık 124 bin okul kapatılmıştır (Casares, 2020). ABD Eğitim Bakanlığı'nın yayınladığı genelgeye göre pandemi nedeniyle uzaktan eğitime geçilen okullarda engelli öğrenci varsa bu okullar engelli öğrencilerine evde eğitim almaları için ortamı sağlamak zorundadır. Uzaktan eğitimin olmadığı okullarda ise bu zorunluluk aranmamıştır. Dolayısıyla ABD'deki okullarda da bu dönemde eğitimde farklı uygulamalara gidilmiştir. Diğer yandan ABD Eğitim Bakanlığı tarafından sınav yapamayan ve öğrencilerini değerlendiremeyen eğitim kurumlarına bir yıl süreyle sınavlardan feragat etme hakkı tanınmıştır. Bu dönemde Scholastic Aptitude Test (SAT) ve American College Testing (ACT) gibi üniversite seçme sınavları da ertelenmiştir. Botwell ve McKie (2020)'ye göre uluslararası öğrenci sayısının fazla olduğu üniversitelerde pandemi

döneminde eğitim süreci sıkıntılı olmuştur. Üniversiteler öğrencilere kayıt dondurma ve uzaktan eğitim gibi alternatifler sunmaya çalışmışlardır. 6 Mart 2020'de Washington Üniversitesi yüz yüze eğitime ara veren ve sınavları iptal eden ilk üniversitedir. Ardından Harvard Üniversitesi, Kaliforniya'daki üniversiteler ve New York'taki üniversiteler yüz yüze eğitime ara verme kararı almıştır. ABD genelinde 50 eyalette yaklaşık 1100 kolej ve üniversite eğitime ara verip çevrimiçi eğitime geçmiştir (Smalley, 2020).

Birleşik krallıkta hükümet tarafından ilk olarak toplum bağışıklığının sağlanması yönünde karar alınmış olsa da artan hastalık sebebiyle hastaneler yetersiz kalmaya başlayınca okullar kapatılmış ve çevrimiçi öğrenmeye geçilmiştir. Avrupa ülkeleri incelendiğinde ülke genelinde okulları kapatma kararını en son alan ülke İngiltere'dir.

2019 yılında başlayan pandemi öğretmenlerin, öğrencilerin ve ailelerin eğitime yaklaşımlarında değişikliklere neden olduğu gibi, okulların da bu değişikliklerden etkilenmesi kaçınılmaz olmuştur. Damm (2020)'a göre pandemi sürecinde eğitimciler ve kurumsal yapıları ile okullar çevrim içi eğitime ilişkin büyük tecrübeler kazanmış ve Damm (2020) ileriki dönemlerde yüz yüze eğitimin yanında çevrim içi öğrenimi kapsayan yeni eğitim faaliyetlerinin zamanla artış göstereceğini ifade etmiştir.

2.12. Türkiye'de Zorunlu Uzaktan Eğitim

2019 yılının sonlarında Çin'de ortaya çıkan Covid-19 pandemisi sebebiyle dünyada bir seferberlik ilan edilmiştir. Bu seferberlik sadece sağlık alanında değil eğitimde de etkisini göstermiştir. Bu konuda Milli Eğitim Bakanlığı da gerekli tedbirleri almak adına 3 Şubat 2020 tarihinde "Korona Virüs Bilgilendirme Notu" ile bir bilgilendirme metni yayınlayarak okullarda öğrencilerin ne gibi tedbirler alması gerektiği konusunda bilgilendirme yapmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı bilgilendirme afişleri ile okulların ne gibi tedbirler alması gerektiği konusunda da açıklamalar yapmıştır. Bunun yanı sıra okullarda hijyen çalışması yapılacağı açıklanmıştır. Türkiye'de de ilk vakanın 11 Mart 2020 tarihinde açıklanmasıyla beraber kamu kurumlarımız salgınla başa çıkmak adına gerekli tedbirleri almaya çalışmışlardır.

MEB tarafından yayınlanan bilgi notunda eğitimcilerin ve öğrencilerin bu dönemde zorunlu olmadıkça yurt dışına çıkmamaları istenmiştir. Türkiye'de ilk vakanın görülmesi ile beraber 12 Mart 2020 tarihinde eğitime ara verileceği duyurularak üniversitelerde 3 hafta ilk ve orta dereceli okullarda ise 1 hafta eğitime ara verilmiştir. Daha sonra yapılan açıklamaya göre ilk ve orta dereceli okullarda eğitime ara verme süreci 6 Nisana kadar uzatılmıştır (MEB, 2020).

Yüz yüze eğitime ara verilmesinden sonra uzaktan eğitimin bir alternatif olduğu düşünülerek MEB tarafından hızlıca uzaktan eğitime geçilmiştir. Çevrimiçi öğrenme modeliyle bütün öğrenciler uzaktan eğitime geçirilmeye çalışılmıştır. İnternete ulaşamayan ya da gerekli altyapısı olmayan yerler için farklı alternatifler üzerinde durularak Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) ile işbirliği yapılmıştır. Buna ilişkin üç adet TV kanalı kurulmuştur. İlkokullar için TRT EBA İlkokul, Ortaokullar için TRT EBA Ortaokul, Liseler için TRT EBA Lise kanalları kurularak eğitime olan ihtiyaç giderilmeye çalışılmıştır. Belli vakıfların, kamu kurum ve kuruluşlarının, belediyelerin yardımıyla öğrencilere tablet, bilgisayar gibi yardımlar yapılmaya başlanmıştır. Ayrıca MEB interneti olmayan öğrenciler için İletişim şirketleri ile anlaşarak her bireye Ebada kullanılmak üzere 8 GB internet desteği sağlanmıştır (Yadigar, 2022).

2020-2021 eğitim dönemi başladığında ise halen salgının etkileri ve yayılımı devam etmekteydi. Salgının yayılma hızını kaybettiği dönemlerde kısıtlı şartlar altında olsa da öğrenciler yüz yüze eğitime geçebilmişlerdir. İl merkezlerinde belli kademelerde haftanın iki günü okulda yüz yüze, kalan üç gün ise evde uzaktan eğitim ile yapılmaya çalışılmıştır. Fakat kış aylarına doğru mevsimsel gribinde etkisini artırması sonucu okullar tekrar bütün kademlerde tamamen uzaktan eğitime geçmiştir. Yapılan açıklamaya göre uzaktan eğitim faaliyetlerinin 1.dönem sonuna kadar süreceği belirtilmiştir (Yadigar, 2022).

2.13. Uzaktan Eğitimde İnternet Ortamı Güvenli mi?

İlk olarak mektup ile başlayan uzaktan eğitim teknolojinin hızla gelişmesi ve yaygınlaşmasıyla sırasıyla radyo televizyon gibi araçlar ile devam emiştir (Arar, 1999). Ülkemizde özellikle 1993 yılından sonra bilgisayarın hayatımıza girmesiyle uzaktan eğitim programları bilgisayar ile yapılmaya başlanmıştır (Boettcher ve Sherron, 1996). İlk olarak yerel ağlar kullanılsa da daha sonraları internetin yaygınlaşmasıyla uzaktan eğitim internet üzerinden devam etmiştir. İnsanlar bir yandan gelişen teknolojiye uyum sağlarken diğer yandan interneti ve bilgisayarı hayatlarının bir parçası haline getirmişlerdir. İnternet kullanımının artması bilgiye erişim açısından kolaylıklar sağlıyor olsa da özellikle çocuklar için bazı tehlikeler arz etmektedir (Virilio, 2003). Bu açıdan bireylerin internet kullanımı konusunda daha hassas bir yaklaşım sergilemeleri kaçınılmaz olmuştur. Virilio (2003) yaşadığımız şu dönemde bilgiye erişim artık saniyelerle ifade edilmekte olduğunu belirtmiştir. Bu bakımdan erişilen bilgiler içerisinde doğru bilgi kadar yanlış bilgilerde bulunabilmektedir. Buda bireylerin öğrenmelerinde hatalı öğrenmelere sebep olarak eğitimi olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

İnternet ortamını sadece bilgi edinme platformu olarak görmemek gerekmektedir. Özellikle doğru ya da yanlış bilgileri ayırt edemeyen kişiler ve çocuklar internetin olumsuz özelliklerinden zarar görmeleri kaçınılmazdır (Arıcak, 2015, s. 16). İnternet günümüzde iletişim, alış veriş, oyun oynama, bilgiye ulaşma, ödev yapma, sosyal ortam oluşturma, bankacılık gibi birçok faaliyetleri gerçekleştirmemize imkân sağlamaktadır. Bize sağladığı bu imkânların dışında dolandırıcılar, tacizciler, istismar, siber zorbalık, gibi olumsuzlukları da beraberinde getirmiştir. Bu nedenle internetin güvenli olduğunu söylemek pek mümkün görünmemektedir (URL 4). Bu sebeple öncelikle çocukların ve gençlerin sonra da bütün bir toplumun internetten gelebilecek zararlı içerikleri filtreleyen, aynı zamanda ücretsiz de olan bir hizmet 2011 tarihinde başlatılmıştır (URL 4). Bu bağlamda internet belli uygulamalar kullanılarak daha güvenli hale getirilebilmektedir.

2.14. Uzaktan Eğitim ve İlkokul Öğrencileri

Türkiye'de uzaktan eğitim, 1998 yılında açılan açık İlköğretim okulları dışında sadece lisans, ön lisans, kurs ve sertifika programlarını kapsarken (Papi ve Büyükaslan, 2007, s. 4), pandemi döneminde tüm eğitim kurumları zorunlu uzaktan eğitime geçilerek eğitimin tüm kademelerde uzaktan eğitim sistemi ile devam etmesi sağlanmıştır (Yadigar, 2022). Özellikle üst kademedeki (lisans, ön lisans, ortaöğretim) öğrencilerin teknolojik imkânları kullanabilmeleri nedeniyle bu sürece daha kolay uyum sağlamıştır. Fakat ortaokul ve ilkokul öğrencilerinin bu süreçte daha deneyimsiz olmaları ailelerine düşen sorumluluğun artmasına sebep olmuştur. Bu nedenle süreçte veli öğretmen ilişkileri artmıştır. Özellikle ilkokul öğrencilerinin dikkat sürelerinin kısa olduğu düşünüldüğünde öğrenciler uzaktan eğitim sürecinde daha fazla zorlandıkları görülmektedir (Daniel, 2020). Öğrencinin bu dönemde arkadaş ortamı, sosyalleşme ve oyunla öğrenme daha fazla yer edinmesi gerekmektedir.

2.15. Akademik Başarı

Demirtaş ve Güneş (2002) başarıyı; istenilen durumu elde etme, öngörülen hedefe ulaşma, istenilen sonucu elde etme olarak tanımlamaktadır. Rhodewalt ve Hill (1995) başarıyı bireyin yetenek, ilgi ve kendisini yetiştirmeye bağlı olarak gösterdiği faaliyetlerin olumlu ürünü olarak tanımlamıştır. Başka bir ifadeyle öğrenenlerin hedeflenen davranışları uygulaması durumunda başarılı olabileceği açıklanmaktadır. Silah (2003) akademik başarıyı öğrencilerin okul hayatında hedeflenen davranışlara ulaşma düzeyi olarak tanımlamıştır. Okul başarısı, öğrencinin bulunduğu okul, sınıf ve derse göre belirlenmiş sonuçlara ulaşmada göstermiş olduğu ilerlemedir (Demirtaş ve Güneş, 2002). Eğitimde başarı ya da okul başarısı kavramıyla; okulda öğretilen derslerde geliştirilen ve öğretmenler tarafından verilen notlarla, test puanlarıyla ya da her ikisiyle kazanılan bilgilerin veya belirlenen becerilerin ifadesi olan "akademik başarı" kastedilmektedir. Yani eğitim sisteminde akademik başarının karşılığı öğretim dönemi içerisinde öğrencilerin sınavlardan aldığı notlardır. Öğrencilerin başarılı ya da başarısız olduklarını elde ettikleri not ortalamaları belirlemektedir.

2.16. Öz disiplin

Tao ve diğerleri (2014) bu kavramı, bireylerin kendi davranışlarının kontrolünü, sorumluluğunu, denetimini almasını ifade eden ve günlük hayatta önemli bir yere sahip olan kişiliğin bir parçası olarak açıklamaktadır. Psikoloji alanyazınında öz disiplin, irade gücü ya da öz kontrol olarak farklı şekillerde betimlenen bu kavram Duckworth ve Kern (2011) tarafından kişinin kendisini istemli ve bilinçli bir şekilde kontrol etmesi olarak tanımlamaktadır. Zimmerman (2000) ise öz disiplini, öğrencilerin kendi öğrenme amaçlarına ulaşmalarına yönelik sistematik olarak yönlendirilmiş, kendi oluşturdukları duygu, düşünce ve tavırlarından kaynaklanan öğrenme olarak tanımlamıştır. Diğer bir tanımda ise dışsal bir itaat, korku ya da ödül beklentisi olmadan bireylerin içsel motivasyonlarıyla oluşturduğu öz kontrol süreci olarak açıklanmıştır (Bear, 2010). Öz disiplin, birçok çalışma alanında kullanılan bir kavram olması nedeniyle öz disiplinin yerine kullanılan ve ya öz disiplinle beraber dile getirilen birçok kavram bulunmaktadır. Bu kavramlar öz motivasyon, öz düzenleme, öz denetim ve öz kontroldür (Tung, 2013).

Öz disipline sahip olan öğrenciler, eğitimlerini, motivasyonlarını ve öğrenmelerini idare etmek için duygu ve düşüncelerini ayrıca eylemlerini gerektiği kadar kullanabilmekte ve öğrendiklerini anlamlandırabilmektedir (Boekaerts ve Corno, 2005). Öz disiplin bireylerin neyi ne zaman yapacağını dışarıdan müdahale almasına gerek kalmadan, kendisinin kontrol altında tutabildiği, kendisi ile ilgili birçok şeyin yerini ve zamanını kontrol altına aldığı bir beceridir. Bütün başarılı insanların başarılırının en büyük yardımcısı öz disiplin ve sıkı çalışma olduğu bilinmektedir.

2.17. Psikomotor Beceri

Bireylerde gelişim alanları psikomotor, sosyal duygusal, bilişsel olarak üç boyutta incelenmektedir. Gelişim alanları birbirinden bağımsız olarak ele alınsa da bu üç boyut birbirlerinden etkilenmektedir. Gelişim alanlarının birindeki değişim ve gelişim diğerini de etkilemektedir. Örneğin bireyin psikomotor gelişimi ile ilgili bir olumsuzluğun olması bireyin sosyal tecrübelerini edinmede geri kalmasına sebep olabilmektedir. Psikomotor gelişim, bireyin (çocuğun) kol, bacak gibi uzuvlarının

bütün organları ile koordineli bir duruma gelmesi, hareketlerin denetim altına alınması ve bu hareketlerin becerikli bir şekilde yapılabilmesini ifade eder (Yeşilyaprak, 2006).

Psikomotor beceriler ise kişinin hem motor becerilerini hem de bilişsel becerilerini kullanarak bir olayı gerçekleştirdiği algısal bir süreçtir (Kovacs, 1997; White ve diğerleri, 2016). Psikomotor gelişim sinir ve kas sistemleri ile daha çok ilgilidir. En önemlisi bebeklik dönemindeki gelişim evreleridir. Bu dönemde kazanılmaya başlayan refleksler, sinir ve kas gelişiminin önemli belirtileridir. Bu dönem sonunda çocuklar koşma, atlama dengede durma gibi becerileri kazanmaktadırlar.

2.18. Sosyalleşme Şekilleri

Sosyalleşme bireyin doğumundan başlayarak yaşamı boyunca devam eden bir süreçtir. Bu bağlamda özellikle aile başta olmak üzere, arkadaş ortamı, okul ortamı ve çevre bireyin sosyalleşmesinde önemli etkiye sahiptir. Teknolojinin gelişmesiyle hayatımızın bir parçası olan televizyon, telefon, internet ortamları da sosyalleşme sürecinde hayatımıza dâhil olmuştur (Özgül vd., 2020). Bu kavramdan yola çıkarak bireyin sosyalleşmesi kalıtımla başlayarak çevrenin etkisi ile devam etmektedir. Bireyin sosyal çevresini oluşturan aile, akranlar ve okul insanlara ve sosyal yaşama uyum konusunda bireylerin tutumlarını, hal ve hareketlerini etkilemektedir (Özer, vd., 2020). Bu bakımdan aile sosyalleşme sürecine olanak sağlayan ilk ve yetkin bir kurum olarak karşımıza çıkmaktadır. Bireyin sosyalleşme sürecine katkı sağlayan ikinci unsur ise akran çevreleridir. Akranlar arasında etkileşimin nasıl kurulacağını öğrenme, eğlenmeyi ve paylaşmayı sağlama gibi birçok faktör sosyalleşmenin temelini oluşturmaktadır (Kısakaya ve Özbaş, 2021). Sosyalleşme sürecine katkı sağlayan diğer bir unsur ise okuldur. Diğer sosyalleşme unsurlarına göre okul daha sistemli ve etkileşimli bir kurumdur. Okulda bilgi ve beceri edinmenin yanında birlikte vakit geçirmenin yükümlülükleri de anlaşılmaktadır. Okul ortamında edinilen bilgiler ile sosyal gelişimin sınırları genişler ve toplumsal meseleler ile mücadele etme yetisi kazanılmaktadır.

Günümüzde okul, aile ve akran gruplarıyla birlikte sosyal medya veya kitle iletişim araçları da bireylerin toplum hayatına katılmasında önemli yere sahiptir. İnternet kullanımının tüm dünyada artması, akıllı telefonlar gibi araçların kullanım alanlarının genişlemesi ve kitle iletişim araçlarının bireylerin sosyalleşmesine katkı sağlamaktadır (Kısakaya ve Özbaş, 2021). Özellikle Pandemi döneminde çocukların fiziki olarak sosyal ortamlardan uzak kalması onların daha çok televizyon telefon ve internet ortamında zaman geçirmelerine neden olmuştur (URL 5). Bu nedenle bireyler sosyalleşmek için iletişim araçlarını kullanmaya çalışmışlardır. Ayrıca ailelerin eve kapanması da aile içi sosyal etkinliklerin artmasına sebep olmuştur.

2.19. Sağlık

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) sağlığı,"kişinin bedenen ruhen ve sosyal yönden tam bir iyilik içerisinde olması" diye tanımlamaktadır. Sağlık insan hayatının en önemli konusudur. Bireylerin sağlıklarını etkileyen birçok faktör vardır. Uzaktan eğitimin başlaması ile öğrenciler günde en az 5 saat ekran başında kalmaya başladılar (Çelik vd., 2021). Tüm vakitlerini ekran karşısında hareketsiz bir biçimde geçirmeleri öğrencilerin sağlıklarını da etkilemiştir. Dijital medyanın aşırı kullanımı çevrimiçi risklere ek olarak çeşitli sağlık sorunları (baş ağrısı, yorgunluk vb.), depresyon, sosyal izolasyon ve benlik saygısı kaygıları gibi psikososyal sorunlarla (Mitchell ve Savill-Smith, 2005) ilişkilendirilmektedir. Özellikle ekran başında hareketsiz kalması duruş bozukluklarına, kilo problemlerine, ekran bağımlılığına, dikkat sürelerinin kısalmasına göz problemlerine neden olduğu belirtilmiştir (Howie, Coenen, Campbell, Ranelli ve Straker, 2017). Uygun pozisyonda durulmaması halinde sağlık sorunları ortaya çıkması muhtemeldir.

2.20. Teknolojik Bağımlılık

Teknolojinin bireylere birçok yarar sağlamasının yanında olumsuz etkileri bulunmaktadır (Balcıoğlu ve Türk, 2021; Hekim ve arkadaşları, 2019). Teknolojik gelişmeler bireylerin çoğunluğunun yaşamında fizyolojik ve psikolojik bir etki oluşturmuştur (Kumar ve Manhas, 2021). Bahse konu olan olumsuzlardan biri de teknoloji bağımlılığıdır. Bağımlılık, bireyin bir davranışı kontrolsüz bir şekilde

gerçekleştirmesi veya bir maddeyi kontrolsüz bir şekilde alması, zamanının çoğunu onun için harcaması, yoksun kaldığı durumlarda ise depresif hareketler yapması durumu olarak açıklanmaktadır (Muslu ve Gökçay, 2019).

Teknoloji bağımlılığı, teknolojik aletlerin kullanılmasıyla ortaya çıkan davranışsal bağımlılık belirtilerinin görüldüğü bir durumdur. Griffiths (2000)'e bu kavram kimyasal madde kullanılmamasına rağmen makine ve insan ilişkisi sonucu olarak ortaya çıkan bağımlılık türüdür. Diğer bir tanıma göre bireyin duygusal ve zihinsel psikolojik durumunun mesleki ve sosyal etkileşimlerinin teknolojinin aşırı kullanımı nedeniyle zarar görmesi olarak tanımlanabilir (Beard, 2005). Teknoloji bağımlılığı bireylerin yaşamını oldukça etkilemekte ve birçok ülkede internet ve teknoloji bağımlılığının ileri derecedeki örnekleri psikolojik yardımla ve tıbbi desteklerle giderilmeye çalışılmaktadır (King, vd., 2011).

Teknoloji ulaşılmasının kolay olması, maliyetinin uygun olması ve görselliğin çok fazla olması nedeniyle istismara açık bir ortam sunmaktadır. Ayrıca uygulamaların sürekli değişmesi internet ortamının kontrol altında tutulmasını da zorlaştırmaktadır. Sosyal ağlar, mesajlaşma, alış veriş, akıllı telefon uygulamaları, çevrimiçi oyunların sorunlu kullanımı teknoloji bağımlılığı kavramının çeşitleri arasında sayılabilir.

2.20.1. Mesajlaşma Bağımlılığı

Mesajlaşma, İki veya daha fazla kişinin karşılıklı olarak eş zamanlı olarak birbirlerine yazı veya metin ilettiği uygulamadır. Anlık mesajlaşma e-posta, belirli sosyal medya siteleri, telefon, bazı web siteleri aracılığı ile olabilmektedir (Chung ve Nam, 2007).

TÜİK tarafından 2013 yılında yapılan çalışmaya bakıldığında 06-15 yaş aralığındaki çocukların İnternet kullanmaya başlama yaşı ortalama dokuzdur (URL 6). 06-15 yaş aralığındaki çocukların cep telefonu kullanma oranı %24,3, internet kullanım oranı %50,8, bilgisayar kullanım oranı %60,5'tir. Çocukların cep telefonu kullanım amaçları incelendiğinde %65,4 ile mesajlaşma durumu vurgulanmaktadır. Yabancı ülkelerdeki çocuk ve genç bireylerin mesajlaşma durumuna bakıldığında anlık

mesajlaşma uygulamalarının yoğun olarak kullandığı sonucu dikkat çekmektedir. PEW (2015) verilerine bakıldığında Amerika Birleşik Devletlerinde 18-29 yaş aralığında bulunan bireylerin %97'si cep telefonlarında anlık mesajlaşmayı kullandığı belirtilmiştir. Mesajlaşma programlarının yoğun olarak kullanımının bireyleri kolaylıkla bağımlı hale getirebileceği değerlendirilmektedir (Aydın, 2017).

2.20.2. Sosyal Ağ Bağımlılığı

Sosyal Ağlar; Kullanıcıların kendilerine ait profiller oluşturup, gerçek hayattaki arkadaşları aileleri ve diğer bireyler ile iletişime geçebileceği ilgi ve yetenek alanlarına göre arkadaş edinebileceği internet üzerindeki sanal ortamlardır. Bireyler sosyal ağlarda bir sisteme bağlı olarak profil oluşturup diğer bireylerin yaptığı paylaşımları görebilir, videolar izlenebilir, metinler paylaşılabilir.

Sosyal ağ bağımlılığı biyolojik, psikolojik ve sosyolojik açısından incelenmesi gereken davranışsal bağımlılık türlerinden biridir. Sosyal ağ bağımlılığının da madde bağımlılığına benzer belirtilerin bulunduğu deneyimlenmektedir (Kuss ve Griffiths, 2011);

- Dikkat Çekme: Sosyal ağların kullanılmasıyla oluşan duygusal, davranışsal ve bilişsel meşguliyet,
- Yoksunluk: Sosyal ağların kullanımının kısıtlanması durunda ortaya çıkan olumsuz fiziksel ve duygusal durumlar,
- Çatışma: Sosyal ağların kullanılması nedeniyle iç ruhsal ve kişilerarası sorunların meydana çıkması,
- Nüksetme: Sosyal ağların aşırı kullanılması nedeniyle bağımlı olan kişilerin kısa bir süre geriye dönmesi,
- Tolerans: Zaman geçtikçe sosyal ağların kullanımının artması,
- Ruh Hali Değişimi: Sosyal ağların kullanılmasının duygusal halleri olumsuzdan olumluya çevirmesi.

2.20.3. Online Oyun Bağımlılığı

Yapılan bazı araştırmalarda (Ayhan ve Çavuş, 2014; Huizinga, 2013; Ögel, 2012) bireylerin hayal dünyalarının zenginleşmesini, stratejik akıl yürütme becerilerinin gelişmesini sağlayan ve bireylerin eğlenmelerini amaçlayan çevrimiçi oyunların tercih edilmeye başlandığı belirtilmiştir. Daha genç ve orta yaş grubunun oynadığı çevrimiçi oyunlar geleneksel oyundan farklı olarak aktifliği azaltmaktadır. Bu da insanların daha hareketsiz zaman geçirmesine sebep olmaktadır. Online oyunlar; bilgisayar ve bazı elektronik ortamlar üzerinden tek veya daha fazla kişilerin katılımıyla internet üzerinden oynanan oyunlardır.

Online oyun bağımlılığı; günümüzde teknolojik bağımlılık türlerinden en fazla görülen bağımlılık türüdür. Psikolojik etkileri, depresyon, zaman kaybı, uyku problemleri, okul başarısızlıklarına sebep olabilir (Foerster, Roser, Schoeni ve Röösli, 2015, s. 278).

2.20.4. Web Siteleri Bağımlılığı

Web siteleri insanların internet üzerinde bilgisayar yazılımlarının kullanılmasını sağlayan ara birimdir. İnternet ile bu birimlerin ziyaret edilmesi ve tarayıcıdaki aranılan bilgiyi ilgili sitelere yönlendirmesi ile erişilebilmedir.

Young (1996)'a göre; web siteleri bağımlılığı belirtilerini aşağıdaki maddeler ile tanımlamaktadır:

- Bir hafta süresince boş vakitlerde 38 saatten fazla online olmak,
- İnternette ne kadar zaman geçirildiği ile ilgili yalan söyleme.
- Rahatsızlık hissetme.
- Bilgisayar etkinliklerine erişemediğinde kızgınlık hissetme.

Diğer taraftan çok farklı türde internet sitesi bulunduğu bilinmektedir. Bu siteler; blog, seyahat, film, alışveriş, arama motorları, arkadaşlık, dizi, finans, müzik, video, moda, güzellik, çevrimiçi gazete olarak sıralanabilir.

2.21. Teknolojik Bilgi ve Beceri

Yirmi birinci yüzyıla geldiğimizde her türlü değişimi gösteren toplumsal yapı, artık bilgi toplumu olarak adlandırılmaktadır. Bu kavram zaman zaman tartışılsa da genel olarak kabul görmüştür. Bu hızlı değişim yeni teknolojilerin gereksinimini doğurmuş ve toplumsal yapıyı da etkilemiştir (Alkan, 1995). Yeni teknolojilere uyum sağlama da bazı zorluklar yaşansa da zamanla zorluklar aşılmış ve teknolojiler hayata dâhil edilmiştir. Teknolojik bilgi ve becerilerin nasıl kullanılacağı ve hayata etkisi hakkında bazı çalışmalar yapılmıştır. Ülkemizde TÜİK tarafından 2013 yılında 6-15 yaş arasındaki çocuklara yapılan çalışma da buna örnektir (URL 6). Bu çalışma yıllar içerisinde çocukların teknolojik yaşama ne kadar uyum sağladıkları ölçülmeye çalışılmıştır. Ayrıca teknolojik bilgi ve beceri düzeyleri yıllar içerinde ne oranda artmış olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda 2021 yılında bu çalışma tekrar edilmiştir (URL 7). 2021 yapılan çalışma ile 2013 yılında yapılan çalışma ile karşılaştırıldığında 6-15 yaş arası internet kullanım oranı gözle görülür bir biçimde artarak 2013‘de %50,8 iken 2021‘de %82,7’ye çıktığı görülmüştür.

Teknolojik bilgi ve becerilerin gelişmesi öğrencilerin çalışmalarının tamamının ne ile ilgili olduğu konusunda nasıl düşüneceklerini, farklı bir kaynağa nasıl dayandıracaklarını, mevcut bilgiler ile nasıl ilişki kuracaklarını öğrenirler (Goldman-Segall 1998). Böylece kişiler bilgi iletişim teknolojileri, bilimsel araştırma sürecinin bütün basamaklarına dâhil edebilir.

2.22. Akran Zorbalığı

Okul ortamını olumsuz etkileyen etmenlerin başında şiddet, zorbalık, akran zorbalığı, siber akran zorbalığı, Vandalizm, teknoloji ve internet bağımlılığı gelmektedir. Okul iklimini olumsuz etkileyen bu davranışlar öğrencilerde korku ve kaygı oluşturmaktadır. Bunun sonucunda öğrencilerde okula yabancılaşma ve devamsızlık ve ileriki dönemlerde okulu terk etme gibi davranışlar görülmektedir. Çocukların yetişkinlere göre hızlı fiziksel ve psikolojik süreç yaşamalarında dolayı hem şiddetin uygulayıcı aynı anda hem de şiddetin mağduru olabilmektedirler. En sade haliyle şiddet insanlara ruhsal veya fiziksel olarak zarar veren her türlü davranış olarak

değerlendirilebilir. Yaşça büyük veya fiziken büyük olan öğrencilerin kendilerinden daha güçsüz öğrencileri rahatsız etmesi, hırpalaması veya öğrencilere eziyet etmesi olarak tanımlanan okul zorbalığı kavramı Pişkin (2002)'e göre öğrencilerin birbirine yaptığı şiddeti ele almaktadır. Akran zorbalığı olarak da adlandırılan bu kavram alay etme, dövme, alay etme, kötü isim takma, küçük düşürme, hakaret etme, dürtme, korkutma gibi fiilleri içerir. Olweus (1994)'e göre akran zorbalığı; eşit kuvvete sahip olmayan yaşıt çocuklar arasında güçlü olan bir kişinin güçsüz olan birine uyguladığı eylemlerdir.

2.23. Uzaktan Eğitime Yönelik Araştırmalar

Uzaktan eğitime ilişkin yapılan tüm alanyazın incelendiğinde 2020 Mart ayında başlayan salgının bir dönüm noktası olduğu görülmüştür. Dünya genelinde pandemi dönemiyle birlikte yapılan araştırmalarda ciddi sayıda artış yaşanmıştır. Ülkemizde de uzaktan eğitimle ilgili çalışmalar dünyada olduğu gibi salgın sürecinde artmış olsa da uzaktan eğitime ilişkin araştırmaların önceden de olması uzaktan eğitim faaliyetlerinin eskiden de olduğunu göstermektedir. Ülkemizde uzaktan eğitim faaliyetine yapılan araştırmalarda genel itibariyle öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar, öğrencilerin akademik başarı düzeyleri, velilere yönelik memnuniyet düzeylerinin çalışıldığı görülmüştür.

Yapılan bu araştırma da pandemi'nin başlamasıyla birlikte uygulanan uzaktan eğitime ait yapılan çalışmaları incelemek amacıyla literatür taraması yapılmıştır. Doküman incelemesi yöntemi kullanılarak konu alanında yapılan çalışmalar Çankırı Karatekin Üniversitesi veritabanlarında, Google Akademik, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi (YÖKTEZ), Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi (ULAKBİM) sayfalarında taranarak, incelenmiştir.

Uzaktan eğitim konusunda pek çok çalışma bulunmakla birlikte, yüz yüze eğitimden çevrim içi eğitime geçmenin öğrencinin yaşamına etkisini (akademik, sosyal, sağlık, fiziksel, özdenetim vb.) çok boyutlu bir çerçevede inceleyen bir çalışmaya henüz rastlanmamıştır. Uzaktan eğitim sürecinde araştırmaların odak noktasında akademik başarı yer alsa da yüz yüze eğitimden çevrim içi eğitime geçiş

öğrencilerin akademik başarısının yanı sıra sosyalleşme şekillerini ve becerilerini, psikomotor becerilerini, öz disiplin becerilerini, bedensel ve ruhsal sağlıklarını da etkilemiştir. Bu yönüyle araştırmanın bütüncül bir bakış açısı sağlayarak uzaktan eğitimin etkilerinin daha iyi anlaşılmasına ve ilerde yürütülecek uzaktan eğitim çalışmalarının planlanmasına hizmet etmesi beklenmektedir.

Ülkü (2018) tarafından "*İlkokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumları*" adı ile yapılan araştırmada ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının belirlenmesine çalışılmıştır. Çalışmanın örneklemini Bolu ili ile sınırlı tutulup 37 ilkokulda görev yapan 355 sınıf ve branş öğretmeni oluşturmuştur. Veriler Ağır (2007) tarafından hazırlanan "*Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği*" ile veriler toplanmıştır. Araştırmaya göre ilkokul öğretmenlerinin mesleki kıdem, cinsiyet, branş yada sınıf öğretmeni olup olmamasına bağlı olarak uzaktan eğitime bağlı davranışlarının değişmediğini göstermiştir. Bu nedenle ilkokullarda görev yapan öğretmenlere uzaktan eğitimle ilgili hizmet içi eğitimler verilmeli ve bilgilendirme toplantıları yapılma hususuna dikkat çekmektedir. Ayrıca tanıtıcı etkinlikler yapılarak öğretmenlerin olumlu tutum göstereceği düşünülmüştür.

Erbaş (2021)' ın pandemi sürecinde uygulanan okuma yazma öğretimi ve bu süreçte karşılaşılan problemlere ilişkin "*Covid-19 Salgını Döneminde Eğitim: İlk okuma Yazma Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*" adlı çalışmasında 111 sınıf öğretmeninin görüşleri online olarak alınmış. Araştırmada Milli Eğitim Bakanlığı tarafından oluşturulan kaynaklar süreci olumlu olarak desteklemesine rağmen Teknolojik Altyapı eksikliği, internet eksikliği ve uzaktan eğitime katılmak için kullanılan aletlerin eksikliği nedeniyle öğrencilerin uzaktan eğitime katılmada zorluk yaşadığını belirtilmiştir. Birinci sınıf öğretmenlerinin heceden kelime oluşturmayı öğretmede zorlandığı belirtilmiştir.

Ülger (2021) tarafından "*Uzaktan Eğitim Modelinde Karşılaşılan Sorunlar-Fırsatlar ve Çözüm Önerileri''* adıyla yapılan çalışmada salgın sürecinde eğitim öğretimde sıkıntı yaşanması ile birlikte uzaktan eğitimde de sıkıntılar yaşandığına değinilmiş olup bunun yanı sıra özellikle pandemi döneminin teknolojiye dayalı eğitim

anlayışını geliştirmesine yardımcı olduğu vurgulanmıştır. Pandemi sonrasında da teknolojik eğitimin ve dijital eğitimin daha fazla kullanılacağı konusuna değinilmiştir.

Ercan (2021) tarafından yapılan "*Covid-19 Pandemi Döneminde İlk Okuma Yazma Sürecine İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri*" isimli araştırmasında salgın döneminde uzaktan eğitimde yapılan okuma yazma öğretimine ait velilerin ve sınıf öğretmenlerinin düşüncelerinin alınmasını amaçlanmıştır. Yapılan araştırma sonucu elde edilen verilere bakıldığında öğretmenler uzaktan eğitimde genel olarak düz anlatım yolunu tercih ederken okulda yapılan eğitimde ise daha çok gösterip yaptırma ve soru- cevap yöntemini kullandığı belirtilmiştir. Öğretmenler bunun sebebi olarak konu etkinlikleri ve anlatımın sadece bilgisayar ekranında gösterilmesi olduğunu belirtmiştir. Sürecin öğretmen merkezli yürümesi nedeniyle düz anlatım yolunun tercih edildiği belirtilmiştir. Buna istinaden Okulda yapılan eğitimde sürece öğrencinin daha kolay dâhil edilmesi nedeniyle ilk okuma yazma etkinliğinin yüz yüze eğitimde daha faydalı olduğu belirtilmektedir. Öğretmenler pandemi sürecinde uygulanan uzaktan eğitim de en çok web siteleri ve kaynak kitaplardan yararlandıklarını belirtmişlerdir. En sıkıntı çektikleri konular ise Teknoloji eksiliği ve etkileşim eksikliği olarak vurgulamışlardır. Uzaktan eğitim ile gerçekleşen derslerde ailelerin müdahalesi de söz konusu olduğundan derslerde öğrenci motivasyon dağınıklığı sonucunu doğurmuştur. Genel olarak yüz yüze eğitimin uzaktan eğitim den daha faydalı olduğu görüşü hâkimdir.

Blume ve arkadaşları (2021) tarafından pandemi sürecinde Almanya'da birçok okulda yaş ortalaması dokuz olan öğrencilerle yapılan araştırmada 535 öğrenci ile görüşülerek bu öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde öz düzenleme becerileri araştırılmıştır. Üç haftalık çalışma sürecinde ailelere günlük anketler gönderilerek çocukların görevlerden mutluluk duyması, bağımsızlık duygusu ve görevlerin zorluğu araştırılmıştır. Araştırma değerlendirildikten sonra bağımsızlık ve öz düzenleme arasında pozitif bir korelasyon olduğu görülmüştür. Fakat araştırma da öz düzenleme ve görev zorluğu arasında negatif yönlü bir korelasyon; öz düzenleme ve görevden mutluluk duyması arasında da pozitif korelasyon olduğu gözlenmiştir.

Yadigar (2022) tarafından *"COVID-19 Döneminde İlkokullarda Uzaktan Eğitim Süreci: Çankırı Örneği*" adıyla yapılan araştırmaya 207 İlkokul öğretmeni, 627 ilkokul öğrencisi ve 621 öğrenci velisi online olarak katıldığı belirtilmiştir. Araştırmaya katılan kişiler uzaktan eğitim sürecinin çok kolay bir dönem olmadığını ifade etmiştir. Araştırmaya katılan bireyler uzaktan eğitim sürecinin hem avantajı hem de dezavantajı olduğunu belirtmiştir. Uzaktan eğitim sürecinin öğrencilerin teknolojik aletlerin kullanımı konusunda bilgilerinin arttırdığı vurgulanmış olup eğitimin kesintisiz devam etmesinin de bir avantaj olduğu belirtilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcılar uzaktan eğitim sürecinin negatif yönlerinin bulunduğu ve en önemli eksikliğin ise teknoloji ve altyapı eksikliği olduğu vurgulanmıştır. Araştırmaya katılan katılımcıların birçoğu ise yüz yüze eğitimi uzaktan eğitime tercih etmiştir.

Bergdahl ve Nouri (2020) tarafından yapılan araştırmada pandemi sürecinde bireylerin okuma ve araştırma yapmaları için gerekli altyapının hazırlanması gerektiği, bireylerin refah düzeylerinin azalmasına bağlı olarak depresyon, mutsuzluk yaşama riskleri eğitim adına göz önünde bulundurulması gerektiği, özel eğitime ihtiyaç duyan bireyler için kullanılabilecek strateji ve desteklerin artırılmanın sağlanması ve uzaktan eğitim faaliyetlerinin etkili olabilmesi için çalışmaların yapılması gerektiği sonuçlarına ulaşılmaktadır.

Di Pietro vd. (2020) tarafından yapılan çalışmada Almanya, Fransa, İtalya'nın da aralarında bulunan bazı ülkelerin eğitim verileri incelenerek uzaktan eğitim sürecinde bireylerin öğrenme kaybı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Çalışmada bireylerin eğitim aldığı okullarda salgın süreciyle beraber yüz yüze eğitime ara verilmeye bağlı olarak öğrenme kaybı yaşandığı ifade edilmiştir. Buna bağlı olarak öğrencilerin ders çalışma sürelerinde de düşüş yaşandığını ifade etmişlerdir. Di Pietro vd. (2020) tarafından Avusturya, Almanya ve İsviçre'de öğrencilerin salgın sürecinde öğrenmeye yüz yüze eğitime göre 4- 8 saat arasında daha az zaman ayırdıkları belirtilmektedir. Di Pietro vd. (2020) uzaktan eğitim sırasında öğrencilerin etkileşim biçimlerinde de değişiklik meydana geldiğini belirterek öğrencilerin yüz yüze eğitimde sınıflarda arkadaşları ve öğretmenleriyle daha iyi etkileşim kurduklarını

ifade etmişlerdir. Uzaktan eğitimin öğrencilerin sosyalleşme süreçlerini de etkilediğini ulaşılan diğer bir sonuç olarak aktarmışlardır.

Wyse vd. (2020), pandemi sürecinde öğrenme kayıplarının belirlenmesi amacıyla yaptıkları araştırmada, öğrencilerin özellikle matematik becerilerinde önemli oranda öğrenme kaybının olduğunu belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra okuma- yazma becerilerinde gerileme olduğunu tespit etmişlerdir. Bu etkilerin büyük sınıflarda daha fazla görüldüğü sonucunu aktarmışlardır.

Kuhfeld vd. (2020) tarafından *"Projecting the potential impact of Covid-19 school closures on academic achievement*." adıyla yapılan araştırmada uzaktan eğitim sırasında kazandırılması gereken matematik becerilerinin ancak %37-50'sinin kazandırıldığı ve okuma becerilerinin ise %63-68'inin kazandırıldığı belirtilerek bu süreçte önemli oranda öğrenme kaybının yaşandığını ifade etmişlerdir.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada pandemi sürecinde uygulanan uzaktan eğitim sürecinin öğrenci yaşamına etkileri öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri doğrultusunda incelenmiştir. Bilimsel araştırmalarda doğruyu veya gerçeği bulmak için sistematik süreçlerle veriler toplanır, çözümlenir ve düzenlenerek anlamlandırılır. Sürecin sonunda elde edilen veriler belirli bir formatta paylaşılır. Bu sistematik süreçler bilimsel araştırma yöntemleriyle ilerler, şekillenir (Can, 2019). Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Nicel araştırma, olayları ve olguları nesnel bir biçimde gözlemlenebilir, ölçülebilir ve sayısal olarak ifade edilebilir şekilde ortaya koyan araştırma türüdür (Arslan, 2012). Diğer bir tanıma göre sayısal verilerin toplanması ile matematiksel, istatistiksel ve hesaplama teknikleri kullanarak olay veya olguların sistematik bir araştırması olarak tanımlanmaktadır (Bal, 2012).

Araştırmada veriler betimsel tarama yöntemlerinden anket yoluyla toplanmıştır. Karakaya (2012) betimsel taramayı, büyük gruplar üzerinde yürütülen, gruplardaki kişilerin bir olay ve olguyla ilgili tutumlarının ve görüşlerinin alındığı, olay ve olguların betimlenmeye çalışıldığı araştırmalar olarak tanımlamıştır. Veriler, pandemi sürecinde uygulanan uzaktan eğitim faaliyetlerinin öğrenci üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmayı hedefleyen ve araştırmacı tarafından hazırlanan öğrenci, veli ve öğretmen anketleri (EK 1, EK 2 ve EK 3) yoluyla toplanmıştır. Öğrenci, veli ve öğretmen anketleri iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde ankete cevap veren bireylerin demografik bilgilerine yönelik sorular, ikinci bölümünde ise uzaktan eğitimin öğrenci yaşamındaki etkilerini ortaya çıkarmayı hedefleyen likert tipi sorular yer almaktadır. Öğrenci, veli ve öğretmenlere uygulanacak anketlerde sırasıyla 39 (8 kişisel bilgiler, 31 uzaktan eğitimin öğrenci yaşamına etkisi), 41 (10 kişisel bilgiler, 31 uzaktan eğitimin öğrenci yaşamına etkisi) ve 39 (8 kişisel bilgiler, 31 uzaktan eğitimin öğrenci yaşamına etkisi) madde bulunmaktadır. Uzaktan eğitime yönelik sorular öğrenci anketlerinde 3'lü likert (evet, bazen, hayır), öğretmen ve veli anketlerinde ise 5'li likert maddelerinden (kesinlikle katılıyorum,

kısmen katılıyorum, kararsızım, kısmen katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum) oluşmaktadır.

3.2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini Türkiye'de 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılında uygulanan zorunlu uzaktan eğitime dâhil olan ilkokul öğretmenleri, öğrencileri ve öğrenci velileri oluşturmaktadır. 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılında ilkokul öğretmen ve öğrenci sayıları Tablo 3.1'de verilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığının güncel istatistiklerine göre eğitimin birinci kademesinde 24.576 okulda 5.328.391 öğrenci ve 306.937 öğretmen eğitim öğretim faaliyetlerinde bulunmaktadır (MEB, 2021).Araştırmanın örneklemini oluştururken Tablo 3.1'deki ilkokullardaki öğretmen sayıları dikkatte alınarak hata oranı %5, güven aralığı ise %95 kabul edilerek (Israel, 1992) araştırmaya en az 1049 öğretmenin dâhil edilmesi gerektiği belirlenmiştir. Buna bağlı olarak öğrenci ve veli anket sayıları eşit şekilde belirlenerek anketler uygulanmıştır. Uzaktan eğitim sürecinin ilkokul öğrencilerine etkisinin ele alındığı bu çalışmada uzaktan eğitim sürecine katılan öğretmen, öğrenci ve veliler amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Büyüköztürk ve diğerleri (2014)'ne göre bu örnekleme yönteminde, araştırmanın amacına uygun olarak, bilgi açısından zengin içeriklerin seçilip hedefe uygun ölçütleri karşılayacak örnekleme ulaşılması amaçlanır. Bu bağlamda araştırmanın örneklemini uzaktan eğitim sürecine katılan 1500 ilkokul öğrencisi, 1500 ilkokul öğrenci velisi ve 1500 ilkokul öğretmeni oluşturmuştur.

Tablo 3.1: 2020-2021 Eğitim Öğretim Yılı ilkokullarda okul türlerine göre öğrenci ve öğretmen sayısı

	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı
İlkokul (Resmi)	5 059 079	273 652
İlkokul (Özel)	269 312	33 285
Toplam	5 328 391	306 937

Kaynak: (MEB, 2021)

Araştırmaya katılan 1500 ilkokul öğretmeninin demografik özellikleri Tablo 3.2'de verilmiştir. Tablo 3.2 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin %46,9'unu

kadın ve %53,1'inin erkek olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin yaşları incelendiğinde: %13'ünün 20-29, %42,8'inin 30-39, %28,3'ünün 40-49 %21,7'sinin 50-59 ve %0,2'sinin 60 ve üzeri yaş aralığında olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin sınıf mevcutları incelendiğinde %64,6 ile 15 ile 30 arasında değişmektedir. Öğretmenlerin eğitim verdiği sınıf düzeylerine bakıldığında %29,1 ile 3. Sınıf öğretmenleri oluşturmuştur, ardından %27,3 ile 2.sınıf öğretmenleri gelmektedir. Ayrıca araştırmada birleştirilmiş sınıflarda %4,6 yer tutmuştur. Öğretmenlerin görev yerleri incelendiğinde %55,2 ile çoğunluğu şehirlerde yaşamaktadır. Öğretmenlerin uzaktan eğitimde kullandığı cihazlara bakıldığında en çok %51,7 ile Telefon, Tablet, Bilgisayar kullandığı belirtilmiştir. Öğretmenlerin internete erişim yöntemleri incelendiğinde %91,5 yüksek bir yüzde ile Wi-Fi tercih ettiği görülmüştür.

Tablo 3.2:İlkokul öğretmenlerinin demografik dağılımı

Değişkenler	Kategoriler	*f*	%
Cinsiyet	Kadın	702	46,9
	Erkek	797	53,1
Yaş	20-29	193	13,0
	30-39	642	42,8
	40-49	493	28,3
	50-59	170	21,7
	60 ve üzeri	2	0,2
Sınıf mevcudu	0-15	133	8,9
	16-30	969	64,6
	31-45	398	26,5
Sınıf düzeyi	1.sınıf	246	16,4
	2.sınıf	409	27,3
	3.sınıf	437	29,1
	4.sınıf	339	22,6
	1.sınıf, 2.sınıf	33	2,2
	3.sınıf, 4.sınıf	16	1,1
	1.sınıf, 2.sınıf, 3.sınıf, 4.sınıf	20	1,3
Görev yeri	Büyükşehir	167	11,1
	Şehir	828	55,2
	İlçe	310	20,7
	Köy ve köy altı	195	13,0

Tablo 3.2. devam ediyor.

Değişkenler	Kategoriler	*f*	%
Çalışılan Kurum	Devlet Okulu	1460	97,3
	Özel Okul	40	2,7
Kullanılan Cihazlar	Bilgisayar	212	14,1
	Tablet	38	2,5
	Tablet, Bilgisayar	35	2,3
	Telefon	76	5,1
	Telefon, Bilgisayar	168	11,2
	Telefon, Tablet	47	3,1
	Telefon, Tablet, Bilgisayar	776	51,7
	Televizyon	10	0,7
	Televizyon, Bilgisayar	6	0,4
	Televizyon, Telefon	7	0,5
	Televizyon, Telefon, Bilgisayar	22	1,5
	Televizyon, Telefon, Tablet	15	1,0
	Televizyon, Telefon, Tablet, Bilgisayar	88	5,9
İnternete Erişim Yöntemi	Akıllı Telefon	103	6,9
	Kablolu Yayın	24	1,6
	Wi-Fi	1372	91,5

Araştırmaya katılan 1500 ilkokul öğrenci velisinin demografik özellikleri Tablo 3.3'de verilmiştir. Çalışmaya katılan velilerin %56,7'sini kadınlar ve %43,3'ünü erkekler oluşturmaktadır. Araştırmaya katılanların çoğunluğu %56,9 ile 30-39 yaş aralığında bulunmaktadır. Katılımcıların eğitim gören çocuk sayısına bakıldığında %50,8'le 1 çocuk sahibi velilerin daha fazla olduğu görülmüştür. Velilerin meslek gruplarına bakıldığında katılımcıların %35,2'sini ev hanımları, %18,1'ini memurlar, polisler ve öğretmenler oluşturmuş olup %34,4'ü diğer meslek gruplarına aittir. Araştırmaya katılan kişilerin eğitim düzeyi incelendiğinde lise, ön lisans ve lisans mezunları neredeyse eşit düzeyde olup, yüksek lisans ve doktora mezunu katılımcılar en az yer tutmuştur. Katılımcıların çocuklarının eğitim düzeyine bakıldığında %30'u 2.sınıf olduğu görülmüştür. Katılımcı velilerin öğrencilerinin % 51,2 ile şehirlerde

eğitim aldıkları görülmüştür. Araştırmada yer alan velilerin çocuklarının eğitim aldıkları okul türü %95'i devlet okulları olduğuna rastlanmıştır. Katılımcı velilerin uzaktan eğitimde kullandığı cihazlara bakıldığında en çok %30,2 'si telefon, %23,1 tablet ve %23,1 bilgisayar kullandığı belirtilmiştir.

Tablo 3.3: İlkokul öğrenci velilerinin demografik dağılımı

Değişkenler	Kategoriler	*f*	%
Cinsiyet	Kadın	851	56,7
	Erkek	649	43,3
Yaş	20-29	141	9,4
	30-39	854	56,9
	40-49	464	31
	50-59	41	2,7
Eğitim gören çocuk sayısı	1	762	50,8
	2	602	40,1
	3 veya daha üstü	134	8,9
Meslek	Esnaf	45	3,0
	Ev hanımı	528	35,2
	İşçi	139	9,3
	Memur, Polis ve Öğretmen	271	18,1
	Diğer meslek grupları	517	34,4
Eğitim Düzeyi	İlkokul	99	6,6
	Ortaokul	137	9,1
	Lise	418	27,9
	Ön lisans	391	26,1
	Lisans	424	28,3
	Yüksek Lisans/ Doktora	29	1,9
Çocukların Sınıf Düzeyleri	1	293	19,5
	1,2	41	2,7
	1,2,3	5	0,3
	1,2,3,4	24	1,6
	1,3	65	4,3
	1,4	87	5,8
	2	450	30,0

Tablo 3.3. devam ediyor.

Değişkenler	Kategoriler	*f*	%
Çocukların Sınıf Düzeyleri	2,3	16	1,1
	2,4	69	4,6
	3	259	17,3
	3,4	17	1,1
	4	164	10,9
Çocukların eğitim gördüğü yer	Büyükşehir	218	14,5
	Şehir	768	51,2
	İlçe	415	27,7
	Köy ve Köy altı	97	6,5
Çocukların eğitim gördüğü okul	Devlet okulu	1425	95,0
	Özel okul	75	5,0
Kullanılan Cihazlar	Bilgisayar	346	23,1
	Tablet	347	23,1
	Tablet, Telefon	59	3,9
	Tablet, Telefon, Bilgisayar	44	2,9
	Telefon	453	30,2
	Telefon, Bilgisayar	75	5,0
	Televizyon	26	1,7
	Televizyon, Tablet, Bilgisayar	53	3,5
	Televizyon, Telefon	32	2,1
	Televizyon, Telefon, Bilgisayar	65	4,4
Erişim Yöntemi	Akıllı telefon	297	19,8
	Kablolu Yayın	24	1,6
	Wi-fi	1179	78,6

Araştırmaya katılan 1500 ilkokul öğrencisinin demografik özellikleri Tablo 3.4'de verilmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin %47,9'u kız ve%52,1'si erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşlarına bakıldığında %28,8 'inin 9 yaşında olduğu, %23,9'ının 7.yaşında olduğu görülmektedir. Katılımcı öğrencilerin sınıf düzeyi incelendiğinde ilkokulun her sınıf düzeyinin yüzdelerinin birbirlerine yakın olduğu görülmekte olup çalışmaya en fazla %28,0 yüzde ile 4.sınıf öğrencileridir. Öğrencilerin yerleşim yerlerine bakıldığında %47,9 'la şehirlerdeki okulların tercih edildiği görülmüştür. Araştırmaya katılan öğrencilerin eğitim

gördüğü okul türü incelendiğinde %92,1 'inin devlet okulu olduğu görülmüştür. Öğrencilerin uzaktan eğitime girmek için kullandıkları iletişim araçlarına bakıldığında en fazla kullanılan araç %42,4 ile telefon'dur. Katılımcı öğrenciler genel itibariyle Wi-fi kullanarak internete erişim sağladığı tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin uzaktan eğitimde geçirdikleri sürelere bakıldığında %75,8 ile en çok 4-6 saat arası olduğu görülmüştür.

Tablo 3.4:İlkokul öğrencilerinin demografik dağılımı

Değişkenler	Kategoriler	*f*	%
Cinsiyet	Erkek	781	52,1
	Kız	719	47,9
Yaş	6	213	15,2
	7	359	23,9
	8	290	19,3
	9	432	28,8
	10	162	10,8
	11 ve daha üstü	44	2,9
Eğitim görülen sınıf düzeyi	1.Sınıf	309	20,6
	2.Sınıf	415	27,7
	3.Sınıf	356	23,7
	4. Sınıf	420	28,0
Eğitim görülen yerleşim birimi	Büyükşehir	193	12,9
	Şehir	719	47,9
	İlçe	391	26,1
	Köy ve Köy altı (Mezra)	197	13,1
Eğitim görülen kurum türü	Devlet okulu	1381	92,1
	Özel okul	119	7,9
Kullanılan iletişim aracı	Bilgisayar	135	9,0
	Tablet	253	16,9
	Tablet, Bilgisayar	16	1,1
	Telefon	636	42,4
	Telefon, Bilgisayar	55	3,7
	Telefon, Tablet	209	13,9
	Telefon, Tablet, Bilgisayar	55	3,7
	Televizyon	33	2,2

Tablo 3.4. devam ediyor.

Değişkenler	Kategoriler	*f*	%
Kullanılan iletişim aracı	Televizyon, Tablet	8	0,5
	Televizyon, Telefon	54	3,6
	Televizyon, Telefon, Bilgisayar	5	0,3
	Televizyon, Telefon, Tablet	17	1,1
	Televizyon, Telefon, Tablet, Bilgisayar	24	1,6
	Akıllı Telefon	298	19,9
İnternete erişim yöntemi	Kablolu internet	27	1,8
	Wi-Fi	1175	78,3
Uzaktan eğitimde geçirilen süre	1-3 saat arası	107	7,1
	4-6 saat arası	1136	75,8
	7-9 saat arası	220	16,0
	10 saatten fazla	17	1,1

3.3. Veri Toplama Aracının Hazırlanması ve Verilerin Toplanması

Pandemi sürecinde uygulanan zorunlu uzaktan eğitim sürecinin öğrenci yaşamına etkileri araştırmacı tarafından hazırlanan öğretmen, öğrenci ve veli anketleri yoluyla incelenmiştir. Anketlerin hazırlanması sürecinde literatür derinlemesine incelenmiş, anket soruları için havuz oluşturulmuş, anket soruları içinde bir birini tekrarlayan ve sorunlu sorular çıkarılarak daha sonra 2'si Eğitimde Program Geliştirme ve Öğretim ve 1'ide Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme alan uzmanlarından oluşan bir grubun uzman görüşüne sunularak anketin kapsam geçerliği incelenmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda maddeler revize edilerek anketin son hali oluşturulmuştur.

Öğrenci, öğretmen ve veli anketleri Üniversite etik kurulundan onay (Ek 5) ve Milli Eğitimden izin alındıktan sonra (Ek 6) 2020/2021 sonbahar ve 2021-2022 bahar dönemlerinde Google Formlar üzerinden çevrimiçi olarak uygulanmıştır. Verilerin toplanması gönüllülük esasına göre gerçekleştirilmiştir, katılımcılardan isim ve kimlik bilgileri istenmemiş ve araştırma verilerinin araştırma amacı dışında kullanılmayacağı onam belgesinde belirtilmiştir. Araştırma uygulama izin başvurularında ve kullanılan veri toplama araçlarında ticari amaç güdülmemesine,

kişi, kurum, kuruluş, firma, marka reklamını veya tanıtımını ön plana çıkaran ifade ve öğeler bulunmamasına dikkat edilmiştir. Araştırmada her bir anket için 1500 kişiden veriler toplandığında veri toplama süreci durdurulmuştur.

3.4. Güvenirlik

Bir ölçme aracının güvenilir olması hatalardan arınık olma derecesini ifade eder. Hatasız bir ölçek mümkün olmadığı gibi ölçme aracının güvenirliğini artırmak içinde hatayı olabildiğince aza indirmek mümkündür. Yapılan çalışmalarda hataların kaynakları belirlenip kontrol altına alınmalıdır. Araştırmaya katılmadan önce bireylere sunulan onam formları araştırmaya katılmanın gönüllük esasına dayandığını, araştırma sonuçlarının araştırma dışında kullanılamayacağını, bireylerin kimlik bilgilerinin istenmediğini vurgulamakta ve bireylerin kişisel haklarını güvence altına almaktadır. Onam formları bireylerin çalışmaya katılımlarını sağlamak, cevapların güvenilirliği arttırmak ve araştırmanın etik sorumluluklarını karşılamak açısından önemlidir. Ayrıca anketlerin Google formlar üzerinden online olarak doldurulması araştırmaya katılanlardan ve puanlayıcılardan kaynaklanan hataları da düşürerek güvenilirliğe katkıda bulunacaktır.

3.5. Geçerlilik

Geçerlik "*Bir testin kullanış amacına uygunluk derecesi yani bir testin ölçmek istediği niteliği gerçekten ölçme derecesidir."* (Sönmez, 2003). Araştırmada kullanılacak olan veri toplama araçları konu alanındaki alanyazın detaylı olarak taranarak ve uzman görüşlerine başvurularak hazırlanmış ve revize edilmiştir.

3.6. Verilerin Analizi

Bu çalışmada 2020/2021 yılı eğitim–öğretim yılında ilkokullarda uygulanan uzaktan eğitimin ilkokul öğrencilerinin psikomotor becerilerine, akademik başarılarına, öz disiplin becerilerine, sosyalleşme şekillerine, ruh ve beden sağlıklarına ve akran zorbalığı durumlarına yönelik paydaş görüşleri alınmıştır. Veriler üzerinde SPSS programı yardımıyla frekans ve yüzde hesapları yapılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUM

Bu araştırmada, Covid 19 küresel salgını nedeniyle 16 Mart 2020 ve 6 Eylül 2021 arasında Türkiye'de ilkokullarda uygulanan uzaktan eğitimin öğrenci üzerindeki etkisi öğretmen, veli ve öğrenci görüşleri alınarak incelenmiştir. Araştırmaya ait bulgular, araştırmanın problemine ve alt problemlerine göre yedi başlık incelenmiştir. Çalışma kapsamında verilen alt problemlere yönelik bulgular aşağıda verilmiştir.

4.1. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde akademik başarılarına ilişkin bulgular

Araştırmada, ilkokul öğretmenlerine, öğrenci velilerine ve öğrencilerine 2020 ve 2021 yıllarında uygulanan online eğitim sırasında öğrencilerinin akademik başarılarıyla ilişkili sorular yönetilmiştir. Bu genel başlık altında uzaktan eğitim sırasında derslerin uygulamalı işlenip işlenmediği, konuların anlaşılıp anlaşılmadığı, öğrencilerin özgüvenleri, motivasyonları ve notları konularında 6 soru yer almaktadır. İlkokul öğretmenlerinin verdikleri yanıtlar Tablo 4.1'de yer almaktadır. Tablo 4.1 incelendiğinde "*Uzaktan eğitimde dersleri uygulamalı işlemedik*" maddesine öğretmenlerin %9,3'ünün kesinlikle katıldığı, %26,3'ünün kısmen katıldığı,%10,1'inin kararsız kaldığı, %47,1'inin kısmen katılmadığı ve % 7,2'sinin kesinlikle katılmadığı görülmüştür. Araştırmada uzaktan eğitim sürecinde derslerini uygulamalı olarak işlediğini belirten öğretmen sayısı daha fazla (%54,3) olmakla birlikte bunun tersini düşünen öğretmen sayısı da azımsanmayacak kadar yüksektir (%35,6). Öğrenciler "*Uzaktan eğitim sırasında konuları anlamakta zorlandılar*" maddesine öğretmenlerin %14,6'sı kesinlikle katıldığını, %64,2'si kısmen katıldığını, %7,9'u kararsız kaldığını, %10,4'ü kısmen katılmadığını ve% 2,9'u kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Bulgulara göre öğretmenlerin çoğunluğu (%78,8) öğrencilerin uzaktan eğitimde konuları daha zor anladığını düşünmektedir. Öğrencilerin "*Uzaktan eğitim sırasında kendilerine olan özgüvenleri azalmıştır*" maddesine öğretmenlerin %13,1'i kesinlikle katıldığını, %15,3'ü kısmen katıldığını, %11'ikararsız kaldığını,%56,9'u kısmen katılmadığını ve%3,7'si kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin büyük bir kısmı (%60,6) öğrencilerin

uzaktan eğitim sırasında özgüvenlerinin azalmadığını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin uzaktan eğitimde notlarının düştüğü maddesine öğretmenlerin %9,5'i kesinlikle katıldığı, %16,4'ü kısmen katıldığı %12,3'ü kararsız kaldığı, %52,5'i kısmen katılmadığı, %9,3'ü kesinlikle katılmadığı görülmüştür. Öğretmenlerin çoğunluğu (%64,8) uzaktan eğitim sırasında öğrencilerinin notlarının düşmediğini belirtmekle birlikte öğretmen grubunun yaklaşık dörtte biri de aksini düşünmektedir. Öğrencilerin yüz yüze derslerde motivasyonları daha yüksek olduğu maddesine öğretmenlerin %22,9'u kesinlikle katıldığını, %62,6'sı kısmen katıldığını, %7,2'si kararsız kaldığını, %4,9'u kısmen katılmadığını ve %2,4'ü kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin çoğunluğu (%85,5) yüz yüze yapılan derslerde öğrenci motivasyonunun daha yüksek olduğunu düşünmektedir. Öğrenciler "*Uzaktan eğitimin devam etmesini istiyorlar*" maddesine öğretmenlerin %12,6'sı kesinlikle katılıyorum, %54,5'i kısmen katılıyorum, %8,4'ü kararsızım, %11,6'sı kısmen katılmıyorum ve %12,9'sı kesinlikle katılmıyorum yanıtını vermişlerdir. Verilen cevaplara bakıldığında öğrencilerin birçoğu yüz yüze eğitimde motivasyonları daha fazla olmasına rağmen uzaktan eğitimin devam etmesini istemektedirler. Öğretmenlerin çoğunluğu (%67,1) öğrencilerin uzaktan eğitime devam etmek istediğini düşünmektedirler. İlkokul öğrenci velilerinin verdikleri yanıtlar Tablo 4.2'de yer almaktadır. Tablo 4.2 incelendiğinde "*Uzaktan eğitimde dersleri uygulamalı işlemediler*" maddesine velilerin %19,1'inin kesinlikle katıldığı, %45,0'ının kısmen katıldığı, %15,9'unun kararsız kaldığı, %15,7'sinin kısmen katılmadığı ve % 4,4'ünün kesinlikle katılmadığı görülmüştür. Araştırmada uzaktan eğitim sürecinde derslerinin uygulamalı olarak işlenmediğini belirten veli sayısı daha fazladır (%54,1).Öğrenciler "*uzaktan eğitim sırasında konuları anlamakta zorlandılar*" maddesine velilerin %21,7'si kesinlikle katıldığını, %38,4'ü kısmen katıldığını, %17,6'sı kararsız kaldığını, %16,3'ü kısmen katılmadığını ve %6'sı kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Bulgulara göre velilerin çoğunluğu (%60,1) öğrencilerin uzaktan eğitimde konuları daha zor anladığını düşünmektedirler. Öğrencilerin "*Uzaktan eğitim sırasında kendilerine olan özgüvenleri azalmıştır*" maddesine velilerin %18,6'sı kesinlikle katıldığını, %33,1'i kısmen katıldığını, %17,9'u kararsız kaldığını, %21,4'ü kısmen katılmadığını ve %9'u kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Velilerin yarıdan biraz fazlası (%51,7) öğrencilerin uzaktan eğitim sırasında özgüvenlerinin azalmadığını ifade etmişlerdir.

Tablo 4.1:Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin akademik başarılarına ilişkin görüşleri

Sorular		Kesinlikle Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Uzaktan eğitimde dersleri uygulamalı işlemedik.	f	140	395	151	706	108
	%	9,3	26,3	10,1	47,1	7,2
Uzaktan eğitimde konuları anlamakta zorlandılar.	f	219	963	118	156	44
	%	14,6	64,2	7,9	10,4	2,9
Uzaktan eğitim sırasında kendilerine olan özgüvenleri azalmıştır.	f	196	230	165	854	55
	%	13,1	15,3	11,0	56,9	3,7
Uzaktan eğitimde notları düştü.	f	143	246	185	787	139
	%	9,5	16,4	12,3	52,5	9,3
Yüz yüze yapılan derslerde motivasyonları daha fazlaydı.	f	344	939	108	73	36
	%	22,9	62,6	7,2	4,9	2,4
Uzaktan eğitimin devam etmesini istiyorlar.	f	189	817	126	174	194
	%	12,6	54,5	8,4	11,6	12,9

Tablo 4.2 incelendiğinde öğrencilerin uzaktan eğitimde notlarının düştüğüne velilerin %20,7'si kesinlikle katıldığını, %26,9'u kısmen katıldığını %18 'i kararsız kaldığını, %24,9'u kısmen katılmadığını, %9,5'i kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Velilerin yarıdan azı (%47,6) uzaktan eğitim sırasında öğrencilerin notlarının düştüğünü belirtmekle birlikte grubun yaklaşık üçte biri de aksini düşünmektedirler. Öğrencilerin yüz yüze derslerde motivasyonları daha yüksek olduğu maddesine velilerin %29,1'i kesinlikle katıldığını, %31,8'i kısmen katıldığını, %14,8'i kararsız kaldığını, %15,9'u kısmen katılmadığını ve %8,3'ü kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Velilerin çoğu (%60,9) yüz yüze yapılan derslerde öğrenci motivasyonunun daha yüksek olduğunu düşünmektedirler. Öğrenciler "*uzaktan*

eğitimin devam etmesini istiyorlar" maddesine velilerin %16,4'ü kesinlikle katılıyorum, %22'si kısmen katılıyorum, %16,7'si kararsızım, %23,9'u kısmen katılmıyorum ve %21,1'i kesinlikle katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.Öğrenci velilerinin bu soruya verdikleri cevap incelendiğinde öğrencilerin bazıları uzaktan eğitimin devam etmesini isterken bazılarının istemediği görülmüş olup net bir ayrışma olmadığı tespit edilmiştir.Öğrencilerin birçoğu yüz yüze eğitimde motivasyonları daha fazla olması nedeniyle uzaktan eğitimi velilerin sadece yarısından az bir kısmı istememektedirler (%45).

Tablo 4.2: Velilerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin akademik başarılarına ilişkin görüşleri

Sorular		Kesinlikle Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Uzaktan eğitimde dersleri uygulamalı işlemediler.	f	287	675	238	236	64
	%	19,1	45,0	15,9	15,7	4,4
Uzaktan eğitimde konuları anlamakta zorlandılar.	f	325	576	264	244	91
	%	21,7	38,4	17,6	16,3	6,0
Uzaktan eğitim sırasında kendilerine olan özgüvenleri azalmıştır.	f	279	496	269	321	135
	%	18,6	33,1	17,9	21,4	9,0
Uzaktan eğitimde notları düştü.	f	310	404	270	374	142
	%	20,7	26,9	18,0	24,9	9,5
Yüz yüze yapılan derslerde motivasyonları daha fazlaydı.	f	437	477	222	238	126
	%	29,1	31,8	14,8	15,9	8,3
Uzaktan eğitimin devam etmesini istiyorlar.	f	246	330	250	358	316
	%	16,4	22,0	16,7	23,9	21,1

İlkokul öğrencilerinin verdikleri yanıtlar Tablo 4.3'de yer almaktadır. Tablo 4.3 incelendiğinde"*Uzaktan eğitimde dersleri uygulamalı işlemedik*" maddesine öğrencilerin %30,1'inin "Evet" cevabını verdiği, %46'sının "Bazen" yanıtını verdiği,

%24,9‘unun “Hayır” dediği görülmüştür. Araştırmaya katılan öğrencilerden elde bu bilgiye göre öğrencilerin büyük çoğunluğu derslerini bazen uygulamalı bazen uygulamasız işlediklerini belirtmişlerdir.“*Uzaktan eğitim sırasında konuları anlamakta zorlandım*” maddesine katılımcı öğrenciler %34,9‘u “Evet”, %49,7’si “Bazen”, %15,4‘ü “Hayır” cevabını vermişlerdir. Katılımcı öğrenciler derslerde işledikleri konuyu çoğunlukla anlamakta zorlandıklarını belirtmişlerdir. ”*Uzaktan eğitimde kendimi daha az başarılı hissettim”* maddesine katılımcı öğrenciler 36,4‘ü “Evet”, %44,7’si “Bazen”, %18,9‘u “Hayır” yanıtını vermişlerdir. Katılımcı öğrencilerin verdiği yanıtlara bakılarak uzaktan eğitimde öğrenciler uzaktan eğitimde çoğunlukla kendilerini başarısız olarak belirtmişlerdir. “*Uzaktan eğitimde notlarım düştü”* sorusuna katılımcı öğrencilerin %33,9‘u “Evet”, %29,4’ü “Bazen”, %36,7‘si “Hayır” yanıtını vermiştir. *Yüz yüze yapılan derslerde motivasyonum daha fazlaydı*” sorusuna katılımcı öğrenciler 47,3‘ü “Evet”, %39,4’ü “Bazen”, %13,3‘ü“Hayır” cevabını vermişlerdir. Çalışmaya katılan öğrenciler genel itibariyle yüz yüze eğitimde motivasyonun daha fazla olduğunu dile getirmiştir (%86,7).“*Uzaktan eğitimin devam etmesini istiyorum”* sorusuna katılımcı öğrencilerin 38,5‘i “Evet”, %40,5’i “Bazen”, %21‘i “Hayır” yanıtını vermişlerdir.

Tablo 4.3: İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde akademik başarılarına ilişkin görüşleri

Sorular		Evet	Bazen	Hayır
Uzaktan eğitimde dersleri uygulamalı işlemedik.	f	451	691	358
	%	30,1	46,0	23,9
Uzaktan eğitimde konuları anlamakta zorlandım.	f	524	745	231
	%	34,9	49,7	15,4
Uzaktan eğitimde kendimi daha az başarılı hissettim.	f	546	670	284
	%	36,4	44,7	18,9
Uzaktan eğitimde notlarım düştü.	f	509	441	550
	%	33,9	29,4	36,7
Yüz yüze yapılan derslerde motivasyonum daha fazlaydı.	f	710	591	199
	%	47,3	39,4	13,3
Uzaktan eğitimin devam etmesini istiyorum.	f	577	607	316
	%	38,5	40,5	21,0

4.2. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde teknolojik bilgi ve becerilerine ilişkin bulgular

Tablo 4.4 incelendiğinde "*Uzaktan eğitim sırasında teknoloji ve bilgisayar kullanımları konusunda bilgileri arttı*" maddesine öğretmenlerin %49,8'inin kesinlikle katıldığı,%43,3'ünün kısmen katıldığı, %4'ünün kararsız kaldığı, %2,4'ünün kısmen katılmadığı ve % 0,5'inin kesinlikle katılmadığı görülmüştür. Katılımcı öğretmenler tarafından verilen cevaplara bakıldığında öğrencilerin çok yüksek bir yüzde ile uzaktan eğitim sırasında teknolojik bilgi ve becerilerinin arttığını belirtmiştir. Bu dönem öğrencilerin teknolojik iletişim aletleri ile sık sık temas kurması buna dayanak olabileceği düşünülmüştür.

Tablo 4.4: Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin teknolojik bilgi ve becerilerine ilişkin görüşleri

Sorular		Kesinlikle Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Uzaktan eğitim sırasında teknoloji ve bilgisayar kullanımları konusunda bilgileri arttı.	*f*	747	649	60	36	8
	%	49,8	43,3	4,0	2,4	0,5

Tablo 4,5 incelendiğinde "*Uzaktan eğitim sırasında teknoloji ve bilgisayar kullanımları konusunda bilgileri arttı*" maddesine velilerin %21,9'unun kesinlikle katıldığı, %58,4'ünün kısmen katıldığı, %10,9'unun kararsız kaldığı, %6,9'unun kısmen katılmadığı ve % 1,9'unun kesinlikle katılmadığı görülmüştür. Araştırmaya katılan ilkokul velilerinin birçoğu öğrencilerinin teknolojik bilgi ve becerilerinin artığını belirtmişlerdir.

Tablo 4.5: Velilerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin teknolojik bilgi ve becerilerine ilişkin görüşleri

Sorular		Kesinlikle Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Uzaktan eğitim sırasında teknoloji ve bilgisayar kullanımları konusunda bilgileri arttı.	*f*	329	876	163	104	28
	%	21,9	58,4	10,9	6,9	1,9

Tablo 4,6 incelendiğinde "*Uzaktan eğitim sırasında teknoloji ve bilgisayar kullanımım konusunda bilgim arttı*" maddesine katılımcı öğrencilerin %70,8'u "Evet", %23,2'si "Bazen", %6,'sı "Hayır" yanıtını vermişlerdir. Öğrencilerden elde edilen bu veriye göre öğrencilerin teknolojik bilgi ve becerileri uzaktan eğitimde döneminde çok yüksek bir oranda artmış olduğu söylenebilir.

Tablo 4.6: İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde teknolojik bilgi ve becerilerine ilişkin görüşleri

Sorular		Evet	Bazen	Hayır
Uzaktan eğitim sırasında teknoloji ve bilgisayar kullanımım konusunda bilgim arttı	*f*	1062	348	90
	%	70,8	23,2	6,0

4.3. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde sosyalleşme şekillerine ilişkin bulgular

Araştırmada, ilkokul öğretmenlerine 2020 ve 2021 yıllarında uygulanan online eğitim sırasında öğrencilerinin sosyalleşme şekillerine ilişkin sorular yönetilmiştir. Bu genel başlık altında uzaktan eğitim sırasında görüntülü iletişim araçları ile oyunlar oynanıp oynamadığı, aileleri ile birlikte hoş zaman geçirmeyi sağlayan oyunlar oynanıp oynanmadığı, sokakta arkadaşlarıyla oyunlar oynayıp oynamadıkları arkadaşlarıyla zoom vb. uygulamalar üzerinden görüşüp görüşmedikleri ve

arkadaşlarıyla yeterince sosyalleşip sosyalleşmedikleri konularında 5 soru yer almaktadır. İlkokul öğretmenlerinin verdikleri yanıtlar Tablo 4.7'de yer almaktadır. Tablo 4.7 incelendiğinde "*Uzaktan eğitim sırasında görüntülü iletişim araçlarını kullanarak birlikte oyunlar oynadık*" maddesine öğretmenlerin %25,4'ünün kesinlikle katıldığı, %58,2'sinin kısmen katıldığı, %5,9'unun kararsız kaldığı, %6,4'ünün kısmen katılmadığı ve% 4,1'inin kesinlikle katılmadığı görülmüştür. Bu verilere göre öğrenciler salgın döneminde dışarı çıkamadığı zamanlarda çevrimiçi olarak oyun oynadıkları tespit edilmiştir. Bu sonuç aynı zamanda öğrencilerin teknolojik bilgilerinin artığına dayanak olabilir."*Uzaktan eğitim sürecinde aileleri ile birlikte hoş zaman geçirmeyi sağlayan oyunlar (tabu, monopoly, mandala, satranç vb.) oynadılar"*maddesine öğretmenlerin %20,9'u kesinlikle katıldığını, %53,3'ü kısmen katıldığını,%12,2'si kararsız kaldığını, %9,1'i kısmen katılmadığını ve % 4,4'u kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Bulgulara göre öğretmenlerin çoğunluğu (%74,2) öğrencilerin uzaktan eğitimde aileleri ile birlikte hoş zaman geçiren oyunlar oynadığını düşünmektedir. Öğrencilerin "*Uzaktan eğitim sırasında sokakta arkadaşlarıyla oynadılar*" maddesine öğretmenlerin %17,7'si kesinlikle katıldığını, %54,8'i kısmen katıldığını, %10,3 'ü kararsız kaldığını,%11,5'i kısmen katılmadığını ve %5,7'si kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Katılımcı öğretmenlerin verdiği yanıtlara bakılarak uzaktan eğitimde öğrenciler salgın şartlarına rağmen yine de sokakta arkadaşlarıyla oyunlar oynadığını belirtmişlerdir (%72,5). Öğrencilerin uzaktan eğitim sırasında arkadaşlarıyla zoom vb. uygulamalar üzerinden görüşüp görüşmediklerine öğretmenlerin %21,8'i kesinlikle katıldığını, %59,3'ü kısmen katıldığını %8,3'ü kararsız kaldığını, %6,5'i kısmen katılmadığını, % 4,1'i kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Bu verilere göre öğrenciler pandemi döneminde yapılan uzaktan eğitimde kullanılan teknolojik iletişim aletlerini sosyal hayatında da kullanmaya çalıştığının kanıtı niteliğindedir. Öğrencilerin uzaktan eğitim sırasında arkadaşlarıyla yeterince sosyalleştikleri maddesine öğretmenlerin %20,1'i kesinlikle katıldığını, %47,8'i kısmen katıldığını, %8,9'u kararsız kaldığını, %14,7'si kısmen katılmadığını ve %8,5'i kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Pandemi döneminde derslerin çevrimiçi ortamda yapılması haliyle öğrencilerin sınıf ortamından uzak olması sosyalleşmeyi etkilemesine rağmen öğrencilerin sokakta oyunlar oynaması, çevrimiçi ortamda oyunlar oynaması ve görüşme yapmaları sosyalleşmeyi sağladığı söylenebilir.

Tablo 4.7: Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin sosyalleşme şekillerine ilişkin görüşleri

Sorular		Kesinlikle Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Uzaktan eğitim sırasında görüntülü iletişim araçlarını kullanarak birlikte oyunlar oynadık.	f	381	874	88	96	61
	%	25,4	58,2	5,9	6,4	4,1
Uzaktan eğitim sürecinde aileleri ile birlikte hoş zaman geçirmeyi sağlayan oyunlar (tabu, monopoly, mandala, satranç vb.) oynadılar	f	314	800	183	137	66
	%	20,9	53,3	12,2	9,1	4,4
Uzaktan eğitim sırasında sokakta arkadaşlarıyla oynadılar.	f	266	822	155	172	85
	%	17,7	54,8	10,3	11,5	5,7
Uzaktan eğitim sırasında arkadaşlarıyla zoom vb. uygulamalar üzerinden görüştüler.	f	327	890	124	98	61
	%	21,8	59,3	8,3	6,5	4,1
Uzaktan eğitim sırasında arkadaşlarıyla yeterince sosyalleştiklerini düşünüyorum.	f	302	717	133	221	127
	%	20,1	47,8	8,9	14,7	8,5

İlkokul öğrenci velilerinin verdikleri yanıtlar Tablo 4.8'de yer almaktadır. Tablo 4.8 incelendiğinde "*Uzaktan eğitim sırasında öğretmeni ve diğer öğrenciler ile görüntülü iletişim araçlarını kullanarak oyunlar oynadılar*" maddesine velilerin

%23,3‘ünün kesinlikle katıldığı, %27,2’sinin kısmen katıldığı, %16,5‘inin kararsız kaldığı, %19,2’sinin kısmen katılmadığı ve%13,8’inin kesinlikle katılmadığı görülmüştür. Araştırmaya katılan velilerin yarısı öğrencilerinin salgın döneminde dışarı çıkamadığı zamanlarda çevrimiçi olarak oyun oynadıklarını belirtmiştir. Bu da öğrencilere evde kaldıkları süreçte sosyalleşme imkânı sağlamıştır. “*Uzaktan eğitim sürecinde birlikte hoş zaman geçirmeyi sağlayan oyunlar (tabu, monopoly, mandala, satranç vb.) oynadık”* maddesine velilerin %21,8’i kesinlikle katıldığını, %29,2’si kısmen katıldığını, %16,3‘ü kararsız kaldığını, %20,7’si kısmen katılmadığını ve %11,9’u kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Velilerin verdiği cevaplara göre velilerin yarısı öğrencileri ile oyunlar oynadığını belirtmişlerdir. Veliler salgın döneminde öğrencileri ile hoşça vakit geçirmeye çalıştığı söylenebilir. Öğrencilerin “*Uzaktan eğitim sırasında sokakta arkadaşlarıyla oynadı*” maddesine velilerin %17,6’sı kesinlikle katıldığını, %25,9’u kısmen katıldığını, %16,3’ü kararsız kaldığını,%23,2’si kısmen katılmadığını ve %17’si kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan velilerin verdiği yanıtlara bakılarak uzaktan eğitimde öğrencilerin yaklaşık yarıya yakını salgın şartlarına rağmen yine de sokakta arkadaşlarıyla oyunlar oynadığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin uzaktan eğitim sırasında arkadaşlarıyla zoom vb. uygulamalar üzerinden görüşüp görüşmediklerine velilerin %22,2‘si kesinlikle katıldığını, %27,5’i kısmen katıldığını %15,7‘si kararsız kaldığını, %19,9‘u kısmen katılmadığını, %14,7’si kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan velilerin yaklaşık yarısı öğrencilerinin çevrimiçi ortamda birbirleriyle görüştüğünü belirtmişlerdir. Öğrencilerin uzaktan eğitim sırasında arkadaşlarıyla yeterince sosyalleştikleri maddesine öğretmenlerin %21,9‘i kesinlikle katıldığını, %20,9’u kısmen katıldığını, %16,5‘u kararsız kaldığını, %22,2‘si kısmen katılmadığını ve %18,5’i kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan velilerin verdikleri cevaplara bakıp sonuçların birbirine yakın olduğu görülmüştür.

Tablo 4.8: Velilerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin sosyalleşme şekillerine ilişkin görüşleri

Sorular		Kesinlikle Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Uzaktan eğitim sırasında öğretmeni ve diğer öğrenciler ile görüntülü iletişim araçlarını kullanarak oyunlar oynadılar.	f	350	408	247	288	207
	%	23,3	27,2	16,5	19,2	13,8
Uzaktan eğitim sürecinde birlikte hoş zaman geçirmeyi sağlayan oyunlar (tabu, monopoly, mandala, satranç vb.) oynadık.	f	327	438	245	311	179
	%	21,8	29,2	16,3	20,7	11,9
Uzaktan eğitim sırasında sokakta arkadaşlarıyla oynadı.	f	264	389	244	248	255
	%	17,6	25,9	16,3	23,2	17,0
Uzaktan eğitim sırasında arkadaşlarıyla zoom vb. uygulamalar üzerinden görüştüler.	f	333	412	236	299	218
	%	22,2	27,5	15,7	19,9	14,7
Uzaktan eğitim sırasında arkadaşlarıyla yeterince sosyalleştiklerini düşünüyorum.	f	328	314	247	333	275
	%	21,9	20,9	16,5	22,2	18,5

İlkokul öğrencilerinin verdikleri yanıtlar Tablo 4.9'de yer almaktadır. Tablo 4.9 incelendiğinde "*Uzaktan eğitim sırasında öğretmenimiz ve diğer öğrenciler ile görüntülü iletişim araçlarını kullanarak oyunlar oynadık*" maddesine katılımcı

öğrencilerin %44,2'si "Evet", %36,5'i "Bazen", %19,3'ü "Hayır" yanıtını vermişlerdir. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu uzaktan eğitimde öğretmeni ve öğrenci arkadaşlarıyla oyunlar oynamışlardır. *Uzaktan eğitim sürecinde ailemle birlikte hoş zaman geçirmeyi sağlayan oyunlar (tabu, monopoly, mandala, satranç vb.) oynadık*" maddesine katılımcı öğrenciler 44,6'sı "Evet", %39,1'i "Bazen", %16,3'ü "Hayır" cevabını vermişlerdir."Çalışmaya katılan öğrenciler genel itibariyle aileleri ile oyunlar oynamış bu da öğrencilerin sosyalleşmesini artmıştır. "*Uzaktan eğitim sırasında sokakta arkadaşlarımla oynadım*" maddesine katılımcı öğrencilerin 39,8'i "Evet", %40,1'i "Bazen", %20,1'i "Hayır" yanıtını vermişlerdir.Pandemi döneminde çalışmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu her şeye rağmen sokakta kendi arkadaşları ile oynamışlardır. "*Uzaktan eğitim sırasında arkadaşlarımla zoom vb. uygulamalar üzerinden görüştüm"* maddesine katılımcı öğrencilerin %48,0 'ı "Evet", %36,1'i "Bazen", %15,9'u "Hayır" yanıtını vermiştir. Öğrencilerin uzaktan eğitimde kullandığı bazı iletişim programlarını sosyalleşme amacıyla da kullandığı tespit edilmiştir. "*Uzaktan eğitim sırasında arkadaşlarımla yeterince sosyalleştiğimi düşünüyorum."* maddesine katılımcı öğrencilerin 41,1'i "Evet", %37,0'ı "Bazen", %21,9'u "Hayır" cevabını vermişlerdir.

Tablo 4.9:İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde sosyalleşme şekillerine ilişkin görüşleri

Sorular		Evet	Bazen	Hayır
Uzaktan eğitim sırasında öğretmenimiz ve diğer öğrenciler ile görüntülü iletişim araçlarını kullanarak oyunlar oynadık.	f	662	548	290
	%	44,2	36,5	19,3
Uzaktan eğitim sürecinde ailemle birlikte hoş zaman geçirmeyi sağlayan oyunlar (tabu, monopoly, mandala, satranç vb.) oynadık.	f	669	587	244
	%	44,6	39,1	16,3
Uzaktan eğitim sırasında sokakta arkadaşlarımla oynadım.	f	597	601	302
	%	39,8	40,1	20,1
Uzaktan eğitim sırasında arkadaşlarımla zoom vb. uygulamalar üzerinden görüştüm.	f	720	541	238
	%	48,0	36,1	15,9
Uzaktan eğitim sırasında arkadaşlarımla yeterince sosyalleştiğimi düşünüyorum.	f	647	555	328
	%	41,1	37,0	21,9

4.4. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde psikomotor becerilerine ilişkin bulgular

Araştırmada, ilkokul öğretmenlerine, öğrenci velilerine ve öğrencilere 2020 ve 2021 yıllarında uygulanan online eğitim sırasında öğrencilerinin psikomotor becerilerine ilişkin sorular yönetilmiştir. Bu genel başlık altında uzaktan eğitim sırasında fiziksel aktiveler yapıp yapmadığı, yazı, çizgi ve resim çalışmaları yapıp yapmadığı, uzaktan eğitim sırasında not tutup tutmadıklarına ilişkin 3 soru yöneltilmiştir. İlkokul öğretmenlerinin verdikleri yanıtlar Tablo 4.10'da yer almaktadır. Tablo 4.10 incelendiğinde "*Uzaktan eğitim sürecinde evde çeşitli fiziksel aktiveler (dans etmek, trambolinde zıplamak, sek sek oynamak vb.) yaptılar*" maddesine öğretmenlerin%16,8'inin kesinlikle katıldığı, %61,9'unun kısmen katıldığı, %8,8'inin kararsız kaldığı, %8,4'ünün kısmen katılmadığı ve%4,1'inin kesinlikle katılmadığı görülmüştür."*Uzaktan eğitim sırasında yazı, çizgi ve resim çalışmaları yaptılar*" maddesine öğretmenlerin %16,7'si kesinlikle katıldığını, %66,5'i kısmen katıldığını, %6,8'i kararsız kaldığını, %6,9'u kısmen katılmadığını ve % 3,1'i kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin verdikleri yanıtlara bakılarak öğrenciler uzaktan eğitim döneminde ince motor becerilerine ilişkin etkinlikler yaptığı gözlenmiştir Öğrencilerin "*Uzaktan eğitim sırasında derslerde not tutmayı bıraktılar"* maddesine öğretmenlerin %16,1'i kesinlikle katıldığını, %57,7'si kısmen katıldığını, %8,4'ü kararsız kaldığını, %13,2'si kısmen katılmadığını ve %4,6'sı kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan öğretmenler ilkokul öğrencilerinin uzaktan eğitimin devamı sırasında artık zamanla not almamaya başladığını belirtmişlerdir. İlkokul öğrenci velilerinin verdikleri yanıtlar Tablo 4.11'de yer almaktadır. Tablo 4.11 incelendiğinde "*Uzaktan eğitim sürecinde evde çeşitli fiziksel aktiveler (dans etmek, trambolinde zıplamak, sek sek oynamak vb.) yaptı*" maddesine velilerin %21,7'sinin kesinlikle katıldığı, %31,1'inin kısmen katıldığı, %16'sının kararsız kaldığı, %22,1'inin kısmen katılmadığı ve % 9,1'inin kesinlikle katılmadığı görülmüştür.

Tablo 4.10: Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin psikomotor becerilerine ilişkin görüşleri

Sorular		Kesinlikle Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Uzaktan eğitim sürecinde evde çeşitli fiziksel aktiveler (dans etmek, trambolinde zıplamak, sek sek oynamak vb.) yaptılar.	f	252	929	132	126	61
	%	16,8	61,9	8,8	8,4	4,1
Uzaktan eğitim sırasında yazı, çizgi ve resim çalışmaları yaptılar.	f	251	996	102	104	47
	%	16,7	66,5	6,8	6,9	3,1
Uzaktan eğitim sırasında derslerde not tutmayı bıraktılar.	f	242	865	126	198	69
	%	16,1	57,7	8,4	13,2	4,6

Tablo 4.11 incelendiğinde "*Uzaktan eğitim sırasında yazı, çizgi ve resim çalışmaları yaptık*" maddesine velilerin %15,8'i kesinlikle katıldığını, %35,7'sikısmen katıldığını, %17'si kararsız kaldığını, %19,7'si kısmen katılmadığını ve %11,8'i kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin "*Uzaktan eğitim sırasında derslerde not tutmayı bıraktı"* maddesine velilerin %18,5'i kesinlikle katıldığını, %29,5'i kısmen katıldığını, %17,4 'ü kararsız kaldığını, %21,1'i kısmen katılmadığını ve %13,6'sı kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. İlkokul öğrencilerinin verdikleri yanıtlar Tablo 4.12'de yer almaktadır. Tablo 4.12 incelendiğinde "*Uzaktan eğitim sürecinde evde çeşitli fiziksel aktiveler (dans etmek, trambolinde zıplamak, sek sek oynamak vb.) yaptım*" maddesine katılımcı öğrencilerin %41,8'i "Evet", %43,5'i "Bazen", %14,7'si "Hayır" yanıtını vermişlerdir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yoğunluğu evde kaldığı sürede kaba motor becerilerine ilişkin hareketler yaptıklarını belirtmişlerdir. Bu da psikomotor becerilerinin artmasına neden olduğu söylenebilir.

Tablo 4.11: Velilerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin psikomotor becerilerine ilişkin görüşleri

Sorular		Kesinlikle Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Uzaktan eğitim sürecinde evde çeşitli fiziksel aktiveler (dans etmek, trambolinde zıplamak, sek sek oynamak vb.) yaptı.	f	325	466	240	332	137
	%	21,7	31,1	16,0	22,1	9,1
Uzaktan eğitim sırasında yazı, çizgi ve resim çalışmaları yaptık.	f	237	535	255	296	177
	%	15,8	35,7	17,0	19,7	11,8
Uzaktan eğitim sırasında derslerde not tutmayı bıraktı.	f	277	442	261	316	204
	%	18,5	29,5	17,4	21,1	13,6

Tablo 4.12 incelendiğinde ." *Uzaktan eğitim sırasında yazı, çizgi ve resim çalışmaları yaptım"* maddesine katılımcı öğrenciler 42'si "Evet", %40,8'i "Bazen", %17,2'si "Hayır" cevabını vermişlerdir. Öğrencilerin bu maddeye verdiği yanıtlar incelendiğinde büyük bir çoğunluğu uzaktan eğitim sırasında çizgi ve resim çalışması yaptığını belirtmişlerdir. "*Uzaktan eğitim sırasında derslerde not tutmayı bıraktım*" maddesine öğrencilerin 40,9'u "Evet", %40,9'u "Bazen", %18,2'si "Hayır" yanıtını vermiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu uzaktan eğitim sırasında not almayı bıraktığını belirtmişlerdir.

Tablo 4.12: İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde psikomotor becerilerine ilişkin görüşleri

Sorular		Evet	Bazen	Hayır
Uzaktan eğitim sürecinde evde çeşitli fiziksel aktiveler (dans etmek, trambolinde zıplamak, sek sek oynamak vb.) yaptım.	f	627	653	220
	%	41,8	43,5	14,7
Uzaktan eğitim sırasında yazı, çizgi ve resim çalışmaları yaptım.	f	630	612	258
	%	42,0	40,8	17,2
Uzaktan eğitim sırasında derslerde not tutmayı bıraktım.	f	613	613	276
	%	40,9	40,9	18,2

4.5. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde öz disiplin becerilerine ilişkin bulgular

Araştırmada, ilkokul öğretmenlerine, öğrenci velilerine ve öğrencilerine 2020 ve 2021 yıllarında uygulanan online eğitim sırasında öğrencilerinin öz disiplin becerilerine yönelik sorular yönetilmiştir. Bu genel başlık altında uzaktan eğitim sırasında ders saatlerinin takibine, derslere mazereti olmadan katılıp katılmadığına, ders için gerekli materyalleri hazırlayıp hazırlamadığına, verilen ödevleri zamanında yapıp yapmadıklarına, araştırma ödevlerinin kendileri tarafından yapılıp yapılmadığında ilişkin 5 soru yöneltilmiştir. İlkokul öğretmenlerinin verdikleri yanıtlar Tablo 4.13'de yer almaktadır. Tablo 4.13 incelendiğinde "*Online ders saatlerini kendileri takip ettiler.*"maddesine öğretmenlerin %16,5'inin kesinlikle katıldığı, %57,4'ünün kısmen katıldığı, %9,7'sinin kararsız kaldığı,%10,6'sının kısmen katılmadığı ve %5,8'inin kesinlikle katılmadığı görülmüştür. Çalışmaya katılan öğretmenlerin yanıtlarına bakıldığında öğretmenlerin yarısından fazlası öğrencilerinin uzaktan eğitimde ders saatlerini kendilerinin takip ettiğini belirtmişlerdir. Bu da uzaktan eğitimin öz disiplinin gelişmesine katkı sunduğu söylenebilir. "*Online derslere mazeretsiz katılmadıkları zamanlar oldu"* maddesine öğretmenlerin %22,2'si kesinlikle katıldığını, %61,2'si kısmen katıldığını, %5,8'i kararsız kaldığını, %5,9'u kısmen katılmadığını ve %3,9'u kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin verdiği cevaplara bakıldığında öğrencilerin ders saatlerini takip etse de mazeretsiz derslere katılmadığı zamanlarında olduğunu göstermiştir. Öğrencilerin "*Uzaktan eğitim sırasında ders için gerekli materyalleri*

derslere başlamadan hazırladılar" maddesine öğretmenlerin %20,1'i kesinlikle katıldığını, %60'ı kısmen katıldığını, %7,6'sı kararsız kaldığı, %8,6'sı kısmen katılmadığını ve %3,7'si kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin verdikleri yanıtlar incelendiğinde öğrenciler bu dönemde büyük oranda ders araç ve gereçlerini kendileri hazırlamışlardır (%80,1).Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin ödevleri zamanında yapıp yapmadığına öğretmenlerin%20,2'si kesinlikle katıldığını, %58,7'si kısmen katıldığını %7,6'sı kararsız kaldığını, %9,4'ü kısmen katılmadığını, %4,1'i kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin uzaktan eğitim sırasında araştırma ödevlerini kendilerinin yapıp yapmadığı maddesine öğretmenlerin %17'si kesinlikle katıldığını, %57,5'i kısmen katıldığını, %11,1'i kararsız kaldığını, %9'u kısmen katılmadığını ve %5,5'i kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin verdiği yanıtlar incelendiğinde uzaktan eğitimde öğrencilerin geneli ödevlerini kendileri yapmaya gayret etmişlerdir (%72,5).

Tablo 4.13: Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin öz disiplin becerilerine ilişkin görüşleri

Sorular		Kesinlikle Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Online ders saatlerini kendileri takip ettiler.	f	247	862	145	159	87
	%	16,5	57,4	9,7	10,6	5,8
Online derslere mazeretsiz katılmadıkları zamanlar oldu.	f	333	918	103	88	58
	%	22,2	61,2	6,8	5,9	3,9
Uzaktan eğitim sırasında ders için gerekli materyalleri derslere başlamadan hazırladılar.	f	301	900	114	130	55
	%	20,1	60,0	7,6	8,6	3,7
Uzaktan eğitim sürecinde ödevleri zamanında yapmakta zorlandılar.	f	303	880	114	141	62
	%	20,2	58,7	7,6	9,4	4,1

Tablo 4.13. devam ediyor.

Sorular		Kesinlikle Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Online eğitim sırasında araştırma ödevlerini kendileri yaptılar.	f	255	862	166	135	82
	%	17,0	57,5	11,1	9,0	5,5

İlkokul öğrenci velilerinin verdikleri yanıtlar Tablo 4.14'de yer almaktadır. Tablo 4.14 incelendiğinde "*Online ders saatlerini kendi takip etti"* maddesine velilerin %20,7'sinin kesinlikle katıldığı, %25,7'sinin kısmen katıldığı, %15,9'unun kararsız kaldığı, %22,4'ünün kısmen katılmadığı ve % 15,3'ünün kesinlikle katılmadığı görülmüştür. Katılımcı velilerin verdiği yanıtlara bakıldığında bazı velilerin öğrencileri uzaktan eğitimde ders saatlerini kendileri takip ederken bazıları da dış bir müdahaleye ihtiyaç duyduğu görülmüştür. Öğrencilerin "*Online derslere mazeretsiz katılmadığı zamanlar oldu"* maddesine velilerin %17,1'i kesinlikle katıldığını, %27,4'ü kısmen katıldığını,%16,7'si kararsız kaldığını, %22,6'sı kısmen katılmadığını ve % 16,2'si kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Velilerin yanıtlarına bakılarak öğrenciler bazı zamanlarda mazeretsiz derse katılmadıkları görülmüştür. Öğrencilerin "*Uzaktan eğitim sırasında ders için gerekli materyalleri derslere başlamadan hazırladı"* maddesine velilerin %23,1'i kesinlikle katıldığını, %32,3'ü kısmen katıldığını, %18,1'i kararsız kaldığını,%15,9'u kısmen katılmadığını ve % 10,6'sı kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Katılımcı velilerden yarısından fazlasının öğrencileri ders için gerekli materyalleri hazırlamıştır (%55,4). Öğrencilerin uzaktan eğitim sırasında ödevleri zamanında yapma konusunda zorlanıp zorlanmadığına velilerin %21'i kesinlikle katıldığını, %26,3'ü kısmen katıldığını %16,7'si kararsız kaldığını, %21,9'u kısmen katılmadığını, %14,1'i kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin "*Online eğitim sırasında araştırma ödevlerini kendisi yaptı"* maddesine velilerin %20,5'i kesinlikle katıldığını, %28,4'ü kısmen katıldığını, %15,9'u kararsız kaldığını, %20,2'si kısmen katılmadığını ve %15'i kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir.

Tablo 4.14: Velilerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin öz disiplin becerilerine ilişkin görüşleri

Sorular		Kesinlikle Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Online ders saatlerini kendi takip etti.	f	311	385	238	336	230
	%	20,7	25,7	15,9	22,4	15,3
Online derslere mazeretsiz katılmadığı zamanlar oldu.	f	257	410	251	339	243
	%	17,1	27,4	16,7	22,6	16,2
Uzaktan eğitim sırasında ders için gerekli materyalleri derslere başlamadan hazırladı.	f	347	485	272	238	158
	%	23,1	32,3	18,1	15,9	10,6
Uzaktan eğitim sürecinde ödevleri zamanında yapmakta zorlandı.	f	316	395	250	328	211
	%	21,0	26,3	16,7	21,9	14,1
Online eğitim sırasında araştırma ödevlerini kendileri yaptı.	f	308	426	239	302	225
	%	20,5	28,4	15,9	20,2	15,0

İlkokul öğrencilerinin verdikleri yanıtlar Tablo 4.15'de yer almaktadır. Tablo 4.15 incelendiğinde "*Online ders saatlerini kendim takip ettim*" maddesine katılımcı öğrencilerin %48,8'i "Evet", %37,4'ü "Bazen", %13,8'i "Hayır" yanıtını vermiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu uzaktan eğitimde derslerini kendileri takip ettiğini belirtmiştir. Bu da öğrencilerin öz disiplin becerisine katkı sağladığı söylenebilir. "*Online derslere mazeretsiz katılmadığım zamanlar oldu"* maddesine katılımcı öğrenciler 40,3'ü "Evet", %39,0'ı "Bazen", %20,7'si "Hayır" cevabını vermiştir. Öğrencilerin geneli bu dönemde mazeretsiz olarak derslere katılmadığını belirtmesi öz disiplinin sağlanmasına yönelik bir davranış olmadığı düşünülmektedir. "*Uzaktan eğitim sırasında ders için gerekli materyalleri (kitap, defter gibi) derslere*

başlamadan hazırladım" maddesine katılımcı öğrencilerin 50,9'u "Evet", %36,3'ü "Bazen", %12,7'si "Hayır" yanıtını vermişlerdir. Pandemi döneminde çalışmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu derslere başlamadan kendi ders araç gereçlerini hazırladığını belirtmişlerdir. "*Uzaktan eğitim sürecinde ödevleri zamanında yapmakta zorlandım"* maddesine katılımcı öğrencilerin %42,7'si "Evet", %38,3'ü "Bazen", %19,1'i "Hayır" yanıtını vermişlerdir. Öğrencilerin uzaktan eğitimde bazı zamanlarda ödevleri yapmakta zorladığını belirtmiştir. Bu dönemde ailelerinden yardım aldığı söylenebilir."*Online eğitim sırasında araştırma ödevlerini kendim yaptım"* maddesine katılımcı öğrencilerin 49,3'ü "Evet", %36,6'sı "Bazen", %14,1'i "Hayır" cevabını vermişlerdir. Öğrenciler uzaktan eğitim sırasında araştırma ödevlerini genel itibariyle kendilerinin yapmaya çalıştığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda pandemi döneminde öğrenciler öz disiplinini artırdığı söylenebilir.

Tablo 4.15: İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde öz disiplin becerilerine ilişkin görüşleri

Sorular		Evet	Bazen	Hayır
Online ders saatlerini kendim takip ettim.	f	732	561	207
	%	48,8	37,4	13,8
Online derslere mazeretsiz katılmadığım zamanlar oldu.	f	605	584	311
	%	40,3	39,0	20,7
Uzaktan eğitim sırasında ders için gerekli materyalleri (kitap, defter gibi) derslere başlamadan hazırladım.	f	764	545	191
	%	50,9	36,3	12,7
Uzaktan eğitim sürecinde ödevleri zamanında yapmakta zorlandım.	f	640	574	286
	%	42,7	38,3	19,1
Online eğitim sırasında araştırma ödevlerini kendim yaptım.	f	739	549	212
	%	49,3	36,6	14,1

4.6. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde sağlıklarına ilişkin bulgular

Araştırmada, ilkokul öğretmenlerine, öğrenci velilerine ve öğrencilerine 2020 ve 2021 yıllarında uygulanan online eğitim sırasında öğrencilerinin sağlıklarıyla ilişkili sorular yönetilmiştir. Bu genel başlık altında öğrencilerin uzaktan eğitim sırasında oturma bozukluklarına bağlı yaşadıkları sorunlar, uzun süreli ekran önünde oturmadan dolayı sorunlar (enerjiyi atamama, hiperaktivite) yaşayıp yaşamadığı, öğrencilerin kilo alıp almadığı, mutsuz ve yalnız hissedip hissetmedikleri, göz sağlık sorunu yaşayıp yaşamadıkları, uzaktan eğitim sırasında bilgisayar başında daha çok vakit geçirip geçirmedikleri, bilgisayar oyunları oynayıp oynamadıklarını ve sosyal medya uygulamalarını kullanıp kullanmadıklarına yönelik 9 madde yer almaktadır. İlkokul öğretmenlerinin verdikleri yanıtlar tablo 4.16'da ve tablo 4.17'de yer almaktadır. Tablo 4.16 incelendiğinde "*Online eğitim sırasında bilgisayar başında oturma bozukluklarına bağlı sorunlar (kamburluk, sırt ağrısı vb.) yaşadılar*" maddesine öğretmenlerin %20,5'inin kesinlikle katıldığı, %61,2'sinin kısmen katıldığı, %8,5'inin kararsız kaldığı, %6,7'sinin kısmen katılmadığı ve %3,1'inin kesinlikle katılmadığı görülmüştür. Katılımcı öğretmenlerin verdiği yanıtlara bakarak Öğrencilerde uzaktan eğitim sırasında uzun süre ekran karşında kalmaları bazı sağlık sorunlarına yol açtığı söylenebilir. Öğrenciler "*Online eğitim sırasında uzun süreli ekran önünde oturmadan dolayı sorunlar (aşırı hareketlenme, enerjilerini atamama gibi) yaşadılar*" maddesine öğretmenlerin %25,7'si kesinlikle katıldığını, %60,9'u kısmen katıldığını, %5,5'i kararsız kaldığını, %5,1'i kısmen katılmadığını ve%2,7'si kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin "*Online eğitim sırasında hareketsizliğe bağlı olarak kilo aldılar*" maddesine öğretmenlerin %18,3'ü kesinlikle katıldığını, %61,7'si kısmen katıldığını, %9,7'si kararsız kaldığını, %6,8'si kısmen katılmadığını ve %3,5'i kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Katılımcı öğretmenlerin verdiği yanıtlara bakılarak uzaktan eğitimde öğrencilerin genel itibariyle kilo aldığı söylenebilir (%80).Öğrencilerin uzaktan eğitim sırasında mutsuz hissedip hissetmediklerine öğretmenlerin %15,7'si kesinlikle katıldığını, %56,9'u kısmen katıldığını %9,3'ü kararsız kaldığını,%13,8'i kısmen katılmadığını, %4,3'ü kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Katılımcı öğretmenlerin yanıtlarına göre öğrenciler uzaktan eğitimde kendilerini mutsuz hissetmişlerdir(72,6). Öğrencilerin

uzaktan eğitim sırasında yalnız hissettikleri maddesine öğretmenlerin %16,9'u kesinlikle katıldığını, %51,1'i kısmen katıldığını, %9,4'ü kararsız kaldığını, %16,9'u kısmen katılmadığını ve %5,5'i kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir.

Tablo 4.16: Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin sağlıklarına ilişkin görüşleri-1

Sorular		Kesinlikle Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Online eğitim sırasında bilgisayar başında oturma bozukluklarına bağlı sorunlar (kamburluk, sırt ağrısı vb.) yaşadılar.	f	308	918	127	101	46
	%	20,5	61,2	8,5	6,7	3,1
Online eğitim sırasında uzun süreli ekran önünde oturmadan dolayı sorunlar (aşırı hareketlenme, enerjilerini atamama gibi) yaşadılar.	f	385	914	83	77	41
	%	25,7	60,9	5,5	5,1	2,7
Online eğitim sırasında hareketsizliğe bağlı olarak kilo aldılar.	f	275	925	146	102	52
	%	18,3	61,7	9,7	6,8	3,5
Uzaktan eğitim sırasında kendilerini mutsuz hissettiler.	f	235	853	139	209	64
	%	15,7	56,9	9,3	13,8	4,3
Uzaktan eğitim sırasında kendilerini yalnız hissettiler.	f	254	766	143	254	83
	%	16,9	51,1	9,4	16,9	5,5

Tablo 4.17 incelendiğinde "*Uzaktan eğitim sırasında göz sağlıklarıyla ilgili sorunlar yaşadılar*" maddesine öğretmenlerin %16,8'inin kesinlikle katıldığı, %60,9'unun kısmen katıldığı, %10,7'sinin kararsız kaldığı, %3,7'sinin kısmen katılmadığı ve

%12,9'unun kesinlikle katılmadığı görülmüştür. Verilen cevaplara bakıldığında öğrencilerin bir uzun süre bilgisayar, telefon v.b. aletlerle uzun süre vakit geçirmek çoğu öğrencinin göz sağlığı bozulmuştur. Öğrenciler "*Uzaktan eğitim sürecinde ders haricinde bilgisayar başında çok vakit geçirdiler*" maddesine öğretmenlerin %24,6'sı kesinlikle katıldığını, %55,7'si kısmen katıldığını, %9,7'si kararsız kaldığı, %6,7'si kısmen katılmadığını ve %3,3'ü kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Katılımcı öğretmenlerin yanıtlarına göre öğrenciler uzaktan eğitimde ders dışında bilgisayarda çok vakit geçirdiğini belirtmiştir. Öğrencilerin "*Uzaktan eğitim sırasında bilgisayar oyunlarını daha çok oynamaya başladılar"* maddesine öğretmenlerin %30'u kesinlikle katıldığını, %52,1'i kısmen katıldığını, %8,2'si kararsız kaldığını, %6'sı kısmen katılmadığını ve %3,7'si kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Katılımcı öğretmenlerin verdikleri cevaplar incelendiği uzaktan eğitimde öğrencilerin bilgisayar v.b başında kalmaları öğrencilerin teknoloji bağımlılıkları da arttığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin "*Uzaktan eğitim sırasında dikkat dağıtıcı aktivitelerden (Bilgisayar oyunlarından ve Sosyal medya uygulamalarından vb.) uzak durmakta zorlandılar*" maddesine öğretmenlerin %39,1'i kesinlikle katıldığını, %44,3'ü kısmen katıldığını, %7,6'sı kararsız kaldığını, %5,4'ükısmen katılmadığını ve % 3,6'sı kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir.

Tablo 4.17:Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin sağlıklarına ilişkin görüşleri-2

Sorular		Kesinlikle Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Uzaktan eğitim sırasında göz sağlıklarıyla ilgili sorunlar yaşadılar.	f	252	914	160	119	55
	%	16,8	60,9	10,7	7,9	3,7
Uzaktan eğitim sürecinde ders haricinde bilgisayar başında çok vakit geçirdiler.	f	369	835	145	101	50
	%	24,6	55,7	9,7	6,7	3,3

Tablo 4.17. devam ediyor.

Sorular		Kesinlikle Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Uzaktan eğitim sırasında bilgisayar oyunlarını daha çok oynamaya başladılar.	f	450	781	124	90	55
	%	30,0	52,1	8,2	6,0	3,7
Uzaktan eğitim sırasında dikkat dağıtıcı aktivitelerden (Bilgisayar oyunlarından ve Sosyal medya uygulamalarından vb.) uzak durmakta zorlandılar.	f	587	665	114	81	53
	%	39,1	44,3	7,6	5,4	3,6

İlkokul öğrenci velilerinin verdikleri yanıtlar tablo 4.18'de ve tablo 4.19'da yer almaktadır. Tablo 4.18 incelendiğinde "*Online eğitim sırasında bilgisayar başında oturma bozukluklarına bağlı sorunlar (kamburluk, sırt ağrısı vb.) yaşadı*" maddesine velilerin %21,4'ünün kesinlikle katıldığı, %31,4'ünün kısmen katıldığı, %16,8'inin kararsız kaldığı, %19,5'inin kısmen katılmadığı ve%11,3'ünün kesinlikle katılmadığı görülmüştür. Öğrenciler "*Online eğitim sırasında uzun süreli ekran önünde oturmadan dolayı sorunlar (aşırı hareketlenme, enerjilerini atamama gibi) yaşadı*" maddesine velilerin %25,9'u kesinlikle katıldığını, %30'u kısmen katıldığını, %16,8'i kararsız kaldığını, %16,9'u kısmen katılmadığını ve % 10,4'si kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Öğrenci velilerinin verdiği yanıtlara bakıldığında uzaktan eğitimde velilerin yarısından fazlasının öğrencileri aşırı hareketlenmeye neden olduğu söylenebilir. Öğrencilerin "*Online eğitim sırasında hareketsizliğe bağlı olarak kilo artışı oldu*" maddesine velilerin %18'i kesinlikle katıldığını, %27,2'si kısmen katıldığını, %16,7'si kararsız kaldığını, 24'ü kısmen katılmadığını ve %14,1'i kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Katılımcı öğretmenlerin verdiği yanıtlara bakılarak uzaktan eğitimde öğrencilerin genel itibariyle kilo aldığı söylenebilir. Öğrencilerin uzaktan eğitim sırasında mutsuz hissedip hissetmediklerine velilerin %22,2'si kesinlikle katıldığını, %28,7'si kısmen katıldığını %17,1'i kararsız kaldığını, %19,3'ü kısmen katılmadığını,%12,7'si kesinlikle katılmadığını

belirtmişlerdir. Öğrencilerin uzaktan eğitim sırasında yalnız hissettikleri maddesine velilerin %21,4'ü kesinlikle katıldığını, %27,7'si kısmen katıldığını, %15,3'ü kararsız kaldığını, %21,5'i kısmen katılmadığını ve %14,1'i kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir.

Tablo 4.18: Velilerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin sağlıklarına ilişkin görüşleri-1

Sorular		Kesinlikle Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Online eğitim sırasında bilgisayar başında oturma bozukluklarına bağlı sorunlar (kamburluk, sırt ağrısı vb.) yaşadı.	f	315	471	252	292	169
	%	21,0	31,4	16,8	19,5	11,3
Online eğitim sırasında uzun süreli ekran önünde oturmadan dolayı sorunlar (aşırı hareketlenme, enerjisini atamama gibi) yaşadı.	f	389	450	252	254	154
	%	25,9	30,0	16,8	16,9	10,4
Online eğitim sırasında hareketsizliğe bağlı olarak kilo artışı oldu.	f	270	408	250	360	209
	%	18,0	27,2	16,7	24,0	14,1
Uzaktan eğitim sırasında kendisini mutsuz hissetti.	f	333	430	257	290	190
	%	22,2	28,7	17,1	19,3	12,7
Uzaktan eğitim sırasında kendisini yalnız hissetti.	f	321	415	229	324	211
	%	21,4	27,7	15,3	21,5	14,1

Tablo 4.19 incelendiğinde "Uzaktan eğitim sırasında göz sağlıklarıyla ilgili sorunlar yaşadılar" maddesine velilerin %20,7'sinin kesinlikle katıldığı, %25,4'ünün kısmen

katıldığı, %17,3'ünün kararsız kaldığı,%21,9'unun kısmen katılmadığı ve %14,7'sinin kesinlikle katılmadığı görülmüştür. Katılımcı velilerin öğrencilerinin yarıya yakını göz problemi yaşamış olup diğer yarısı ise herhangi bir göz sorunu yaşamamıştır. Öğrenciler "*Uzaktan eğitim sürecinde ders haricinde bilgisayar başında çok vakit geçirdi"* maddesine öğretmenlerin %21,6'sı kesinlikle katıldığını, %26,9'u kısmen katıldığını, %15,2'si kararsız kaldığını, %20,7'si kısmen katılmadığını ve %15,6'sı kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Katılımcı velilerin yanıtlarına göre öğrenciler uzaktan eğitimde ders dışında bilgisayarda vakit geçirdiğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin "*Uzaktan eğitim sırasında bilgisayar oyunlarını daha çok oynamaya başladı"* maddesine velilerin %22,7'sikesinlikle katıldığını, %23,9'u kısmen katıldığını, %15,8'i kararsız kaldığını, %20,1'i kısmen katılmadığını ve %17,5'i kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan velilerin verdikleri cevaplar incelendiğinde uzaktan eğitimde öğrencilerin bilgisayar v.b başında kalmaları öğrencilerin teknoloji bağımlılıkları da arttığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin "*Uzaktan eğitim sırasında dikkat dağıtıcı aktivitelerden (Bilgisayar oyunlarından ve Sosyal medya uygulamalarından vb.) uzak durmakta zorlandı"* maddesine velilerin %28,5'i kesinlikle katıldığını, %28,5'i kısmen katıldığını,%14,9'u kararsız kaldığını, %15,5'i kısmen katılmadığını ve %12,6'sı kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir. İlkokul öğrencilerinin verdikleri yanıtlar tablo 4.20'de ve tablo 4.21'de yer almaktadır. Tablo 4.20 incelendiğinde "*Online eğitim sırasında bilgisayar başında oturma bozukluklarına bağlı sorunlar (kamburluk, sırt ağrısı vb.) yaşadım*" maddesine katılımcı öğrencilerin %41,5'i "Evet", %42,1'i "Bazen", %16,4'ü "Hayır" yanıtını vermişlerdir. Öğrencilerin verdiği yanıtlara bakıldığında öğrenciler uzun süre ekran karşısında kalmaya bağlı sağlık sorunları yaşamıştır. "*Online eğitim sırasında uzun süreli ekran önünde oturmadan dolayı sorunlar (aşırı hareketlenme, enerjimi atamama gibi) yaşadım" maddesine* öğrenciler 44,6'sı "Evet", %40,4'ü "Bazen", %15,0'ı "Hayır" cevabını vermişlerdir. *Online eğitim sırasında hareketsizliğe bağlı olarak kilo aldım*" maddesine katılımcı öğrencilerin 41,1'i "Evet", %38,2'si "Bazen", %20,7'si "Hayır" yanıtını vermişlerdir. Öğrencilerin verdiği yanıtlar incelendiğinde bir çoğu uzun süreli hareketsiz kalmaktan kilo aldığı belirtmişlerdir.

Tablo 4.19: Velilerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin sağlıklarına ilişkin görüşleri-2

Sorular		Kesinlikle Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Uzaktan eğitim sırasında göz sağlığıyla ilgili sorunlar yaşadı.	f	311	381	260	328	217
	%	20,7	25,4	17,3	21,9	14,7
Uzaktan eğitim sürecinde ders haricinde bilgisayar başında çok vakit geçirdi.	f	323	404	228	311	234
	%	21,6	26,9	15,2	20,7	15,6
Uzaktan eğitim sırasında bilgisayar oyunlarını daha çok oynamaya başladı.	f	240	359	237	302	262
	%	22,7	23,9	15,8	20,1	17,5
Uzaktan eğitim sırasında dikkat dağıtıcı aktivitelerden (Bilgisayar oyunlarından ve sosyal medya uygulamalarından vb.) uzak durmakta zorlandı.	f	428	428	223	233	189
	%	28,5	28,5	14,9	15,5	12,6

Tablo 4.20 incelendiğinde "*Uzaktan eğitim sırasında kendimi mutsuz hissettim*" maddesine katılımcı öğrencilerin %42,6'sı "Evet", %40,8'i "Bazen", %16,6'sı "Hayır" yanıtını vermişlerdir. Öğrencilerin verdiği yanıtlara bakıldığında öğrencilerin çoğu uzaktan eğitimde kendilerini mutsuz hissetmiştir. "*Uzaktan eğitim sırasında kendimi yalnız hissettim" maddesine* öğrenciler 44,6'sı "Evet", %39,6'sı "Bazen", %18,1'i "Hayır" cevabını vermişlerdir.

Tablo 4.20:İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde sağlıklarına ilişkin görüşleri-1

Sorular		Evet	Bazen	Hayır
Online eğitim sırasında bilgisayar başında oturma bozukluklarına bağlı sorunlar (kamburluk, sırt ağrısı vb.) yaşadım.	f	623	631	246
	%	41,5	42,1	16,4
Online eğitim sırasında uzun süreli ekran önünde oturmadan dolayı sorunlar (aşırı hareketlenme, enerjimi atamama gibi) yaşadım.	f	669	606	225
	%	44,6	40,4	15,0
Online eğitim sırasında hareketsizliğe bağlı olarak kilo aldım	f	617	573	310
	%	41,1	38,2	20,7
Uzaktan eğitim sırasında kendimi mutsuz hissettim.	f	639	612	249
	%	42,6	40,8	16,6
Uzaktan eğitim sırasında kendimi yalnız hissettim.	f	669	594	271
	%	44,6	39,6	18,1

Tablo 4.21'e bakıldığında "*Uzaktan eğitim sırasında göz sağlığımla ilgili sorunlar yaşadım*" maddesine katılımcı öğrencilerin 38,7'si "Evet", %41,2'si "Bazen", %20,1'i "Hayır" yanıtını vermişlerdir. Öğrenciler pandemi döneminde yapılan uzaktan eğitim döneminde göz sağlığı ile ilgili sorunlar yaşamışlardır. "*Uzaktan eğitim sürecinde ders haricinde bilgisayar başında çok vakit geçirdim*" maddesine katılımcı öğrencilerin %40,9'u "Evet", %35,5'i "Bazen", %23,6'si "Hayır" yanıtını vermişlerdir. Öğrencilerin verdiği yanıtlara bakıldığında öğrenciler bilgisayarı hem derste hem de ders haricinde kullanmıştır. "*Uzaktan eğitim sırasında bilgisayar oyunlarını daha çok oynamaya başladım*" maddesine öğrenciler 43,6'sı "Evet", %35'i "Bazen", %21,4'ü "Hayır" cevabını vermişlerdir. "*Uzaktan eğitim sırasında dikkat dağıtıcı aktivitelerden (Bilgisayar oyunlarından ve Sosyal medya uygulamalarından vb.) uzak durmakta zorlandım*" maddesine katılımcı öğrencilerin 54,5'i "Evet", %31,4'ü "Bazen", %14,1'i "Hayır" yanıtını vermişlerdir. Katılımcı öğrencilerin birçoğu uzaktan eğitim döneminde ders dışı dikkat dağıtan aktivitelerden uzak durmakta zorlanmışlardır.

Tablo 4.21:İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde sağlıklarına ilişkin görüşleri-2

Sorular		Evet	Bazen	Hayır
Uzaktan eğitim sırasında göz sağlığımla ilgili sorunlar yaşadım.	f	581	618	301
	%	38,7	41,2	20,1
Uzaktan eğitim sürecinde ders haricinde bilgisayar başında çok vakit geçirdim.	f	613	533	354
	%	40,9	35,5	23,6
Uzaktan eğitim sırasında bilgisayar oyunlarını daha çok oynamaya başladım.	f	654	525	321
	%	43,6	35,0	21,4
Uzaktan eğitim sırasında dikkat dağıtıcı aktivitelerden (Bilgisayar oyunlarından ve Sosyal medya uygulamalarından vb.) uzak durmakta zorlandım.	f	818	471	211
	%	54,5	31,4	14,1

4.7. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde akran zorbalığına ilişkin bulgular

Araştırmada, ilkokul öğretmenlerine, öğrenci velilerine ve öğrencilerine 2020 ve 2021 yıllarında uygulanan uzaktan eğitim sırasında öğrencilerinin akran zorbalığına ilişkin sorular yönetilmiştir. Bu genel başlık altında uzaktan eğitim sırasında öğrencilerin birbirlerine lakap takıp alay edip etmediği ve birbirlerine karşı argo veya küfürlü konuşup konuşmadıkları konularında 2 soru yer almaktadır. İlkokul öğretmenlerinin verdikleri yanıtlar Tablo 4.22'de yer almaktadır. Tablo 4.22 incelendiğinde "*Uzaktan eğitim sırasında arkadaşları tarafından birden fazla kez alay edilen ya da isim takılan öğrenciler oldu*" maddesine öğretmenlerin %6,5'inin kesinlikle katıldığı, %11,5'inin kısmen katıldığı, %11,8'inin kararsız kaldığı, %49,3'ünün kısmen katılmadığı ve %20,9'unun kesinlikle katılmadığı görülmüştür. "*Uzaktan eğitim sırasında birden fazla kez küfür tarzı sözleri duydular ya da okudular*" maddesine öğretmenlerin %6,6'sı kesinlikle katıldığını, %12,8'i kısmen katıldığını, %9,7'si kararsız kaldığını, %47,7'si kısmen katılmadığını ve %23,2'i kesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir.

Tablo 4.22: Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin akran zorbalığına ilişkin görüşleri

Sorular		Kesinlikle Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Uzaktan eğitim sırasında arkadaşları tarafından birden fazla kez alay edilen ya da isim takılan öğrenciler oldu.	f	98	173	177	739	313
	%	6,5	11,5	11,8	49,3	20,9
Uzaktan eğitim sırasında birden fazla kez küfür tarzı sözleri duydular.	f	99	192	145	716	348
	%	6,6	12,8	9,7	47,7	23,2

İlkokul öğrenci velilerinin verdikleri yanıtlar Tablo 4.23'de yer almaktadır. Tablo 4.23 incelendiğinde "*Uzaktan eğitim sırasında birden fazla kez alay edildi ya da arkadaşları tarafından isim takıldı"* maddesine velilerin %16,2'sinin kesinlikle katıldığı, %17'sinin kısmen katıldığı, %15,2'sinin kararsız kaldığı, %27,7'sinin kısmen katılmadığı ve % 23,9'unun kesinlikle katılmadığı görülmüştür."*Uzaktan eğitim sırasında birden fazla kez küfür tarzı sözleri duydu ya da okudu*" maddesine velilerin %18,1'i kesinlikle katıldığını, %17,9'u kısmen katıldığını, %16,1'i kararsız kaldığını, %25'i kısmen katılmadığını ve%22,9'ukesinlikle katılmadığını belirtmişlerdir.

Tablo 4.23: Velilerin uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin akran zorbalığına ilişkin görüşleri

Sorular		Kesinlikle Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Uzaktan eğitim sırasında birden fazla kez alay edildi ya da arkadaşları tarafından isim takıldı.	f	243	255	228	415	359
	%	16,2	17,0	15,2	27,7	23,9
Uzaktan eğitim sırasında birden fazla kez küfür tarzı sözleri duydu ya da okudu.	f	272	269	241	375	343
	%	18,1	17,9	16,1	25,0	22,9

İlkokul öğrencilerinin verdikleri yanıtlar Tablo 4.24'de yer almaktadır. Tablo 4.24 incelendiğinde "*Uzaktan eğitim sırasından birden fazla kez alay edildim ya da arkadaşlarım tarafından isim takıldı" maddesine* katılımcı öğrencilerin %30,1'i "Evet", %28,5'i "Bazen", %41,3'ü "Hayır" yanıtını vermişlerdir. "*Uzaktan eğitim sırasında birden fazla kez küfür tarzı sözleri duydum ya da okudum*" maddesine katılımcı öğrencilerin 27,1'i "Evet", %27,8'i "Bazen", %45,1'i "Hayır" cevabını vermişlerdir.

Tablo 4.24: İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde akran zorbalığına ilişkin görüşleri

Sorular		Evet	Bazen	Hayır
Uzaktan eğitim sırasından birden fazla kez alay edildim ya da arkadaşlarım tarafından isim takıldı.	*f*	452	428	620
	%	30,1	28,5	41,3
Uzaktan eğitim sırasında birden fazla kez küfür tarzı sözleri duydum ya da okudum.	*f*	407	417	676
	%	27,1	27,8	45,1

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, pandemi döneminde Türkiye genelinde yürütülen uzaktan eğitim sürecinin ilkokul öğrencilerinin akademik başarılarına, sosyalleşme şekillerine, öz disiplin becerilerine, sağlıklarına, teknolojik bilgi ve becerilerine, psikomotor becerilerine ve akran zorbalığı davranışlarına etkisi incelenmiştir. Bu bölümde, araştırmanın sonuçları, sınırlılıkları ve önerileri verilmiştir. Sonuçlar alt problemler doğrultusunda 7 başlık altında incelenmiştir.

5.1. Sonuçlar

Araştırmada uzaktan eğitimin öğrenci üzerindeki etkisi geniş bir perspektiften ele alınmıştır. Aşağıda her bir alt probleme yönelik araştırma sonuçları verilmiştir.

5.1.1. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde akademik başarılarına yönelik sonuçlar

Araştırmada, Covid 19 sürecinde uzaktan eğitime katılan ilkokul öğrencilerinin akademik başarı durumları öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri alınarak incelenmiştir. Araştırmada, öğrencilerin ve öğretmenlerin çoğunluğu derslerin uygulamalı işlendiğini belirtirken veliler bunun aksini ifade etmişlerdir. Derslerin uygulamalı işlenip işlenmemesi konusunda veli görüşlerinin diğer katılımcılara göre farklılaşmasının nedeni velilerin online dersler sırasında sürekli öğrencilerin başlarında olmamalarından kaynaklanmış olabilir. Araştırma sonuçları Cülha ve Yılmaz (2021)'ın uzaktan eğitimde beden eğitimi dersinin uygulamalı işlenip işlenmesine yönelik öğretmen görüşlerini inceledikleri çalışma ile örtüşmektedir. Cülha ve Yılmaz (2021) uzaktan eğitimde de çeşitli zorluklara rağmen derslerin uygulamalı olarak işlenebileceğini vurgulamışlardır. Uygulamalı eğitimin, eğitimde kalıcılığı artırdığı düşünüldüğünde uzaktan eğitimde tamamıyla uygulamalı eğitim yapılamaması bir dezavantaj olarak görülebilir. Carlson ve Sullivan (1999) uygulamalı derslerde yaparak ve yaşayarak öğrenmenin daha kalıcı ve öğretici olduğunu vurgulamıştır. Bir başka deyişle, uygulama temelli öğrenme, öğrencilerin bilgileri yaşanılan olaylara dâhil etmelerine ve öğrencilerin daha çok bilgiyi

saklamasına imkân tanımaktadır (Cridlin, 2007). Uygulamalı yapılan derslerin, teorik bilgileri davranışa dönüştürmede daha etkili olduğu söylenebilmektedir. Yapılan çalışma uzaktan eğitim sırasında derslerin uygulamalı olarak işlenebileceğini ve ya uzaktan eğitimin derslerin uygulamalı olarak işlenmesine bir engel olmadığını işaret etmektedir. Şüphesiz çocukların konsatrasyon sorunu yaşadığı, bilgisayar becerilerinin gelişmediği ve yazma okuma gibi kritik becerilerin geliştiği ilkokul birinci sınıf öğrencilerini bu kapsam dışında bırakmak gerekmektedir. Türkiye'de de ilkokul birinci sınıflarda covid 19 sürecindeki uygulamalar diğer gruplardan farklılaştırılarak onların yüz yüze eğitime katılmasına öncelik tanınmıştır (Aruğaslan, vd., 2022)

Araştırmada yüz yüze eğitimde derslerin online eğitime göre daha kolay anlaşıldığı sonucuna ulaşılmaktadır. Bu bağlamda Ortaokul ve liselerde görev yapan 12 öğretmenin katıldığı ve Kaplan ve Alkan (2022)'ın "*Küresel Salgın Sürecinde Öğrenci Başarısı*" adlı çalışması da bu sonucu desteklemektedir. Kaplan ve Alkan (2022)'ın çalışmasında öğrencilerin genel olarak uzaktan eğitim sırasında soyut konuları anlamakta zorlandığı sonucu çıkmış olup araştırma sonucu ile örtüşmektedir. Araştırmada katılımcı görüşlerine göre uzaktan eğitime katılan ilkokul öğrencilerinin özgüvenlerinin genel olarak düşmediği sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırmada öğrenci notlarıyla ilişkili sorulara verilen cevaplara bakıldığında uzaktan eğitimde akademik başarının düşmediği yorumu yapılabilmekte fakat pandemi sürecinde öğrencileri değerlendirebilecek bir sınavın yapılamaması ve ders notlarının öğrencilerin uzaktan eğitime katılımlarına göre belirlenmesi durumu göz önünde bulundurulduğunda akademik başarıya ilişkin net bir sonucun ortaya çıkmayacağı düşünülmektedir. Bawa (2016)'ya göre çevrimiçi eğitimde birçok avantajlar olmasına rağmen, öğrencilerin tümünün tam anlamıyla başarılı olamadığı ve başarının geleneksel yüz yüze eğitime göre %10 ile %20 arasında daha az olduğu görülmüştür. Bu bakımdan yapılan çalışmaya bakıldığında başarı sadece öğrenci notları ile değerlendirilirse sonuçlar Bawa (2016)'nın yaptığı çalışma ile örtüşmemektedir. Bu bakımdan öğrenci başarısını sadece notlarla değerlendirmenin yanlış olacağı düşünülmektedir. Atik (2021) ise uzaktan eğitim sırasında özellikle

okuma ve yazma becerilerinin kazandırıldığı ilkokul birinci sınıfta sorun yaşandığını ortaya koymuştur.

Uzaktan eğitime katılan öğrencilerin motivasyonlarına ilişkin soruda katılımcılar ilkokul öğrencilerinin yüz yüze eğitimde motivasyonlarının daha fazla olduğunu belirtmişlerdir. Şimşek (2022)'in uzaktan eğitimde bir öğrencinin motivasyonunu incelendiği çalışmasında da öğrencinin süreç sırasında birçok değişkenden etkilendiğini ifade etmiştir. Öğrencinin uzaktan eğitim gördüğü ev ortamında yaşadığı sorunlar, sosyal çevresinde yaşadığı sorunlar ya da teknik problemlerin öğrencinin motivasyonunun ve derslere karşı ilgisinin düşmesine neden olduğunu belirtmiştir. Şimşek (2022), yüz yüze eğitimde pek rastlanmayan durumları uzaktan eğitimin en önemli problemleri arasında göstermiştir. Bu bakımdan çalışmanın sonucu Şimşek (2022)'nin çalışmasının sonucu ile örtüşmekte olduğu görülmektedir.

Uzaktan eğitimin devamına ilişkin soruya katılımcıların çoğunluğu uzaktan eğitimin devam etmesini istediğini belirtmişlerdir. Uzaktan eğitimde konuların daha zor anlaşıldığı sonucuna rağmen uzaktan eğitimin devam etmesinin istenmesi çelişki oluşturmakla birlikte uzaktan eğitime katılmak öğrenciler açısından daha kolay olması, okula gidiş gelişte vakit harcanmaması ve öğrencilerin bilgisayarların başında eğlenceli vakit geçirmesi nedeniyle tercih edildiği düşünülmektedir. Bu sonuç Bahçeşehir üniversitesinin yayınladığı raporla teyit edilmiştir. Bahçeşehir üniversitesi tarafından yayınlanan uzaktan eğitim konulu rapora göre öğrencilerin yaklaşık yüzde 75'lik bir kısmı uzaktan eğitimin eğlenceli olduğunu belirtmişlerdir (BAU, 2022).

5.1.2. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde teknolojik bilgi ve becerilerine yönelik sonuçlar

Günümüz koşullarında teknolojiyi kullanmak ayrıcalık olmaktan çok zorunluluk haline gelmektedir. İnsanların sürekli değişen ve gelişen teknolojiye ayak uydurması, teknolojik gelişmeleri takip etmeleri, teknolojinin oluşturduğu imkânlardan yararlanması için tutum, beceri, bilgi ve alışkanlık kazanmaları gerekmektedir. Akkoyunlu (1995)'a göre eğitim yolu ile insanların bilgilere ulaşma, bilgileri

düzenleme, bilgileri değerlendirme, bilgileri sunma ve iletişim kurmaları amaçlanır. Bu bakımdan öğrenciler uzaktan eğitimde iletişim kurmak, bilgi almak, bilgileri düzenleyip değerlendirmek amacıyla teknolojik iletişim araçlarından faydalanmaya çalışmışlardır. Araştırmada katılımcılardan uzaktan eğitimde öğrencilerinin teknolojik bilgi ve becerilerine ilişkin görüşleri bir madde de alınmıştır. Akgül ve Oran (2020), sosyal bilgiler öğretmenlerinin, ortaokul öğrencilerinin ve öğrenci velilerinin pandemi sürecindeki uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin incelendiği çalışmada da benzer sonuçların ortaya çıktığını belirtmişlerdir. Bu bakımdan çalışmanın sonuçları birbirleri ile örtüşmektedir.

5.1.3. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde sosyalleşme şekillerine ilişkin sonuçlar

Pandemi dönemi, öğrencilerin tüm eğitimini etkilediği gibi sosyal ortamlarını ve sosyalleşmelerini de etkilemiştir. Bu kapsamda çalışmada öğrencilerin sosyalleşme şekillerine yönelik katılımcıların görüşleri alınarak beş madde de incelenmiştir.

Uzaktan eğitim sırasında görüntülü iletişim araçlarıyla sosyalleşmeye ilişkin soruya katılımcıların geneli öğrencilerin görüntülü iletişim araçlarıyla sosyalleşme sağladıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin her dönemde olduğu gibi pandemi döneminde de sosyalleşmeye ihtiyaç duymalarından dolayı görüntülü iletişim araçlarıyla bile olsa sosyalleşme sağlanması öğrenci açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Öğrenciler yüz yüze eğitimde okulda daha çok öğretmen ve arkadaşlarıyla birliktedirler. Fakat pandemi döneminde daha çok ailelerinin yanında bulunmuşlardır. Bu bakımdan öğrenciler için bir ihtiyaç olan sosyalleşme aile ortamında olması gerekmektedir. Bu kapsamda uzaktan eğitimde tabu, satranç, mandala tarzı oyunların sosyalleşmeyi artırdığı söylenebilmektedir.

Pandemi sürecinde kapanmalar ile kısıtlanan sosyalleşme evresinde bulunan alt yaş gruplarının sosyal çevresi ile ilişkileri ve yaşıtlarıyla etkileşimleri olumsuz yönde etkilenmektedir. Bu etki psikolojik gelişimleri açısından büyük önem arz etmektedir (UNICEF, 2020). Bu süreçte öğrenciler sosyalleşme ihtiyacını farklı yollarla karşılamaya çalışmışlardır. Çalışmadaki bulgulardan hareketle salgın şartlarına

rağmen öğrenciler sokakta arkadaşlarıyla vakit geçirerek sosyalleşme ihtiyaçlarını karşıladıkları söylenebilmektedir.

Pandemi döneminde hastalığa yakalanma riskini azaltmak amacıyla alınan tedbirler sonucu düşüş gösteren okul ve akran etkileşimi, evde kalınan sürenin artması ve yalnız kalma duygusu, dışarıda yapılan sosyal etkinliklerin azalması, yeme, uyku gibi gün içi aktivitelerin bozulması ya da zarar görmesi, ergen çocuklar başta olmak üzere birçok çocukta anksiyete, depresyon, uyku bozuklukları ve yeme bozuklukları gibi çeşitli ruhsal sorunlara neden olmaktadır (Yektaş, 2020). Bu bakımdan bu süreçte insanlar arasındaki sosyalleşmenin önemi net bir biçimde algılanmıştır. Bunun sonucunda uzaktan eğitim sırasında farklı sosyalleşme ortamları oluşturmaya çalışmışlardır. İnternet tabanlı programlarla sosyalleşme ve etkileşimde bulunma buna örnek olabilir. Çalışmaya göre katılımcıların birçoğu uzaktan eğitimin sosyalleşmeyi azalttığı görüşünde olsalar da öğrencilerin farklı araç ve yollar kullanarak her ne kadar yüz yüze eğitimde olduğu kadar olmasa da sosyalleşme ihtiyacını karşıladıklarını belirtmişlerdir. Bu bağlamda çalışma Karakuş ve Yanpar Yelken (2020)'in uzaktan eğitim alan üniversite öğrencilerinin sosyal bulunuşluklarının incelendiği çalışma ile örtüşmektedir. Karakuş ve Yanpar Yelken (2020), öğrencilerin pandemi sırasında sosyalleşmenin kısıtlı olduğu ve öğrencilerin desteklenmesinin gerektiğini belirtmişlerdir.

5.1.4. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde psikomotor becerilerine ilişkin sonuçlar

Adams (1987)'ye göre psikomotor becerinin kendi yapısı içerisinde üç özelliği vardır. Bunlardan birincisi davranışsal alana ait olmasıdır. İkincisi öğrenilebilen bir yetenek olmasıdır. Üçüncü özeliği ise belirli bir amaca bağlı olarak yapılmasıdır. Sayılan özelliklerden özetle psikomotor beceri, yeteri kadar eğitimle çok fazla zamana ve enerjiye ihtiyaç duymadan istenilen davranışı yüksek seviyede performansa dönüştürme süreci olarak ifade edilebilir. Araştırmada katılımcılardan online eğitimde öğrencilerin psikomotor gelişimlerine ilişkin bazı cevaplar istenmiştir. Bu kapsamda çalışmada öğrencilerin psikomotor becerileri üç maddede incelenmiştir.

Çalışmada psikomotor beceriye ilişkin sorulan sorulardan elde edilen veriler ışığında öğrencilerin kaba motor ve ince motor becerilerini geliştirmek için bazı çalışmalar yaptıkları tespit edilmiştir. Bu bağlamda Uşun (2006) tarafından yapılan çalışmaya bakıldığında uzaktan eğitim sırasında psikomotor becerilerin kazandırılmasında etkili olamayacağını belirtmiştir. Bu ifade çalışma bulgularıyla örtüşmemektedir. Diğer bir çalışma olan Ramos-Morcillo ve ark. (2020) yaptığı çalışmaya bakıldığında ise yine yapılan araştırmanın bu çalışma ile örtüşmediği tespit edilmiş olup Ramos-Morcillo ve ark. (2020) uzaktan eğitim sırasında psikomotor becerilerin kazanılmasının neredeyse imkânsız olduğunu belirtmiştir.

5.1.5. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde öz disiplin becerilerine ilişkin sonuçlar

Amaç belirleme, zor görevleri yerine getirme konusunda çaba harcama, zamanı verimli kullanma, bireyin kendi performansını kendinin gözlemlemesi gibi öz disiplin becerileri sadece okullarda akademik başarıyı yükseltmek amacıyla değil, aynı anda alanında bilgili ve uzman yazarların, sanatçıların, sporcuların ve bilim insanlarının hayatlarında da kilit bileşenlerdir (Ramdass ve Zimmerman, 2011). Bu bakımdan öz disiplin becerileri insan için çok önemlidir. Çalışmada öğrencilerin öz disiplin becerilerine ilişkin katılımcıların verdiği yanıtlar beş maddede ele alınmıştır.

Uzaktan eğitimde öğrencilerin ders takiplerine ilişkin Alanoğlu ve Atalan (2021)'ın çalışmasına bakıldığında ise ortaokul öğrencilerinin online eğitim sırasında yapılan dersleri takip etme zorunluluğunun kendilerine ait olması sorumluluk bilinci ve zamanı etkin kullanma gibi etkenler öz disiplin becerilerini olumlu etkilemiştir. Bu bakımdan çalışmanın sonucu Alanoğlu ve Atalan (2021)'ın çalışmasının sonucuyla örtüşmektedir.

Dede ve diğerleri (2021) tarafından yapılan çalışmada Covid 19 döneminde Trabzon ilindeki ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitimde derse katılıp katılmama durumları ve öz düzenleme, öz disiplin becerisi arasındaki ilişkinin değinildiği çalışmaya bakıldığında derslere katılan öğrencilerin öz disiplin ve öz düzenleme becerilerinin

katılmayanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu bakımdan araştırmada derslere mazeretsiz katılmama durumu öğrenci öz disiplinini olumsuz etkilemektedir. Bu kapsamda yapılan çalışma Dede ve diğerleri (2021) tarafından yapılan çalışmanın sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Öğrenciler yüz yüze eğitime devam ederken genel itibariyle ders programına bakarak ders materyallerini hazırlamaktaydı. Bu bağlamda öğrenciler yüz yüze eğitimdeki sorumluluklarını uzaktan eğitim sırasında da devam ettirdikleri tespit edilmiştir.

Online eğitimden bağımsız olarak düşünüldüğünde ödevler; öğrenmenin okulun dışında da devam etmesi, ek öğrenme imkânı vermesi, çalışma alışkanlığı ve disiplini kazandırması bakımından eğitim ve öğretimin önemli bir parçası olarak kabul edilmektedir (Sullivan ve Sequeeira, 1996). Okulda öğrenilen derslerin, öğretilen konuların evde örneklerle tekrar ederek kalıcı öğrenmeyi sağlayan ders dışı etkinlikleri tamamıdır (Gün,1995). Ödevler akademik beceri ve bilgi kazandırmanın yanında çalışma öz disiplini, öz düzenleme, sorumluluk alma, verimli zaman planlaması yapma gibi bir takım yaşam becerileri kazandırmaktadır (Kapıkıran ve Kıran, 1999). Yüz yüze eğitimde öğrencilerin öğretmenleri tarafından kontrolü uzaktan eğime göre daha kolay olduğu söylenebilmektedir. Bu bakımdan öğrencilerin öğretmenleri tarafından verilen görevler yüz yüze eğitimde yapılma ihtimali daha fazla olabilmektedir. Kılıç ve Beldağ (2021) tarafından Rize ilinde görev yapan 23 sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerinin alındığı çalışma ile benzer sonuçları vermektedir. Bu bağlamda uzaktan eğitim sürecinde öğrenciler ödevlerini zamanında yapmakta zorlandığı tespit edilmiştir.

5.1.6. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde beden ve ruh sağlıklarına ilişkin sonuçlar

Teknolojinin hızla gelişmesiyle üzerinde ekran olan ve ekrana bağlı olarak kullanılan teknolojik aletler bireylerin yaşamında büyük yer kaplamaya başlamıştır ve bu aletler bireyin yaşamında sahip olduğu yerlerini büyütmeye devam etmektedirler (Deniz, 2022). Eğlenceli zaman geçirme araçları olarak tanımlanan bu makinelerin birçok zararı da söz konusudur. Özellikle çocuklar üzerindeki etkisi diğer yaş gruplarına

göre daha fazla olmaktadır. Dijital teknolojilerden en çok genç beyinler etkilenmektedir (Small ve Vorgan, 2008). Bu kapsamda araştırmada ilkokul öğrencilerinin çevrimiçi eğitiminde beden ve ruh sağlıklarına ilişkin katılımcıların verdiği yanıtlar dokuz maddede incelenmiştir.

Yapılan birçok çalışmada dijital teknolojilerde zaman geçirmenin hareket eksikliğinden dolayı bilek, boyun, sırt ve diz ağrılarına sebep olduğu söylenebilir (Ateş ve Saltalı, 2019; Miyao vd., 1997; Saito vd., 2000). Çalışmada online eğitim sırasında oturma bozukluklarına bağlı sorunların olup olmadığına ilişkin katılımcı görüşleri incelendiğinde katılımcıların çoğu öğrencilerin sırt ağrısı, kamburluk, v.s. yaşadığını belirtmişlerdir. Bu bakımdan yapılan çalışma Ateş ve Saltalı (2019) tarafından yapılan çalışmanın sonucunu desteklemektedir. Yine online eğitim sırasında öğrencilerin uzun süreli ekran karşısında kalmaya bağlı olarak enerjinin atılamaması ve aşırı hareketlenmenin olduğu gibi durumlar tespit edilmiştir.

Salgın sürecinde hastalığa yakalanmamak amacıyla alınan önlemler kapsamında zamanlarının çoğunu evde geçiren çocuklar bir çok davranış değişikliği ve obezite açısından risk altındadır (Rundle, vd., 2020). Araştırmada ilkokul öğrencilerin kilo alıp almadığını ilişkin görüşler incelendiğinde öğrencilerin bu dönemde kilo problemi yaşadığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda Canan ve diğerleri (2014)'ne göre çocukların uzun süre dijital medya kullanması ve kullanım sıklıkların artması bazı riskleri içinde barındırabilir. Buna bağlı olarak ta dijital medyayı uzun süre kullanımı sonucunda beden kitle indeksinde bozulmalar yaşanabileceğini belirtmiştir. Bu bakımdan yapılan çalışma Canan ve arkadaşları (2014)'nın yaptığı çalışmayı desteklediği görülmektedir. Ayrıca yapılan diğer bir çalışmaya göre ekran karşısında harcanan vaktin 2 saatten daha fazla olması durumunda obeziteye yol açabileceği ilişkisi tespit edilmiştir (Steffen vd., 2009).

Yang vd, (2013) yaptığı araştırmaya göre 10-12 yaş aralığında çocukların ekran kullanımı günde 4 saat ve daha fazla ise çocuklarda bir şey yapmaya isteklerinde azalma, iştahsızlık, kolayca ağlama hüzünlü hissetme, yalnız hissetme, umutsuzluk oranının arttığı görülmüştür. Doğrukök ve diğerleri (2021) tarafından yapılan ve lise öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin algılarının incelendiği çalışmaya bakıldığında

öğrenciler uzaktan eğitim sırasında derslerden zevk almamakta ve mutsuz olduklarını ifade etmektedirler. Bu bakımdan yapılan çalışmanın sonucu ile Doğrukök ve diğerleri (2021) tarafından yapılan çalışmanın sonucu örtüşmektedir.

Uzaktan eğitim sırasında öğrencilerin göz sağlığına ilişkin görüşlerine göre öğrencilerinin göz sorunu yaşadığı belirlenmiştir. Çalışma Karaman, Çakmak ve Yerebakan (2021) uzaktan eğitim sürecinin hemşirelik öğrencilerinin üzerindeki etkilerinin inlendiği çalışma ile örtüşmektedir.

Dilci (2020)'nin yaptığı çalışmaya göre pandemi döneminde uygulanan sosyal kısıtlamaların getirdiği evde kalma zorunluluğunun kişileri dijital ve teknolojik araç ve gereçlerle daha çok vakit geçirmeye sevk ettiğini belirtmişlerdir. Güzel ve diğerleri (2020), pandemi sürecinde sosyal hayatların kısıtlanması ve evde vakit geçirmek zorunda kalan kişilerin ne yaptıklarına ilişkin çalışmada katılımcılara evde kaldıkları süredeki eğlence etkinliklerinin sorulduğunda katılımcıların birçoğu teknolojik aletler ile vakit geçirdiği ve eğlendiği sonucu ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte kişilerin sosyal medya kullanımında da belirgin artış olduğu belirlenmiştir. Sosyal medya kullanımında artışın olması kişilerin teknolojik bağımlılık seviyelerinde de artışa neden olduğu ifade edilmiştir. Bir diğer madde de ise öğrencilerin uzaktan eğitimde ders haricinde bilgisayar vb. başında çok zaman geçirdiği tespit edilmiştir.

King ve diğerleri (2020)'ne göre pandemi döneminde sosyal alan kısıtlaması nedeniyle evde kalma zorunluluğu artmış ve King ve diğerleri (2020) salgına bağlı karantinanın online oyunlara yönelimi artırdığı ifade etmiştir. Kısıtlama dönemi insanların vakit geçirebilecek işler aramakta olduğundan teknolojik aletlerin kullanımı artmış ve buna bağlı olarakta çevrimiçi oyunlarla daha çok zaman harcanabileceği söylenebilir. Araştırmacılar kişilerin sosyalleşmek adına pandeminin yarattığı olumsuz ortamdan uzaklaşmak için online oyunlara yöneldiği ifade edilmiştir. Pantling (2020) pandemi sürecinde Amerika Birleşik devletler merkezli bir Telekom firmasının verilerine online oyun için harcanan vaktin %75 oranında arttığını belirtmiştir. Tiyatro ve sinema gibi eğlence alanlarının kapalı olması insanları online oyun oynamaya yönlendirmiştir (Gough, 2020). Bu bağlamda

sorulan soruda öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde bilgisayar başında daha çok oyun oynadığı ve dikkat dağıtıcı aktivitelerden uzak duramadığı belirlenmiş olup araştırma Gough (2020) tarafından yapılan çalışma ile örtüşmektedir.

5.1.7. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları akran zorbalığına ilişkin sonuçlar

Akran zorbalığı davranışı okullarda öğrencilerin sıkça karşılaştığı bir şiddet davranışı olarak açıklansa da sadece okulla sınırlı olmayıp sosyal çevrede ve uzaktan eğitim sırasında da karşılaşılan bir durumdur.

Araştırmada online eğitimde ilkokul öğrencilerinin akran zorbalığına maruz kalıp kalmama durumları iki madde de incelenmiştir. Bu kapsamda uzaktan eğitim sırasında ilkokul öğrencilerinin arkadaşları tarafından lakap takılıp takılmadığı ve alay edilip edilmediği sorusuna katılımcıların birçoğu ilkokul öğrencilerine lakap takılmadığı ve alay edilmediği görüşünü bildirmişlerdir. Hamurcu (2020) tarafından Ankara ili Pursaklar ilçesinde ilkokul öğrencilerine yapılan çalışmaya bakıldığında ilkokul öğrencilerinin % 29'u hafta da 1-2 gün kendilerine lakap ya da hoşlanmadıkları isimlerle hitap edildiğini belirtmiştir. Bu bakımdan araştırmanın sonuçları Hamurcu (2020) tarafından yapılan çalışma ile benzerlik göstermiştir. Yüz yüze eğitimde yapılan bazı araştırmalara bakıldığında okullarda en çok rastlanılan şiddet türü fiziksel şiddet olduğu görülmekle birlikte uzaktan eğitim sırasında bu tip şiddetin olamayacağından öğrencilerden bazıları sözel şiddete başvurabileceği kanısına varılabilmektedir.

Uzaktan eğitimde ilkokul öğrencilerinin küfür tarzı sözler duyup duymadığına yönelik madde de ise katılımcıların geneli öğrencilerin küfür tarzı sözler duymadığını belirtmişlerdir. Hamurcu (2020)tarafından yapılan çalışmada haftada üç gün veya daha fazla kendilerine küfür veya hakaret edilen öğrenci oranının%14 olduğu belirtilmiştir. Öğrencilerin %38'i ise haftada 1-2 gün diğer öğrenciler tarafından kendilerine küfür edildiğini belirtmektedir. Araştırmanın sonucu Hamurcu (2020) tarafından yapılan çalışmanın sonucu tam olarak örtüşmese de aradaki farkın uzaktan eğitim sırasında ders kontrolünün öğretmende olmasından kaynaklanabilir.

5.2. Öneriler

Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

- Uzaktan eğitim sırasında öğrencilerin motivasyonu artırıcı eğitsel etkinliklerin artırılması öğrenci akademik başarısını olumlu yönde etkileyebilir. Bu bağlamda uzaktan eğitim sırasında öğrencilerin motivasyonu artırıcı eğitsel materyaller hazırlanması ve kullanılması önerilmektedir.

- Uzaktan eğitimde uygulamalı derslere ve içeriklere yönelik araç ve gereçlerin hazırlanmasına ve uzaktan sürecindeki sorun ve eksiklerin giderilmesine yönelik daha çok araştırma ve uygulama yapılması önerilmektedir.

- Uzaktan eğitim sırasında öğretmenlerin öğrencilerin ödevlerini takip etmelerini kolaylaştırmak amacıyla velilerle işbirliği yapmaları ve onlara bu konuda sorumlulukları olduğunun hatırlatmaları önerilmektedir.

- Öğrencilerin ev ödevlerini yapmasının akademik başarıya olan olumlu etkisi düşünüldüğünde öğretmenlerin ödev kontrolünü daha kolay yapmaları ve öğrencilerin ev ödevlerinin iletişim uygulamaları üzerinden gönderilebilmesi için çeşitli uygulamalardan (e-posta, okul uzaktan eğitim sistemleri ve bazı sosyal medya uygulamaları) faydalanmaları önerilmektedir.

- Uzaktan eğitim sürecinde performans ödevlerinin arttırılması ve ödev konusunda yapılmış araştırmaların artırılması önerilmektedir.

- Öğretmenlerin ve öğrencilerin uzaktan eğitim sırasında derslere etkin katılımlarını sağlamak amacıyla müzik dinletisi, tiyatro gibi sosyal etkinlikler ve aktivitelere yer verilmesi önerilmektedir.

- Öğrencilerin ders haricinde ekran karşısında daha fazla kalmalarını engellemek maksadıyla ailelerin çocuklarıyla daha fazla vakit geçirmeleri, beraber eğitici ve öğretici oyunlar oynayarak süreci daha iyi değerlendirmeleri önerilmektedir.

- Uzaktan eğitim sırasında ekran karşısında uzun süreli kalmak öğrencilerde aktivite kısıtlığı, beslenme ve uyku düzeninde bozukluklara ve obeziteye yol açabileceğinden ders aralarında yoga, esneme gibi spor faaliyetlerine yer verilmesi ve ailelerin evde bu tür faaliyetleri yapmaları için teşvik edilmesi önerilmektedir.

- Uzaktan eğitim sırasında akran zorbalığının önlenmesi amacıyla siber zorbalık ve nasıl ortadan kaldırılabileceği konusunda öğretmen ve yöneticilere hizmet içi eğitim verilmesiönerilmektedir.

- Akran zorbalığını uygulayan (zorba) veya maruz kalan (kurban) öğrencilerin profesyonel yardım almaları konusunda okulun aktif rol oynaması önerilmektedir.

- Pandemi süreci ve sonrasında öğrencilerin akademik başarılarını ve öz disiplinini değerlendiren çalışmalar artarken öğrencilerin sosyalleşmelerine ilişkin çalışmalara daha az rastlanmıştır. Bu bağlamda pandemi dönemi sonrası için öğrencilerin sosyalleşmelerine yönelik çalışmaların yapılması önerilmektedir.

- Uzaktan eğitim sürecinin ilkokul öğrencileri üzerindeki etkilerinin çok boyutlu (akademik başarıları, öz disiplin becerileri, sosyalleşme şekilleri, ruh ve beden sağlıkları, teknolojik bilgi ve becerileri, psikomotor becerileri, akran zorbalığı davranışları) incelendiği bu çalışmanın ortaokul, lise ve üniversite öğrencileri üzerindeki etkilerinin de incelenmesi gelecek çalışmalar için önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Adams, J. A. (1987). Historical review and appraisal of research on the learning, retention, and transfer of human motor skills. *Psychological Bulletin*, 101(1), 41- 74.

Adıgüzel, A. (2020). Salgın Sürecinde Uzaktan Eğitim Ve Öğrenci Başarısını Değerlendirmeye İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49, 253-271.

Akgül, M. (2000). *İnternetin önünü tıkayanlar.* Türk Kütüphaneciliği , 14 (4), 466-471

Akgül, G. ve Oran, M. (2020). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin, Ortaokul Öğrencilerinin Ve Öğrenci Velilerinin Pandemi sürecindeki Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri. *Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, lt 3/Sayı 2, 2020, s. 15-37

Akkoyunlu, B. (1995). Bilgi teknolojilerinin okullarda kullanımı ve öğretmenlerin rolü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 105-109.

Akpınar, Y. (2003). Öğretmenlerin yeni bilgi teknolojileri kullanımında yükseköğretimin etkisi: İstanbul okulları örneği. *The Turkish Online Journal of Education Technology, 2*(2), 79-96.

Akşar, B. G. (2022). *Uzaktan eğitimde uygulanan probleme dayalı öğrenme yönteminin 5. sınıf öğrencilerinin "insan ve çevre" ünitesindeki akademik başarılarına, kavramsal anlamalarına ve çevreye karşı tutumlarına etkisi*. Yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi. İstanbul.

Alakoç, Z. (2001). Genel olarak uzaktan öğretim ve konuya öğretim üyelerinin bakış açıları. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *3*, 403-413.

Alankuş, S. (2005). *Yeni İletişim Teknolojileri ve Medya*, İstanbul:Ips İletişim Vakfı Yayınları.

Alanoğlu, M., ve Atalan, B. D. (2021). Öğretmen Gözünden Covid-19 Süreci: Öğrencilerin Bağımsız Araştırma ve Öz-Düzenleme Becerilerine İlişkin Bir Durum Çalışması. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (39), 1-13.

Ally, M. (2007). Guest editorial: Mobile learning. *The International Review of Research in Open and Distance Learning*, 8(2), http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/article/view/451/918 .

Altıparmak, M. (2011). "E-Öğrenme ve Uzaktan Eğitimde Açık Kaynak Kodlu Öğrenme Yönetim Sistemleri", Malatya: Akademik Bilişim'11 - XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri Kitabı,ss.319-327.

Altun, E. (2020). *Eğitmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Pedagojik Yeterliliklerinin Uzaktan Eğitim Ders Videoları Aracılığıyla İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi. On dokuz Mayıs Üniversitesi. Samsun.

Arar, A. (1999). "Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi, Uzaktan Eğitim Uygulama Modelleri ve Maliyetleri", Birinci Uzaktan Eğitim Sempozyumu 15-16 Kasım 1999, Ankara: Kara Kuvvetleri Eğitim ve Doktrin Komutanlığı.

Arıcak, T. (2015). *Siber Alemin Avatar Çocukları: İnternet ve Gençlik İlişkisinin Bugünü ve Geleceği*, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Aruğaslan, E., Özaydın Özkara, B., ve Çivril H. (2022). Pandemi döneminde ilkokul birinci sınıf öğrenci velilerinin uzaktan eğitime yönelik görüşleri. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(4), 1419-1446.

Arslan, M. (2012). *Araştırma Yöntem ve Teknikleri*. Ders Notları, Harran Üniversitesi, Birecik Meslek Yüksekokulu.

Aslan, R. (2020) Tarihten Günümüze Epidemiler, Pandemiler ve Covid-19. *Ayrıntı Dergisi*, 8(65), 35-41.

Ashford, N. (2015). Özgür toplumun ilkeleri. (Çev. Can Madenci), 4. Baskı, Liberte Yayınları.

Ateş, A. ve Altun, E. (2008). Bilgisayar öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Gazi University Journal of Gazi Educational Faculty (GUJGEF)*, 28(3), 125-145.

Ateş, M. A., ve Saltalı, N. D. (2019). KKTC'de yaşayan 5-6 yaş çocukların tablet ve cep telefonu kullanımına ilişkin ebeveyn görüşlerinin incelenmesi. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, *5*(1), 62-90.

Atik, D. ve Tar, E. (2020). Pandemi Döneminde Çocuklarda Obezite Riski. *Diyabet, Obezite ve Hipertansiyonda Hemşirelik Forumu Dergisi*, 12, 37-41.

Atik, H. ve Avcı, F. (2021) Uzaktan Eğitim Sürecinde İlk Okuma-Yazma Öğretiminde Eğitim Teknolojilerini Kullanan 1. Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Zorluklar ve Çözüm Önerileri. *International Journal of Contemporary Educational Studies (IntJCES)*

Aydemir, İ., Ünal ,V., Gönültaş, B., Öngören, B., Kuruçay, N. (2022) Covid-19 salgını sürecindeki uzaktan eğitim modeline yönelik sosyal hizmet öğrencilerinin görüşleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 8(2): 124-150.

Aydın, C. H. (2002). Uzaktan Eğitimin Geleceğine İlişkin Eğilimler. *Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu* .

Aydın, C. H. (2011). Açık ve uzaktan öğrenme: öğrenci adaylarının bakış açısı. Ankara. Pegem Akademi

Aydın, F. (2017). *Teknoloji Bağımlılığının Sınıf Ortamında YarattığıSorunlara İlişkin Öğrenci Görüşleri*. Yüksek lisans tezi.Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Ayhan, B., ve Çavuş, S. (2014). Computer Game Addıctıon: A Fıeld Study On Adolescents, 12. *International Symposium Communication in the Millennium.* 15-18 June, Eskişehir, ss. 197- 208.

Aziz, A. (1982). *Radyo ve televizyonla eğitim.* Ankara Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Merkezi (EFAM). Ankara: Sevinç Matbaası.

Bal, H. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Nicel Araştırma Yöntemi.* Türkiye: Fakülte Kitabevi.

Balcıoğlu, İ. & Türk, B. (2021) Teknoloji Bağımlılığı: Sosyal Ve Adli Sorunlar. 1. Baskı.Ankara: Türkiye Klinikleri, 33-40

Bakioğlu,B. ve Çevik, M. COVID-19 Pandemisi Sürecinde Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri / Science Teachers' Views on Distance Education in the COVID-19 Pandemic Process

Başaran, I., E.. *Eğitime Giriş*, Bimaş Matbaacılık, Ankara;1978.

Baran,A.(2021). *Sınıf öğretmenlerinin covid-19 pandemisi ile gelişen uzaktan öğretim süreci ile ilgili hazır bulunuşlukları tecrübeleri ve görüşleri*. Yüksek lisans tezi. Bahçeşehir Üniversitesi. İstanbul.

Bawa, P. (2016). Retention in online courses: Exploring issues and solutions A literature review. *Sage Open*, 6(1), 1-11.

Bear, G. (2010) *School discipline and self-discipline: A practical guide to promoting prosocial student behavior*. New York: The Guilford Press

Beard, K. W. (2005). Internet addiction: A review of current assessment techniques andpotential assessment questions. *CyberPsychology & Behavior*, 8(1), 7–14.

Bergdahl, N.and Nouri, J. (2020). Covid-19 and Crisis-Prompted Ditance *Education in Sweden. National Library pf Medicine*,26(3), 443–459.

Bijker, W. E., (2010). "How is Technology Made-That is the Question?", *Cambridge Journal of Economics*, v.34, pp.63-76

Blume, F., Schmidt, A., Kramer, A. C., Schmiedek, F., & Neubauer, A. B. (2021). Homeschooling during the SARS-CoV-2 pandemic: The role of students' trait self-regulation and task attributes of daily learning tasks for students' daily self-regulation. *Zeitschrift für Erziehungswissenschaft, 24*(2), 367-391.

Boekaerts, M., & Corno, L. (2005). Self-regulation in the classroom: A perspective on assessment and intervention. *Applied Psychology*, *54*(2), 199-231.

Boettcher, J. V. ve Sherron G. T. (1996). The Technologies of Distance Learning. Distance Learning: The Shift to Interactivity. United States of Amerika.*The Association for Managing and using İnformation Resources in Higher Education (CAUSE) Publications*.

Bozkurt, A. (2017). Türkiye'de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *AUAd*, 3(2), 85-124

Can, A. (2019). *Spss ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analiz*i (19. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Cülha,A. ve Yılmaz,S.(2021) Uygulamalı derslerde uzaktan eğitime ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri: Beden Eğitimi örneği,*Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 23(3).*

Carlson, L. E. ve Sullivan, J. F. (1999). Hands-on engineering: Learning by doing in the integrated teaching and learning program. *International Journal of Engineering Education, 15(1), 20-31.*

Canan F., Yıldırım O., Ustunel-Yıldırım, T., Gjergji, S., Kaleli-Hisarvant, A., Gunes C., & Ataoglu, A. (2014). The relationship between ınternet addiction and body mass ındex in Turkish adolescents. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking, 17(1), 40-45.*

Clandinin, D., & Connelly, F. (1991). Narrative and Story in Practice and Research. In D. Schon (Ed.), The Reflective Turn (pp. 323-333) New York: Columbia University.

Cosgun, C.(2007). *Uzaktan Eğitim İçin Web Tabanlı Bir PlatformGeliştirilmesi ve Mekanik Derslerine Uygulanması*. Yüksek Lisans Tezi. GaziÜniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü

Cridlin, L. D. (2007). The importance of hands-on learning. *Journal of Laser Applications, 151-156.*

Cürgül, E. (2022). *Ebeveynlerin Uzaktan Eğitim Sürecinde Çocuklarının Ekran Önünde Kalma Sürelerine Ve Sağlık Durumlarına Dair Kaygıları*. Yüksek lisans tezi. İstanbul Okan Üniversitesi. İstanbul.

Çakır,M. (2014) *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching,3,3,379-390*

Çakmak, Ö. (2008) "Eğitimin Ekonomiye Ve Kalkınmaya Etkisi",*D.Ü.Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 33-41

Çallı, İ. (23-25 Mayıs 2002). Türkiye'de Uzaktan Eğitimin geleceği ve EÜniversite: Sakarya Üniversitesi İnternet Destekli Öğretim. Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu. Eskisehir.

Çaycı, B. (2015). Yeni dijital çağda toplumsal hareketlerde meydana gelen dönüşüm. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*. 5(1).

Çekiç, U.(2010). *Uzaktan Eğitim Sistemi Tasarımı.* Yüksek lisans tezi. İstanbul Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü. İstanbul

Chung, D., ve Nam, C. S. (2007). An analysis of the variables predicting instant messenger use. *New Media & Society, 9(2), 212-234.*

Çoban, S. (2013). "Uzaktan ve Teknoloji Destekli Eğitimin Gelişimi", *XVI. Türkiye'de İnternet Konferansı Bildiri Kitabı.(*s.202-221*).*İstanbul

Çok, C.(2021). *Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin öz yeterlik algısı ve pandemi sürecinde uzaktan eğitimde karşılaştıkları engeller*. Yüksek lisans tezi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi. Van.

Daniel, J. (2020). Education and the COVID-19 pandemic. *Prospects*, 49(1), 91-96.

Delil, S. (2017). Mobil cihazların bir eğitim materyali olarak kullanımı: Doğru tasarlanmış mobil eğitim uygulamalarının öğrenime katkısı. International *Journal of Social Sciences and Education Research*, 3 (1), 200-207.

Demirel, Ö. (1997), *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme, Ankara:* PegemA Yayıncılık.

Demiray, U. ve Adıyaman, Z. (2002). *Kuruluşunun 10. yılında Açıköğretim lisesi ile ilgili çalışmalar kaynakçası (1992–2002).* Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Yayınları.

Demirtaş, H. ve Güneş, H. (2002). *Eğitim yönetimi ve denetimi sözlüğü.* Ankara. Anı yayıncılık.

Deniz, S.(2021). *Öğretmenlere yönelik uzaktan eğitim tutum ölçeğinin geliştirilmesi ve öğretmen tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi.* Yüksek lisans tezi. Gaziantep Üniversitesi. Gaziantep.

Deniz, N. (2022). *Üniversite Öğrencilerinde Pandemi Sürecinde Artan Kaygı Ve EkranBağımlılığı Arasındaki İlişkininİncelenmesi.* Yüksek lisans tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi. İstanbul.

Di Pietro, G., Biagi, F., Costa, P., Karpinski, Z., Mazza, J. (2020). *The likely impact of COVID-19 on education: Reflections based on the existing literature and recent international datasets. European Commission JRC Technical Report.*

Doğan, A. ve Paydar, S. (2019). Öğretmen adaylarının açık ve uzaktan öğrenme ortamlarına yönelik görüşleri. *Education & Technology,* 1(2), 154-162.

Doğrukök,B, vd, (2021) "Lise Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Algılarının Farklı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi", *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, C.5, S.1 Mart 2021 s.145-169.*

Duman, S. N.(2020).Salgın Döneminde Gerçekleştirilen UzaktanEğitim Sürecinin Değerlendirilmesi.*Millî Eğitim Dergisi*,49. Özel Sayı/2020. Sayı: 1, (95-112)

Duran, N., Önal, A. ve Kurtuluş, C. (2006). E-öğrenme ve Kurumsal Eğitimde Yeni Yaklaşım Öğrenim Yönetim Sistemleri, Bilgi Teknolojileri Kongresi IV, *Akademik Bilişim Bildiriler Kitabı*, 97-101.

Durgun (2002). *Küreselleşen Dünyada Kalkınma Süreci Bağlamında Eğitim Harcamaları ve Türkiye Örneği*, Basılmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi: İstanbul.

Duckworth, A. L., ve Kern, M. L. (2011). A Meta-Analysis of the Convergent Validity of Self-Control Measures. *Journal of Research in Personality, 45, 259-268.*

Erbaş, Y. H. (2021). Covid-19 Salgını Döneminde Eğitim: İlkokuma Yazma Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi* , 360-380.

Ercan, M. (2021). *Covid-19 pandemi döneminde ilk okuma yazma sürecine ilişkin öğretmen ve veli görüşleri.*Yüksek lisans tezi. İnönü Üniversitesi. Malatya.

Eşme, İ., *"Ezberci Eğitim Depremden Beter'', Cumhuriyet, 5 Temmuz MEB. 1948, 1968, 1995, İlkokul Programı.* MEB Basımevi. İstanbul.

Ertürk, S., *Eğitimde Program Geliştirme.* Meteksan A. Ş., Ankara; 1994.

Eygü, H. & Karaman, S., (2013). Uzaktan eğitim öğrencilerinin memnuniyet algıları üzerine bir araştırma. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 36-59.

Foerster, M., Roser, K., Schoeni, A., ve Röösli, M. (2015). Problematic Mobile Phone Use İn Adolescents: *Derivation Of A Short Scale MPPUS-10*, Int J Public Health, 60, 277–286

Garrison, D. R. (1993). Quality and access in distance education: theoretical considerations. Keegan D. (Ed.), *Theoretical principles of distance education* içinde (s. 8–19). London: Routledge.

Gezgin, S. (2002). Geleneksel İnternet Gazeteciliği. *Akademi Dergisi*.4, 17-23.

Goldman-Segall, R. (1998). Gender and Digital Media in The Context of a Middle School Science Project. Meridian, 1, 1–12.

Güleryüz, S., K. Esentaş,Yıldız, M. ve Güzel, P. (2020). Sosyal İzolasyon Sürecindeki Bireylerin Serbest Zaman Değerlendirme Biçimleri: Sosyal Medya Kullanım Amaçları ile Sosyal Medya Bağımlılığı İlişkisinin İncelenmesi. *FOCUSS Spor Yönetimi Araştırmaları Dergisi 1(1):31-45.*

Gür, T.(2022). *Uzaktan eğitimin ergenlerde akademik kendini düzenleme, motivasyonel stratejiler kullanma becerileri ve akademik başarı ile ilişkisinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi. Ankara.

Gümüş, M. ve Fırat, M. (2016). Açık ve uzaktan öğrenmenin tercih edilme nedenlerinin belirlenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 4, 158-168.

Gün, H. (1995). Eğitim-öğretimde program-öğretmen-ödev üçlüsü. *Çağdaş Eğitim Dergisi, 213, 41– 43.*

Gujjar, A. A., & Malik, M. A. (2007). Preparation of instructional material for distance teacher education. *Turkish Online Journal of Distance Education, 8*(1), 55–63.

Hamurcu, S. (2020).İlkokul Öğrencilerinde Akran Zorbalığı:Ankara Pursaklar Örneği.*Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*.SSN:2528-9527 E-ISSN : 2528-9535

Halıcı, U., Atalay V., Leblebicioğlu K., Arkan H., Mülayim, A. ve Ceren S. (2021) *İnternet üzerinde uzaktan eğitim: ODTÜ'de java tabanlı bir görüntü işleme.* ODTÜ, Ankara. Erişim tarihi: https://www.cs.bilkent.edu.tr/~david/ desymposium /TurkeyCD/halt.html

Hekim, Ö., Göker, Z., Aydemir, H., Çöp, E., Dinç, G., & Üneri, Ö. (2019). Ergenlerde İnternetBağımlılığı Ve Psikopatoloji İle İlişkisi: Kesitsel Bir Çalışma. *Klinik Psikiyatri Dergisi,* 22(3).

Hızal, A. (1983). *Uzaktan öğretim süreçleri ve yazılı gereçler: Eğitim teknolojisi açısından yaklaşım, Ankara:* Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

Hofmann, D. W. (2002). *İnternet-Based Distance Learning in Higher Education. Tech Directions*. 62 (1), 99-110.Howie, E. K., Coenen, P., Campbell, A. C., Ranelli, S., and Straker, L. M. (2017). Head, trunk and arm posture amplitude and variation, muscle activity, sedentariness and physical activity of 3 to 5 year-old children during tablet computer use compared to television watching and toy play. *Applied Ergonomics, 65, 41–50.*

Huizinga, Johan (2013). Homo Ludens, *Oyunun Toplumsal İşlevi Üzerine Bir Deneme,* (Çev. Mehmet Ali Kılıçbay), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Israel, G.D. (1992). Determining sample size. University of Florida Cooperative Extension Service, Institute of Food and Agriculture Sciences, EDIS.

İçten, T. (2006). "Uzaktan Eğitim Öğrencileri İçin Çevrimiçi Sınav Sistemi UygulamasınınGeliştirilmesi", Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

İnal, K. (2004). *Eğitim ve İktidar (1.Baskı). Ankara:* Ütopya Yayınevi.

İsman, A. (1998). *Uzaktan Eğitim.* Değisim Yayınları.

İşman, A., Altınay, Z., & Altınay, F. (2004). Roles of the students and teachers in distance education. *Turkish Online Journal of Distance Education, 5*(4).

İşman, A. (2008). *Uzaktan eğitim* (3. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Jung, I. (2011). The dimensions of e-learning quality: from the learner's perspective. *Educational Technology Researchand Development*, 59(4), 445-464.

Kahraman, M. E (2020) COVID-19 Salgınının Uygulamalı Derslere Etkisi ve Bu Derslerin Uzaktan Eğitimle Yürütülmesi: Temel Tasarım Dersi Örneği - *İMÜ Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Dergisi*, Cilt: 6, Sayı: 1, 2020, s. 44-56

Karasar, Ş. (2004). Eğitimde Yeni İletişim Teknolojileri İnternet ve Sanal Yüksek Eğitim. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*

Kaplan, İ. ve Alkan, M. F. (2022). *Küresel salgın sürecinde öğrenci başarısı: Uzaktan eğitimin etkileri üzerine nitel bir araştırma. e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi,* 9, 329-349. doi:10.30900/kafkasegt.989946

Kapıkıran, Ş. ve Kıran, H. (1999). Ev ödevinin öğrencinin akademik başarısına etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 54-60.

Kaya, Z. (2002*). Uzaktan Eğitim*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Kaya, C.(2021). *Kent ve kırsaldaki ortaokul öğrencileri ve öğretmenlerin uzaktan eğitimde yaşadıkları sorunların karşılaştırılması.*Yüksek lisans tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi. Samsun.

Karakaya, İ. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. A. Tanrıöğen (Edt.) Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Anı.

Karaman, F., Çakmak, S. ve Yerebakan, A.N. (2021). Covid-19 Pandemisinde Hemşirelik Öğrencilerinin Eğitimi: Uzaktan Eğitim Süreci ve Etkileri. *IGUSABDER,* 15 (2021): 571-580.

Karakuş, İ. ve Yanpar Yelken, T.(2020). Uzaktan Eğitim Alan Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Bulunuşluk ile İşlemsel Uzaklıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Kastamonu Education Journal*, 28(1), 171-185. doi:10.24106/kefdergi.3506

Kesim, M. (2002). "Herkes için, her yerde, her zaman etkin öğrenim E-öğrenme" *Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu*. Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Eskişehir

Kılıç, A. ve Beldağ, A. (2021). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Süreçlerine İlişkin Görüşleri: Nitel Bir Çalışma. *Sosyal Bilimler ve Değerler Eğitimi Dergisi / Journal of Social Science and Values Education*, Vol. 2 (1), 01-23

Kısakaya, A. ve Özbaş, M. (2021). Sosyalleşme ve kültürleme merkezi olarak okul. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 8(77), 3237-3243.

King, D. L., Delfabbro, P. H., Griffiths, M. D., & Gradisar, M. (2011). Assessing clinicaltrials of Internet addiction treatment: A systematic review and CONSORT evaluation. *ClinicalPsychology Review,* 31(7), 1110–1116

King DL, Delfabbro PH, Billieux J, Potenza MN. 2020 Problematic online gaming and the COVID-19 pandemic. *J Behav Addict 9:184-186.*

Kovacs, G. (1997). Procedural skills in medicine: Linking theory to practice. *The Journal of Emergency Medicine*, 15(3), 387-391

Kuhfeld, M., Soland, J., Tarasawa, B., Johnson, A., Ruzek, E., Liu, J. (2020). Projecting the potential impact of Covid-19 school closures on academic achievement. *Educational Researcher*, 49(8), 549-565.

Kumar, S., ve Manhas, A. (2021) An Analysıs Of Internet, Novel Technology AddıctıonAmong Adolescents And Psychologıcal Health Effect. *Journal of Cardiovascular Disease Research*,12 (3),1795-1801

Kuss, D. J., ve Griffiths, M. D. (2011). Online social networking and addiction a review of the psychological literature. *International journal of environmental research and public health*, 8(9), 3528-3552.

Kurnaz, E. Ve Serçeli,M. (2020) Covıd-19 Pandemi Döneminde Öğrencilerin Uzaktan Eğitim Ve Uzaktan Muhasebe Eğitimine Yönelik Bakış Açıları Üzerine Bir Araştırma .*Uluslar Arası Sosyal Bilimler Akademik Araştırmalar Dergisi*, 40-53.

Kutlu, Ö. Büyüköztürk, . ve Doğan, C. (2007). İlköğretim Öğretmenlerinin Yeni Değerlendirme Yöntemlerine Yönelik Tutumlarını Etkileyen Faktörler. 16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. Tokat.

Malhotra, N. K. (2004). *Marketing Research an Applied Orientation*, 4. Edition, Pearson Prentice Hall: New Jersey.

Melton, R. F. (2002). *Planning and developing open and distance learning: A quality assurance approach*. London: Routledge/Falmer.

Mengüç,E.(2022). *İlkokul öğrenci velilerinin salgın(pandemi) döneminde uzaktan eğitim uygulamalarında yaşadıkları sorunların incelenmesi*.Yüksek lisans tezi. Maltepe Üniversitesi. İstanbul.

Minotti, J. And Giguere, P. (2003) The Realities of Web-Based Training *T.H.E. Journal*, 33 (1), 55-76.

Mitchell, A., ve Savill-Smith, C. (2005). *The Use of Computer and Video Games for Learning: A Review of the Literature*. London: LSDA.

Miyao, M., Sugiura, S., Sakata, T., & Ishigaki, H. (1997). *The visual effect of video games on school children. Paper presented at the International Conference on Work with Display Units (WWDU), November* 3-5, Tokyo.

Moraes, J., Mariano, S. R., & Dias, B. F. (2021). Education Systems' Response to COVID-19 in Brazil: Highlighting Social Inequalities. *International Studies in Educational Administration (Commonwealth Council for Educational Administration & Management (CCEAM))*, *49*(1).

Moore, M. G. (1989). Three types of interaction. *American Journal of Distance Education*, *3*(2), 1–7. doi:10.1080/08923648909526659

Moore, M., and Kearsley, G. (2012). Distance education: a system view of online learning. Canada: Wadsworth.

Muslu, M., ve Gökçay, G. F. Teknoloji Bağımlısı Çocuklarda Obeziteye Neden Olan Risk Faktörleri. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 8(2), 72-79.

Odabaş, H. (2003). Internet tabanlı uzaktan eğitim ve bilgi ve belge yönetimi. Türk Kütüphaneciliği, 17(1), 22-36.

Ögel, K. (2012). *İnternet Bağımlılığı,* İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

Özdoğan, A. Ç ve Berkant, H.G(2020). Covıd-19 Pandemi Dönemindeki Uzaktan Eğitime İlişkin Paydaş Görüşlerinin İncelenmesi. *Millî Eğitim Cilt: 49 Özel Sayı/2020 Sayı: 1,* (13-43)

Özer, B. (1990). Uzaktan eğitim sisteminin evrensel yapısı. *Kurgu: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi İletişim Bilimleri Dergisi*, *8*, 569-594.

Özer, M., Suna, H. E., Çelik, Z., ve Aşkar, P. (2020). Covid-19 Salgını Dolayısıyla Okulların Kapanmasının Eğitimde Eşitsizlikler Üzerine Etkisi. İnsan ve Toplum, 10(4), 217-246.

Özgüven, İ. E. (1974)."Üniversite Öğrencilerinin Akademik Basarılarını Etkileyen Zihinsel Olmayan faktörler". *Hacettepe Üniversitesi EğitimFakültesi Dergisi*, Ankara.

Özgen, A. (2022). *Covıd-19 sürecinde uzaktan eğitime ilişkin bir inceleme.*Yüksek lisans tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi. Samsun.

Özgül, E. Ceran, D., Yıldız, D. (2020). Uzaktan eğitimle yapılan Türkçe dersinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Millî Eğitim, 49 (1),* 395-412.

Öztürk,Ç.M.(2021). *Mobil alıştırma uygulamasının uzaktan eğitimde öğrencilerin akademik başarılarına derse dönük tutumlarına ve öğrencilerin teknolojiyle birlikte kendi kendilerine öğrenme düzeylerine etkisi*. Yüksek lisans tezi. Amasya Üniversitesi. Amasya.

Özkan,M.(2022). *Uzaktan eğitim sürecinde tga stratejisine dayalı fen bilimleri öğretiminin ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarına ve derse yönelik tutumlarına etkisi.* Yüksek lisans tezi. Uludağ Üniversitesi. Bursa.

Pallof, R. M. And Pratt, K. (2003). The Virtual Student: A Profile and Guide to Working with Online Learners. *The Jossey-Bass Higher and Adoult Education Series.*John Willey and Sons, Hoboken.

Papi, Cathia ve Büyükaslan, Ali (2007). *Türkiye ve Fransa'daki Uzaktan Eğitimde Gelişmeler: Hangi Eğitim Hakkı,* Marsilya: Colloque Tice Mediterranee - Uzaktan Eğitimde İnsan / Değişim Sorunsalı.

Pişkin, M. (2002). Okul zorbalığı: Tanımı, türleri, ilişkili olduğu faktörler ve alınabilecek önlemler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri,* 2(2), 531-562

Ramdass, D., & Zimmerman, B. J. (2011). Developing self-regulation skills: The important role of homework. *Journal of advanced academics, 22*(2), 194-218.

Ramos-Morcillo., A. J., Leal-Costa, C., Moral-García, J. E., & RuzafaMartínez, M. (2020). Experiences of Nursing Students during the Abrupt Change from Face-to-Face to e-Learning Education during the First Month of Confinement Due to COVID-19 in Spain. International journal of environmental research and public health, 17(15), 5519. https://doi.org/10.3390/ ijerph17155519.

Relan, A., & Gillani, B. B. (1997). Web-based instruction and the traditional classroom: Similarities and differences. B. H. Khan (Ed.), *Web-Based Instruction* (41–47. ss.).

Rhodewalt, F. ve Hill, S. K. (1995). Self-handicapping in the classroom: The effects of claimed self-handicaps on responses to academic failure. *Basic and Applied Social Psychology*,14(4), 397-416.

Ritzer, G. (2011). *Sosyoloji Kuramları*. H. Hülür (çev.), De Ki Basım Yayım, Ankara.

Rosenberg. M. J.(2001), E-Learning*: Strategies for Delivering Knowledge in The Digital Age*. Newyork. McGraw-Hill.

Rundle AG, Park Y, Herbstman JB, Kinsey EW, Wang YC. *COVID-19 Related School Closings and Risk of Weight Gain Among Children. Obesity.* 2020. Doi: 10.1002/oby.22813.

Saito, S., Sotoyama, M., Jonai, H., Akutsu, M., Yatani, M., & Marumoto, T. (2000, July). Research activities on the ergonomics of computers in schools in Japan. In *Proceedings of the Human Factors and Ergonomics Society Annual Meeting* (Vol. 44, No. 6, pp. 658-658). Sage CA: Los Angeles, CA: SAGE Publications.

Savas, S. (2007). *Web Tabanlı Uzaktan Eğitimde İki Farklı Öğretim Modelinin Öğrenci Basarısı Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi,Gazi Üniversitesi Bilgi ve iletisim Enstitüsü, Ankara.

Schlosser, C. A. ve Anderson, M. L. (1994). *Distance education: Review of the literature*. Ames, IA: Iowa Distance Education Alliance. (ERIC No. ED382159).

Selçuk, Z. (1999). *Gelişim ve Öğrenme: Eğitim Psikolojisi.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Simonson, M., Smaldino, S., & Zvacek, S. (2015). *Teaching and learning at a distance. Foundations of distance education* (Sixth Edit). Charlotte, NC: Information Age Publishing.

Steffen, L.M., Dai, S., Fulton, J.E., & Labarthe, D.R. (2009). Overweight in children and adolescents associated with TV viewing and parental weight: Project HeartBeat!. *American Journal of Preventive Medicine,* 37(1),50-55.

Small, G., & Vorgan, G. (2008). Meet your iBrain. *Scientific American Mind, 19*(5), 42-49.

Sullivan, M. H., ve Sequeira, P.V. (1996). The impact of purposeful homework on learning. Clearing House: *A Journal of Educational Strategies, Issues and Ideas, 69(6), 346-348.*

Silah, M. (2003). Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarılarını Etkileyen Çeşitli Nedenler Arasında Süreksiz Durumluk Kaygının Yeri ve Önemi, *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 10, 102-115.

Simonson. M., Smaldino, S., & Zvacek, S. (2015). *Teaching and learning at a distance. Foundations of distance education* (Sixth Edit). Charlotte, NC: Information Age Publishing.

Şimşek, A. (2022). Uzaktan Eğitimin Öğrenci Motivasyonu Açısından İncelenmesi. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.Cilt 8, Sayı 1, 51 - 76

Talıdong, K.J.B., ve Toquero, C.M.D. 2020 *Philippine Teachers' Practices to Deal with Anxiety amid COVİD-19. Journal of Loss and Trauma, 1-7* https://doi. org/10.1080/15325024.1759225

Tao, T., Wang, L., Fan, C. ve Gao, W. (2014). Development of self-control in children aged 3 to9 years: perspective from a dual-systems model. Scientific Reports, 4(7272), 1-5.

Timisi, N. (2003). *Yeni iletişim teknolojileri ve demokrasi*. Ankara:Dost Kitabevi.

Tomei, L. A. (2010). *Designing instruction for the traditional, adult, and distance learner: a new engine for technology-based teaching*. Hershey, PA: Information Science Reference.

Toprak E. ve Uça-Güneş, E. P. (2015). Sosyal Ağlar. İçinde T. V. Yüzer, M. R. Okur (Eds.), Temel Bilgi Teknolojileri I, Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 3190.

Toptaş, H.T.(2022). *Pandemi sürecinde uzaktan eğitim veren öğretmenlerin öz-yeterlik algıları ile uzaktan eğitim tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi.* Yüksek lisans tezi. Osmangazi Üniversitesi. Eskişehir.

Tung, D. (2013). *Identifying patterns of cognition and emotion in self-discipline: A meta-analysis.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Pacifica Graduate Institute, Counseling Psychology, Carpinteria, CA.

Uluğ, F. (1995). Ortaöğretimde uzaktan öğretim için model arayışı. Uzaktan Eğitim Dergisi, Yaz Sayısı, 55-61.

Uslu, Z. K. (2007).Yeni İletişim Araçları Ve Toplumsal Etkileri. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi/Journal of Sociological Research,/ 1, 220-234*

Uşun, S. (2006). *Uzaktan Eğitim. Ankara*: Nobel Yayın Dağıtım.

Uzun, M. (2021). *Birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitim ve covid-19 pandemi sürecine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi.*Yüksek lisans tezi. Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi.Sosyal Bilimler Enstitüsü. Hatay.

Ülger, K . (2021). Uzaktan eğitim modelinde karşılaşılan sorunlar-fırsatlar ve çözüm önerileri. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7 (1), 393-412 .

Ülkü, S. (2021).*İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları.* Yüksek lisans tezi. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi. Bolu.

Valenta, A., Therriault, D., Dieter, M. ve Mrtek, R. (2001). *Identifying student attitudes and learning styles in distance education. JALN, 5(2), 111-127*

Virilio, P. (2003). *Enformasyon Bombası,* Metis Yayıncılık, İstanbul.

White, C., Rogers, M. WM. ve Tang, T. (2016). Current understanding of learning psychomotor skills and the impact on teaching laparoscopic surgical skills. *The Obstetrician & Gynaecologist*, 18(1), 53-63.

Willhelm, W. J. (2003). Teaching communications online using the master teacher model. *Delta Pi Epsilon Journal*, *45*, 34-47.

Wu, J. H., Tennyson, R. D., & Hsia, T. L. (2010). A study of student satisfaction in a blended e-learning system environment. *Computers & Education,* 55(1), 155-164.

Wyse, A.E., Stickney, E.M., Butz, D., Beckler, A., Close, C.N. (2020). The potential impact of COVID-19 on student learning and how schools can respond. *Educational Measurement: Issues and Practice,* 39(3), 60-64.

Yadigar, G. (2010). *Uzaktan eğitim programlarının etkinliliğinin değerlendirilmesi (G.Ü. Bilişim Sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programı örneği).* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yadigar, H. (2022). *COVID-19 Döneminde İlkokullarda Uzaktan Eğitim Süreci: Çankırı Örneği.* Yüksek lisans tezi. Karatekin Üniversitesi.Çankırı.

Yang, F., Helgason, A. R., Sigfusdottir, I. D., & Kristjansson, A. L. (2013). Electronic screen use and mental well-being of 10-12 year old children. *European Journal of Public Health*, *23*(3), 492-498.

Yektaş, Ç. (2020). *COVID-19 pandemisi ve çocuk ve ergen ruh sağlığı: Ergenlerde pandeminin ruhsal etkileri* (E.S. Ercan, Ç. Yektaş, A. E. Tufan, & Ö. Bilaç, Eds.) Ankara: Türkiye Klinikleri.

Yeşilyaprak, B. (2006). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi.* Ankara: Pegem Yayıncılık.

Young, K.S. (1996). Internet addiction: *The emergence of a new clinical disorder. Cyberpsychol Behav*.3: 237- 244.

Yurdakul, B. (2015). *Uzaktan eğitim. Ö. Demirel (Ed.),Eğitimde yeni yönelimler içinde (s. 271- 288).* Ankara: Pegem.

Zikmund, W. G. (1997). Business Research Methods, 5. Edition, The Dryden Press, Orlando.

Zimmerman, B. J. (2000). Attaining self-regulation: A social cognitive perspective. In *Handbook of self-regulation* (pp. 13-39). Academic Press.

Web Kaynakları

Bothwell, E., ve McKie, A. (2020, 11 Nisan). Universities 'may have to close' to prevent spread of coronavirus. timeshighereducation.com: https://www.timeshighereducation.com/news/ universities-may-have-close-toprevent-spread-coronavirus adresinden alınmıştır.

Casares, J. E. (2020). Public Education's Response to the Coronavirus (COVID-19) Pandemic. https://www.ncsl.org/research/education/public-education-response-to-coronavirus-covid-19.aspx 12 Nisan 2020 tarihinde alıntılanmıştır.

Cedefop. Available online: https://www.cedefop.europa.eu/en/news-and-press/news/eucountries-respond-effect-coronav irus-their-education-systems (accessed on 25 February 2021).

Damm, D. (2020). *How will the Covıd-19 pandemic ımpact the future of education?* Erişim adresi: https://www.wise-qatar.org/how-will-the-covid-19-pandemic-impact-the-future-of-education/

Dilci, T. (2020). COVID-19 salgını sürecinde dijital bağımlılık yüzde 116 arttıhttps://www.trthaber.com/haber/bilim-teknoloji/COVID-19-salgini-surecindedijital-bagimlilik-yuzde-116-artti-482796.html. Erişim tarihi: 07.08.2020.

Dinçer, S. (2016). Bilgisayar Destekli Eğitim Ve Uzaktan Eğitime Genel Bir Bakış,11 Şubat 2023 tarihinde: https://www.researchgate.net adresinden

alındı. Dreyfus, T., Hadas, N., Hershkowitz R. And Schwarz B. B., (2006). Mechanisms for Consolidating Knowledge Constructs. In J. Novotná, H. Moraová, M. Krátká, and N. Stehliková (eds.), Proceedings of the 30th Conference of the International Group for Psychology of Mathematics Education, Vol. 2. Prague, Czech Republic: Charles University Faculty of Education, pp. 465-472.

Eğitim Bilişim Ağı (2016). http://www.eba.gov.tr/hakkimizda, 17.10.2020 tarihinde erişildi.

MEB, (2020). Türkiye koronavirüs salgınında ulusal çapta uzaktan eğitim veren 2 ülkeden biri. http:// www.meb.gov.tr/turkiye-koronavirus-salgininda-ulusal-capta-uzaktan-egitim-veren-2-ulkeden-biri/haber/20618/tr adresinden erişilmiştir.

ILO (2020). ILO Sectoral Brief. COVID-19 and the education sector. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ilo-ankara/documents/briefingnote/ wcms_742726.pdf, 12.05.2020 tarihinde alıntılanmıştır.

Smalley, A. (2020). Higher education responses to coronavirus (COVID-19), https://www.ncsl.org/research/education/higher-education-responses-to-coronavirus-covid-19.aspx#ED 12 Nisan 2020'de alıntılanmıştır.

Pınar, Ö. (2020). Koronavirüs (Covid-19): İtalya'da virüsten ölenlerin sayısı 107'ye çıktı, okullar 15 Mart'a kadar kapatıldı, maçlar seyircisiz oynanacak. https://www.bbc.com/turkce/ haberler-dunya-51733267, 5Nisan 2020 tarihinde alıntılanmıştır.

Pantling, A. (2020). Gaming usage up 75 percent amid coronavirus outbreak, Verizon reports, available: https://www.hollywoodreporter.com/news/gaming-usage-up- 75-percent-coronavirus-outbreak-verizon-reports1285140, July 26, 2020.

Türkoğlu, Recep. (2001). "*Online eğitim*" [Çevrimiçi] Elektronik adres: http://www.teknoturk.org/docking/yazilar/tt000042-yazi.html.01 Ocak 2023 tarihinde alıntılanmıştır.

UNESCO.(2020a). COVID-19 educational disruption and response, https://en.unesco.org/covid19/educationresponse, web adresinden 07 Nisan 2020 tarihinde edinilmiştir.

UNESCO (2020b). School closures caused by Coronavirus (Covid-19). https://en.unesco.org/ covid19/educationresponse 11 Nisan 2020 tarihinde alıntılanmıştır.

UNICEF. (2020). Politika Notu: COVID-19 Salgınının Çocuklar Üzerindeki Etkileri, https://www.unicef.org/turkiye/media/9881/file/COVID-19%20D%C3%B6neminin%20%C3%87ocuklar%20%C3%9Czerindeki%20Etkileri, web adresinden 27 Nisan 2020 tarihinde edinilmiştir.

URL1. Erişim adresi:https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni. jsp#top2

URL2. Erişim adresi: https://sozluk.gov.tr/

URL3. Erişim adresi:https://uzem.dpu.edu.tr/tr/index/slide/2033/neden-uzaktan-egitim

URL4. Erişim adresi: https://www.guvenlinet.org.tr

URL5. Erişim adresi:https://www.livhospital.com/vadi-cocuk/hizmetler/cocuk-ve-ergen-ruh-sagligi-ve-hastaliklari/covid-19-sirasinda-cocuk-ve-genclerde-internet-kullanimi

URL6. Erişim adresi:https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Use-of-Information-and-Communication-Technology-and-Media-by-Children-Aged-06-15-2013-15866

URL7. Erişim adresi:https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Cocuklarda-Bilisim-Teknolojileri-Kullanim-Arastirmasi-2021-41132

EKLER

EK-1 : Veri Toplama Aracı-Öğrenci

UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNİN ÖĞRENCİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ ÖĞRENCİ FORMU

Değerli Öğrenci,

Sizi **Erdi Yıldırım** tarafından yürütülen "**Uzaktan eğitim sürecinin ilkokul öğrencileri üzerindeki etkileri**" başlıklı **araştırmaya** davet ediyoruz. Bu araştırmaya katılıp katılmama kararını vermeden önce, araştırmanın neden ve nasıl yapılacağını bilmeniz gerekmektedir. Bu nedenle bu formun okunup anlaşılması büyük önem taşımaktadır. Anlaşılmayan ve sizin için açık olmayan şeyler varsa, ya da daha fazla bilgi isterseniz bize sorunuz.

Çalışmanın amacı dünyada ve ülkemizde görülen salgın nedeniyle 2020 yılında zorunlu olarak başlayan 2020-2021 eğitim-öğretim döneminde de devam etmek zorunda kaldığımız uzaktan eğitim sürecinin öğrenciler üzerindeki etkilerini (sosyalleşme şekilleri, öz disiplin becerileri, psikomotor beceri, akademik başarısını, sağlığını ve teknolojik bağımlılığı) değerlendirmektir. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Kişisel veriler ve uzaktan eğitim sürecinin öğrenciler üzerindeki etkilerine yönelik görüşlerinizdir.

Çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Araştırmanın uygulanması esnasında hiçbir şekilde ücret talep edilmeyecektir. Çalışmaya **katılmama** veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmadan **çıkma** hakkına sahipsiniz. **Çalışmayı yanıtlamanız, araştırmaya katılım için onam verdiğiniz** biçiminde yorumlanacaktır. Size verilen **formlardaki** soruları yanıtlarken kimsenin baskısı veya telkini altında olmayın. Bu formlardan elde edilecek kişisel bilgiler tamamen gizli tutulacak ve yalnızca araştırma amacı ile kullanılacaktır. Araştırma hakkında daha fazla bilgi almak isterseniz aşağıdaki iletişim bilgilerinden bize ulaşabilirsiniz. İlginiz ve zaman ayırdığınız için teşekkür ederim.

Erdi Yıldırım
Çankırı Karatekin Üniversitesi
Eğitim Programları ve Öğretim Yüksek Lisans Öğrencisi
e-posta:ylderdi@gmail.com
Tel:506 699 25 90

Danışman: Doç. Dr. Özlem Yeşim ÖZBEK

Lütfen aşağıdaki soruları eksiksiz yanıtlayınız.

1. Cinsiyetiniz
   ( ) Kız
   ( ) Erkek

2. Yaşınız……

3. Eğitim gördüğünüz sınıf düzeyi.
   ( )1 ( )2 ( )3 ( ) 4

4. Eğitim gördüğünüz yerleşim birimi.
   ( )Büyük şehir
   ( )Şehir
   ( ) İlçe
   ( ) Köy
   () Mezra

5. Eğitim gördüğünüz kurum türü
   ( ) Devlet okulu
   ( ) Özel okul

6. Uzaktan eğitimde hangi iletişim aracını kullandınız?(Birden fazla işaretleyebilirsiniz)
   ( ) Televizyon
   ( ) Telefon
   ( ) Tablet
   ( ) Bilgisayar
   ( ) Diğer Açıklayınız…….
7. Evinizde internete erişim yönteminiz.
   ( )Akıllı telefon
   ( ) Wi-Fİ

( ) Mobil Wİ-Fİ

( ) Kablolu internet

( ) Diğer Açıklayınız…….

8. Uzaktan eğitim sürecinde bir günde bilgisayar başında geçirdiğiniz ortalama süre nedir?

( ) 1 saat () 6 saat

( ) 2 saat () 7 saat

( ) 3 saat () 8 saat

() 4 saat ()9saat

() 5 saat () 10 saatten fazla

Aşağıdaki soruları 2020-2021 eğitim- öğretim yılında uzaktan eğitimin sürecinizi düşünerek yanıtlayınız.	**Evet**	**Bazen**	**Hayır**
9. Uzaktan eğitim sırasında teknoloji ve bilgisayar kullanımım konusunda bilgim arttı.			
10. Uzaktan eğitimde dersleri uygulamalı işlemedik.			
11. Uzaktan eğitimde konuları anlamakta zorlandım.			
12. Uzaktan eğitimde kendimi daha az başarılı hissettim.			
13. Uzaktan eğitimde notlarım düştü.			
14. Yüz yüze yapılan derslerde motivasyonum daha fazlaydı.			
15. Uzaktan eğitimin devam etmesini istiyorum.			
16. Uzaktan eğitim sürecinde evde çeşitli fiziksel aktiveler (dans etmek, trambolinde zıplamak, sek sek oynamak vb.) yaptım.			
17. Uzaktan eğitim sırasında yazı, çizgi ve resim çalışmaları yaptım.			
18. Uzaktan eğitim sırasında derslerde not tutmayı bıraktım.			
19. Online eğitim sırasında bilgisayar başında oturma bozukluklarına bağlı sorunlar (kamburluk, sırt ağrısı vb.) yaşadım.			
20. Online eğitim sırasında uzun süreli ekran önünde oturmadan dolayı sorunlar (aşırı hareketlenme, enerjimi atamama gibi) yaşadım.			
21. Online eğitim sırasında hareketsizliğe bağlı			

olarak kilo aldım			
22. Uzaktan eğitim sırasında kendimi mutsuz hissettim.			
23. Uzaktan eğitim sırasında kendimi yalnız hissettim.			
24. Uzaktan eğitim sırasında göz sağlığımla ilgili sorunlar yaşadım.			
25. Online ders saatlerini kendim takip ettim.			
26. Online derslere mazeretsiz katılmadığım zamanlar oldu.			
27. Uzaktan eğitim sırasında ders için gerekli materyalleri (kitap, defter gibi) derslere başlamadan hazırladım			
28. Uzaktan eğitim sürecinde ödevleri zamanında yapmakta zorlandım.			
29. Online eğitim sırasında araştırma ödevlerini kendim yaptım.			
30. Uzaktan eğitim sırasında öğretmenimiz ve diğer öğrenciler ile görüntülü iletişim araçlarını kullanarak oyunlar oynadık.			
31. Uzaktan eğitim sürecinde ailemle birlikte hoş zaman geçirmeyi sağlayan oyunlar (tabu, monopoly, mandala, satranç vb.) oynadık.			
32. Uzaktan eğitim sırasında sokakta arkadaşlarımla oynadım.			
33. Uzaktan eğitim sırasında arkadaşlarımla zoom vb. uygulamalar üzerinden görüştüm.			
34. Uzaktan eğitim sırasında arkadaşlarımla yeterince sosyalleştiğimi düşünüyorum.			
35. Uzaktan eğitim sırasından birden fazla kez alay edildim ya da arkadaşlarım tarafından isim takıldı.			
36. Uzaktan eğitim sırasında birden fazla kez küfür tarzı sözleri duydum ya da okudum.			
37. Uzaktan eğitim sürecinde ders haricinde bilgisayar başında çok vakit geçirdim.			
38. Uzaktan eğitim sırasında bilgisayar oyunlarını daha çok oynamaya başladım.			
39. Uzaktan eğitim sırasında dikkat dağıtıcı aktivitelerden (Bilgisayar Oyunları ve Sosyal medya uygulamalarından) uzak durmakta zorlandım.			

EK-2 :Veri Toplama Aracı-Veli

UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNİN ÖĞRENCİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ VELİ FORMU

Değerli Veli,

Sizi **Erdi Yıldırım** tarafından yürütülen "**Uzaktan eğitim sürecinin ilkokul öğrencileri üzerindeki etkileri**" başlıklı **araştırmaya** davet ediyoruz. Bu araştırmaya katılıp katılmama kararını vermeden önce, araştırmanın neden ve nasıl yapılacağını bilmeniz gerekmektedir. Bu nedenle bu formun okunup anlaşılması büyük önem taşımaktadır. Anlaşılmayan ve sizin için açık olmayan şeyler varsa, ya da daha fazla bilgi isterseniz bize sorunuz.

Çalışmanın amacı dünyada ve ülkemizde görülen salgın nedeniyle 2020 yılında zorunlu olarak başlayan 2020-2021 eğitim-öğretim döneminde de devam etmek zorunda kaldığımız uzaktan eğitim sürecinin öğrenciler üzerindeki etkilerini (sosyalleşme şekilleri, öz disiplin becerileri, psikomotor beceri, akademik başarısını, sağlığını ve teknolojik bağımlılığı) değerlendirmektir. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Kişisel veriler ve uzaktan eğitim sürecinin öğrenciler üzerindeki etkilerine yönelik görüşlerinizdir.

Çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Araştırmanın uygulanması esnasında hiçbir şekilde ücret talep edilmeyecektir. Çalışmaya **katılmama** veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmadan **çıkma** hakkına sahipsiniz. **Çalışmayı yanıtlamanız, araştırmaya katılım için onam verdiğiniz** biçiminde yorumlanacaktır. Size verilen **formlardaki** soruları yanıtlarken kimsenin baskısı veya telkini altında olmayın. Bu formlardan elde edilecek kişisel bilgiler tamamen gizli tutulacak ve yalnızca araştırma amacı ile kullanılacaktır. Araştırma hakkında daha fazla bilgi almak isterseniz aşağıdaki iletişim bilgilerinden bize ulaşabilirsiniz. İlginiz ve zaman ayırdığınız için teşekkür ederim.

Erdi Yıldırım
Çankırı Karatekin Üniversitesi
Eğitim Programları ve Öğretim Yüksek Lisans Öğrencisi
e-posta:ylderdi@gmail.com

Tel:506 699 25 90
Danışman: Doç. Dr. Özlem Yeşim ÖZBEK

Lütfen aşağıdaki soruları eksiksiz yanıtlayınız.

1. Cinsiyetiniz
   ( ) Kadın
   ( ) Erkek
2. Yaşınız……
3. Eğitim gören çocuk sayınız
   ( )1 ( )2 ( )3 ( ) 4
   ve daha fazla
4. Mesleğiniz……..

5. Eğitim düzeyiniz
   ( )İlkokul
   ( )Ortaokul
   ( )Lise
   ( ) Önlisans
   ( )Lisans
   ( ) Yüksek lisans/ Doktora

6. Çocuğun sınıf düzeyi. (Birden fazla işaretleyebilirsiniz)
   ( ) 1 ( ) 2 ( ) 3 ( ) 4
7. Çocuğunuzun öğretim gördüğü yerleşim birimi
   ( ) Büyük şehir
   ( ) Şehir
   ( ) İlçe
   ( ) Köy
   ( ) Mezra

8. Çocuğun öğrenim gördüğü okul türü
   ( ) Devlet okulu
   ( ) Özel okul

9. Uzaktan eğitimde kullanılan cihazlar (Birden fazla işaretleyebilir siniz)

( ) Televizyon

( ) Telefon

( ) Tablet

( ) Bilgisayar

( ) Diğer açıklayınız…….

10. Evinizde internete erişim yönteminiz
( )Akıllı telefon

( ) Wi-Fİ

( ) Kablolu yayın

( ) Diğer. Açıklayınız……..

Aşağıdaki soruları çocuğunuzun pandemi nedeniyle zorunlu olarak uygulanan uzaktan eğitim sürecindeki durumunu düşünerek yanıtlayınız.	**Kesinlikle katılıyorum**	**Kısmen katılıyorum**	**Kararsızım**	**Kısmen katılmıyorum**	**Hiç katılmıyorum**
11. Uzaktan eğitim sırasında teknoloji ve bilgisayar kullanımı konusunda bilgileri arttı.					
12. Uzaktan eğitimde dersleri uygulamalı işlemediler.					
13. Uzaktan eğitimde konuları anlamakta zorlandı.					
14. Uzaktan eğitim sırasında özgüveni azaldı.					
15. Uzaktan eğitimde notları düştü.					
16. Yüz yüze yapılan derslerde motivasyonu daha fazlaydı.					
17. Uzaktan eğitimin devam etmesini istiyor.					
18. Uzaktan eğitim sürecinde evde çeşitli fiziksel aktiveler (dans etmek, trambolinde zıplamak, sek sek oynamak vb.) yaptı.					
19. Uzaktan eğitim sırasında yazı, çizgi ve resim çalışmaları yaptık.					
20. Uzaktan eğitim sırasında derslerde not tutmayı bıraktı.					

21. Online eğitim sırasında bilgisayar başında oturma bozukluklarına bağlı sorunlar (kamburluk, sırt ağrısı vb.) yaşadı.					
22. Online eğitim sırasında uzun süreli ekran önünde oturmadan dolayı sorunlar (aşırı hareketlenme, enerjisini atamama gibi) yaşadı.					
23. Online eğitim sırasında hareketsizliğe bağlı olarak kilo artışı oldu.					
24. Uzaktan eğitim sırasında kendisini mutsuz hissetti.					
25. Uzaktan eğitim sırasında kendisini yalnız hissetti.					
26. Uzaktan eğitim sırasında göz sağlığıyla ilgili sorunlar yaşadı.					
27. Online ders saatleri kendi takip etti.					
28. Online derslere mazeretsiz katılmadığı zamanlar oldu.					
29. Uzaktan eğitim sırasında ders için gerekli materyalleri derslere başlamadan hazırladı.					
30. Uzaktan eğitim sürecinde ödevleri zamanında yapmakta zorlandı.					
31. Online eğitim sırasında araştırma ödevlerini kendisi yaptı.					
32. Uzaktan eğitim sırasında öğretmeni ve diğer öğrenciler ile görüntülü iletişim araçlarını kullanarak oyunlar oynadılar.					
33. Uzaktan eğitim sürecinde birlikte hoş zaman geçirmeyi sağlayan oyunlar (tabu, monopoly, mandala, satranç vb.) oynadık.					
34. Uzaktan eğitim sırasında sokakta arkadaşlarıyla oynadı.					
35. Uzaktan eğitim sırasında arkadaşlarıyla zoom vb. uygulamalar üzerinden görüştü.					
36. Uzaktan eğitim sırasında arkadaşlarıyla yeterince sosyalleştiğini düşünüyorum.					
37. Uzaktan eğitim sırasında birden fazla kez alay edildi ya da arkadaşları tarafından isim takıldı.					
38. Uzaktan eğitim sırasında birden fazla kez küfür tarzı sözleri duydu ya da okudu.					
39. Uzaktan eğitim sürecinde ders haricinde bilgisayar başında çok vakit geçirdi.					
40. Uzaktan eğitim sırasında bilgisayar oyunlarını daha çok oynamaya başladı.					

41. Uzaktan eğitim sırasında dikkat dağıtıcı aktivitelerden (Bilgisayar Oyunları ve Sosyal medya uygulamalarından) uzak durmakta zorlandı.					

EK-3 :Veri Toplama Aracı-Öğretmen

UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNİN ÖĞRENCİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ ÖĞRETMEN FORMU

Değerli Öğretmenim,

Sizi **Erdi Yıldırım** tarafından yürütülen "**Uzaktan eğitim sürecinin ilkokul öğrencileri üzerindeki etkileri**" başlıklı **araştırmaya** davet ediyoruz. Bu araştırmaya katılıp katılmama kararını vermeden önce, araştırmanın neden ve nasıl yapılacağını bilmeniz gerekmektedir. Bu nedenle bu formun okunup anlaşılması büyük önem taşımaktadır. Anlaşılmayan ve sizin için açık olmayan şeyler varsa, ya da daha fazla bilgi isterseniz bize sorunuz.

Çalışmanın amacı dünyada ve ülkemizde görülen salgın nedeniyle 2020 yılında zorunlu olarak başlayan 2020-2021 eğitim-öğretim döneminde de devam etmek zorunda kaldığımız uzaktan eğitim sürecinin öğrenciler üzerindeki etkilerini (sosyalleşme şekilleri, öz disiplin becerileri, psikomotor beceri, akademik başarısını, sağlığını ve teknolojik bağımlılığı) değerlendirmektir. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Kişisel veriler ve uzaktan eğitim sürecinin öğrenciler üzerindeki etkilerine yönelik görüşlerinizdir.

Çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Araştırmanın uygulanması esnasında hiçbir şekilde ücret talep edilmeyecektir. Çalışmaya **katılmama** veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmadan **çıkma** hakkına sahipsiniz. **Çalışmayı yanıtlamanız, araştırmaya katılım için onam verdiğiniz** biçiminde yorumlanacaktır. Size verilen **formlardaki** soruları yanıtlarken kimsenin baskısı veya telkini altında olmayın. Bu formlardan elde edilecek kişisel bilgiler tamamen gizli tutulacak ve yalnızca araştırma amacı ile kullanılacaktır. Araştırma hakkında daha fazla bilgi almak isterseniz aşağıdaki iletişim bilgilerinden bize ulaşabilirsiniz. İlginiz ve zaman ayırdığınız için teşekkür ederim.

Erdi Yıldırım
Çankırı Karatekin Üniversitesi
Eğitim Programları ve Öğretim Yüksek Lisans Öğrencisi
e-posta:ylderdi@gmail.com
Tel:506 699 25 90

Danışman: Doç. Dr. Özlem Yeşim ÖZBEK

Lütfen aşağıdaki soruları eksiksiz yanıtlayınız.

1. Cinsiyetiniz
   ( ) Kadın
   ( ) Erkek

2. Yaşınız……
3. Sınıf mevcudunuz ……

4. Eğitim verdiğiniz sınıf düzeyi.(Birden fazla işaretleyebilirsiniz)
   ( ) 1.Sınıf
   ( ) 2.Sınıf
   ( ) 3.Sınıf
   ( ) 4.Sınıf

5. Görev yaptığınız yerleşim birimi
   ( ) Büyük şehir
   ( ) Şehir
   ( ) İlçe
   ( ) Köy
   ( ) Mezra

6. Çalıştığınız kurum
   ( ) Devlet okulu
   ( ) Özel okul

7. Uzaktan eğitimde kullanılan cihazlar (Birden fazla işaretleyebilir siniz)
   ( ) Televizyon
   ( ) Telefon
   ( ) Tablet
   ( ) Bilgisayar
   ( ) Diğer açıklayınız…….

8. Evinizde internete erişim yönteminiz
( )Akıllı telefon

( ) Wi-Fİ

( ) Kablolu yayın

( ) Diğer Açıklayınız……..

Aşağıdaki soruları uzaktan eğitim sürecindeki öğrencilerinizi düşünerek yanıtlayınız.	**Kesinlikle katılıyorum**	**Kısmen katılıyorum**	**Kararsızım**	**Kısmen katılmıyorum**	**Hiç katılmıyorum**
9. Uzaktan eğitim sırasında teknoloji ve bilgisayar kullanımları konusunda bilgileri arttı.					
10. Uzaktan eğitimde dersleri uygulamalı işlemedik.					
11. Uzaktan eğitimde konuları anlamakta zorlandılar.					
12. Uzaktan eğitim sırasında kendilerine olan özgüvenleri azaldı.					
13. Uzaktan eğitimde notları düştü.					
14. Yüz yüze yapılan derslerde motivasyonları daha fazlaydı.					
15. Uzaktan eğitimin devam etmesini istiyorlar.					
16. Uzaktan eğitim sürecinde evde çeşitli fiziksel aktiveler (dans etmek, trambolinde zıplamak, sek sek oynamak vb.) yaptılar.					
17. Uzaktan eğitim sırasında yazı, çizgi ve resim çalışmaları yaptılar.					
18. Uzaktan eğitim sırasında derslerde not tutmayı bıraktılar.					
19. Online eğitim sırasında bilgisayar başında oturma bozukluklarına bağlı sorunlar (kamburluk, sırt ağrısı vb.) yaşadılar.					
20. Online eğitim sırasında uzun süreli ekran önünde oturmadan dolayı sorunlar (aşırı hareketlenme, enerjilerini atamama gibi) yaşadılar.					
21. Online eğitim sırasında hareketsizliğe bağlı olarak kilo aldılar.					
22. Uzaktan eğitim sırasında kendilerini mutsuz hissettiler.					
23. Uzaktan eğitim sırasında kendilerini yalnız hissettiler.					
24. Uzaktan eğitim sırasında göz sağlıklarıyla ilgili sorunlar yaşadılar.					
25. Online ders saatleri kendileri takip ettiler					

26. Online derslere mazeretsiz katılmadıkları zamanlar oldu.					
27. Uzaktan eğitim sırasında ders için gerekli materyalleri derslere başlamadan hazırladılar.					
28. Uzaktan eğitim sürecinde ödevleri zamanında yapmakta zorlandılar.					
29. Online eğitim sırasında araştırma ödevlerini kendileri yaptılar.					
30. Uzaktan eğitim sırasında görüntülü iletişim araçlarını kullanarak birlikte oyunlar oynadık.					
31. Uzaktan eğitim sürecinde aileleri ile birlikte hoş zaman geçirmeyi sağlayan oyunlar (tabu, monopoly, mandala, satranç vb.) oynadılar.					
32. Uzaktan eğitim sırasında sokakta arkadaşlarıyla oynadılar.					
33. Uzaktan eğitim sırasında arkadaşlarıyla zoom vb. uygulamalar üzerinden görüştüler.					
34. Uzaktan eğitim sırasında arkadaşlarıyla yeterince sosyalleştiklerini düşünüyorum.					
35. Uzaktan eğitim sırasında arkadaşları tarafından birden fazla kez alay edilen ya da isim takılan öğrenciler oldu.					
36. Uzaktan eğitim sırasında birden fazla kez küfür tarzı sözleri duydular ya da okudular.					
37. Uzaktan eğitim sürecinde ders haricinde bilgisayar başında çok vakit geçirdiler.					
38. Uzaktan eğitim sırasında bilgisayar oyunlarını daha çok oynamaya başladılar.					
39. Uzaktan eğitim sırasında dikkat dağıtıcı aktivitelerden (Bilgisayar Oyunları ve Sosyal medya uygulamalarından) uzak durmakta zorlandılar.					

EK-4: Bilgilendirilmiş Onam Formu ve Çalışmaya Katılım Onayı

BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

LÜTFEN BU DÖKÜMANI DİKKATLİCE OKUMAK İÇİN ZAMAN AYIRINIZ

Sizi **Erdi Yıldırım** tarafından yürütülen "**Uzaktan Eğitim Sürecinin Öğrenciler Üzerindeki Etkileri** " başlıklı **araştırmaya** davet ediyoruz. Bu araştırmaya katılıp katılmama kararını vermeden önce, araştırmanın neden ve nasıl yapılacağını bilmeniz gerekmektedir. Bu nedenle bu formun okunup anlaşılması büyük önem taşımaktadır. Eğer anlayamadığınız ve sizin için açık olmayan şeyler varsa, ya da daha fazla bilgi isterseniz bize sorunuz.

Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmaya **katılmama** veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmadan **çıkma** hakkına sahipsiniz. **Çalışmayı yanıtlamanız, araştırmaya katılım için onam verdiğiniz** biçiminde yorumlanacaktır. Size verilen **formlardaki** soruları yanıtlarken kimsenin baskısı veya telkini altında olmayınız. Bu formlardan elde edilecek kişisel bilgiler tamamen gizli tutulacak ve yalnızca araştırma amacı ile kullanılacaktır.

1. Çalışmaya Katılım Onayı:

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya/gönüllüye verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları tamamen anladım. **Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı tarafından yapıldı, soru sorma ve tartışma imkanı buldum ve tatmin edici yanıtlar aldım. Bana, çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı.** Bu çalışmayı istediğim zaman ve herhangi bir neden belirtmek zorunda kalmadan bırakabileceğimi ve bıraktığım takdirde herhangi bir olumsuzluk ile karşılaşmayacağımı anladım.

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının (Kendi el yazısı ile)
Adı-Soyadı:
İmzası:

(Varsa) Velayet veya Vesayet Altında Bulunanlar İçin;
Veli veya Vasisinin (kendi el yazısı ile)
Adı-Soyadı:
İmzası:

Not: *Bu form, iki nüsha halinde düzenlenir. Bu nüshalardan biri imza karşılığında gönüllü kişiye verilir, diğeri araştırmacı tarafından saklanır.*

EK-5: Etik Kurul Onayı

T.C.
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
ETİK KURUL DEĞERLENDİRME FORMU

Toplantı No:	21
Araştırmanın Yürütücüsü:	ERDİ YILDIRIM
Araştırmanın Başlığı:	Uzaktan Eğitim Sürecinin Öğrenciler Üzerindeki Etkileri
Karar Tarihi:	25-08-2021
Kurul Görüşü:	Çalışma kriterlere uygundur.

SONUÇ: Çalışma kriterlere uygundur.

Başkan
Prof. Dr. Murat ARI
İMZA

Üye
Prof. Dr. Ali YİĞİT
İMZA

Üye
Doç. Dr. Ela CANBOLAT
İMZA

Üye
Dr. Öğr. Üyesi Haydar KOÇ
İMZA

Üye
Öğr. Gör. Fatma Tayhan KARTAL
İMZA

Üye
Dr. Öğr. Üyesi İbrahim AKYOL
İMZA

Üye
Avukat Mehmet ÇAKMAK
İMZA

Çankırı Karatekin Üniversitesi

EK-6: Araştırma İzni (Milli Eğitim Bakanlığı)

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-49614598-605.01-40455111 04.01.2022
Konu : Araştırma Uygulama İzin Talebi

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi: a) Çankırı Karatekin Üniversitesi Rektörlüğü'nün 08/12/2021 tarihli ve E-49835440-044-44927 sayılı yazısı.
b) Millî Eğitim Bakanlığı'nın 21/01/2020 tarihli ve 2020/2 Nolu Araştırma Uygulama İzinleri Genelgesi.

İlgi (a) yazı ile Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Erdi YILDIRIM'ın "Uzaktan Eğitim Sürecinin Öğrenciler Üzerindeki Etkileri" konulu çalışmasına veri sağlamak amacıyla anket çalışması yapma izin talebine ilişkin ilgi yazı ve ekleri Bakanlığımız tarafından incelenmiştir.

Bakanlığımıza bağlı resmi/özel okul ve kurumlarda öğrenci, öğretmen ve okul yöneticilerinin katılımıyla yapılması planlanan uygulamanın covid-19 tedbirlerine uyulması ve denetimi il/ilçe millî eğitim müdürlükleri ve okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre; onaylı bir örneği Bakanlığımızda muhafaza edilen ve uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten çoğaltılan, veri toplama araçlarının,
öğretmenler için;
https://docs.google.com/forms/d/12HjEbHYVlYA95rgRWygJTazu75AVzx0fXYS-zkoM1Co/edit
öğrenciler için;
https://docs.google.com/forms/d/1iE0lnawxDJGhQGDBNj3x6lQMau0gQaGsEgddBBbKgE4/edit
veliler için;
https://docs.google.com/forms/d/1CB9VM93tP1Vn0qBtyT9SfaTnGrIKF3JDQdZdSpJhYIQ/edit
adreslerinden online olarak uygulanmasına ilgi (b) Genelge doğrultusunda izin verilmiştir.

Gereğini bilgilerinize rica ederim.

Mehmet Fatih LEBLEBİCİ
Bakan a.
Başkan

Ek: Onaylı Veri Toplama Araçları (15 Sayfa)

Dağıtım:
Gereği:
B Planı

Bilgi:
Çankırı Karatekin Üniversitesi Rektörlüğüne

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Adres : Milli Eğitim Bakanlığı 4/A
Telefon No : 0 (312) 413 27 51
E-Posta: sgb_arastirmaizinleri@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr
Belge Doğrulama Adresi : https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys
Bilgi için: Fatma TABALU Şef
Unvan : Şef
İnternet Adresi: www.sgb.gov.tr Faks:3124186401

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden 0205-2ad6-332e-b19c-a181 kodu ile teyit edilebilir.

ÖZGEÇMİŞ

EK-7 :ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

ORCID	0000-0003-4053-697X
Adı Soyadı	Erdi YILDIRIM
Doğum Yeri	Niğde
Doğum Tarihi	01/06/1989

LİSANSEĞİTİMBİLGİLERİ

Üniversite	Gazi Üniversitesi
Fakülte	Eğitim Fakültesi
Bölüm	Sınıf Öğretmenliği

YÜKSEKLİSANSEĞİTİMBİLGİLERİ

Üniversite	Çankırı Karatekin Üniversitesi
Enstitü	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

İŞDENEYİMİ

Çalıştığı Kurum	Yapraklı Yukarı Öz Köyü İlkokulu
Görevi/Pozisyonu	Sınıf Öğretmeni
TecrübeSüresi	2

İLETİŞİM

Adres	Buğday Pazarı Mh. Arda Cad.No:11/2 Merkez/Çankırı
E-mail	erdiyld@hotmail.com